Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Gerson, Jul. Chr.
Titel | Title:	Ud af Livet : Skizzer.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C. H. Bielefeldt, 1878
Fysiske størrelse | Physical extent:	224 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterе ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57. - 135.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130024220525

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

UD AF LIVET.

SKIZZER

AF

JUL. CHR. GERSON.

Kjøbenhavn.
C. H. Bielefeldts Forlag.
Trykt hos F. E. Bording.
Octbr. 1878.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FORORD.

Efterstaaende Samling Skizzer, hvoraf de tre forhen have været trykte i Tidsskrifter, een »En Omvendelse« under Forfattermærket »*Verax*«, slutter sig til de i Aarene 1870 og 74 under Navnene: »Af det daglige Liv« og »Som det gaaer i Livet« udkomne. Ved den er Tallet af samtlige mine originale mindre Fortællinger blevet fem og tyve. »Matthæa«, den eneste, for hvilken der, som det vil sees af Forordet til »Som det gaaer i Livet«, var benyttet fremmed Kilde, er ikke medregnet. Den her foreliggende Samling er kun deri forskjellig fra de to foregaaende, at jeg i den, for i formel Henseende at bryde Ensformigheden, har optaget et Par smaa versificerede Fortællinger, den ene forhen meddeelt i et Tidsskrift, den anden ikke forhen trykt. Jeg har kaldt saavel de tidligere Fortællinger som disse: Skizzer, uagtet de fleste af dem ere for sluttede i Indholdet og for afrundede i Formen til, at de egenlig kunne henføres under denne Betegnelse; men de ere saa forskjelligartede i deres Natur, at jeg ikke har kunnet finde noget bedre Fællesnavn. Enkelte af dem, for Exempel »Paa Kjøretouren« og »Et Støvgran«, ere saaledes kun Fremstillinger af en enkelt Situation, medens andre, saasom »Arbeideren«, »Paa Kamppladsen«, »Han skal nok blive til Noget«, »Hun er brillant«, »Stakkels Pige«, »Den sidste Blodsdraabe«, »Fri Kjær-

lighed«, »En constitutionel Minister«, »Almissen«, »Spændt for Tromlen«, »En Omvendelse« og »Forbryderens Testament« ere tæt sammenknyttede større eller mindre Begivenhedsrækker, der, uden at bruge Romanens kraftigere Løftestænger til at arbeide med, dog have et bestemt ethisk Maal for Øie, og atter andre, saasom »Altarilden«, »Hvad der gjør Udslaget« og »Modersorg« mere have et udelukkende Skjønhedsformaal end samtidig dermed nogen Tendens, der gaaer ud derover. At hver af de tre Samlinger har faaet et forskjelligt Navn, er væsenlig skeet, fordi de ikke have samme Forlægger; men Grundtanken, og jeg tør maaskee sige Grundklangen i Navnene er den samme — paa en enkelt Fortælling nær, »Løftet«, der er bygget paa et gammelt Sagn, er hele Indholdet »ud af Livet« — og ved denne Grundklang ere de sammenbundne. Maatte de samtlige, de tidligere som de hermed udkomne, lidet omfangsrige som de ere, yde Læseren idetmindste nogen Nytte og Glæde!

I August 1878.

Forf.

INDHOLD.

	Pag.
Almissen	1.
Paa Kjøretouren	25.
Fri Kjærlighed	44.
Spændt for Tromlen	65.
Gjenvunden	102.
En Omvendelse	117.
Forbryderens Testament	140.
Løftet	173.
En constitutionel Minister	192.

UD AF LIVET.

Almissen.

Paa Trinene fra Fortoget og op til et Huus paa Østerbro sad for nogle Aar siden en ung Mand og sov. I sin ene Haand havde han en aaben Portemonnaie, som hvilede paa hans Knæ, og som øiensynlig var tom, den anden laa løst nedhængende paa Stentrappen. Det var i Skumringen, og en tæt Støvregn faldt paa hans luvslidte Klæder, paa det over Brystet gabende smudsige Linned og paa det blege Ansigt, der bar Præg af et forvildet Liv. Det var tydeligt, at han, umiddelbart før Søvnen overvældede ham, havde undersøgt sin Formuestilstand og fundet den alt Andet end tilfredsstillende; i de slappe Træk, som Søvnen dog arbeidede paa at give lidt mere Fasthed, laa der noget uendeligt Mismodigt. Flere Forbigaaende stode et Øieblik stille og saae paa ham med et spottende Smil, En og Anden gjorde til sin Ledsager en skarpt fordømmende Bemærkning, men

atter Andre betragtede ham dog med en vis Deltagelse og tænkte et Øieblik paa at vække ham. Ingen af dem Alle opholdt sig dog ved ham udover et kort Minut, til et længere Ophold var Regnen altfor indtrængende. Enhver havde desuden sit Maal at styre efter og vilde vel ogsaa nødig give sig i Kast med et Menneske, der maaskee var beruset og trættekjær og i værste Tilfælde kunde beskylde den Standsende for at have berøvet ham, hvad Portemonnaien indeholdt. Kun en Læredreng, der, ligegyldig for Regnen og yderligere Hensyn, kom fløitende hen ad Fortoget, standsede lidt længere, bukkede sig og kigede ned i Portemonnaien og puttede saa, da han saae, den var tom, en lille Sten deri. Saa gik han, fløitende sin lystige Melodi, videre. I lang Tid lagde saa Ingen videre Mærke til den Siddende. Regnen faldt tættere og tættere og lagde sig i kolde Draaber paa den Sovendes Ansigt og paa det tildels blottede Bryst. Først da Mørket faldt lidt stærkere paa, kom en ung og elegant klædt Dame gaaende tæt forbi Trappen og blev, skjøndt hun, dækket af sin Paraply, gik med raske Skridt, dog pludselig staaende stille. Det var, som vægrede hendes Fod sig ved at gaae videre. Den hurtige Gang havde rødmet hendes Kinder, men Rødmen forsvandt i samme Øieblik, hun standsede, og som led hun ved det Skue, hun der blev Vidne til, saae hun længe ned for sig og blev staaende som rodfæstet til Jorden. Saa løftede hun dog atter

Øinene op og betragtede den Sovende med synlig Bekymring. Var det virkelig den, hun engang havde seet beleven og smuk bevæge sig i Byens bedste Selskabskredse? Var den kummerlige, dyngvaade Skikkelse, hun der saae, virkelig den samme som den, der engang havde seet paa hende kjæk og med ungdommelig Begeistring? Ganske vist havde hun senere hørt sige, at han førte et forvildet Liv og ikke sjelden med slette Omgangsfæller sværmede om til helt ud paa Natten. Men kunde dette Liv allerede have ført ham saavidt? Og kunde virkelig et Menneske, der engang og det med Rette havde været stolt af sine personlige Fortrin, beskæmme sig selv saa dybt? Blot hun, ubemærket af ham, kunde vække ham og idetmindste for denne ene Gang frelse ham fra at være Gjenstand for Andres Foragt? Af Alt, hvad man i Verden kan lide, er Andres Foragt dog noget af det Haardeste og det dobbelt, naar den er fortjent. Men nei, at vække ham lod sig vist ikke gjøre. Han kunde jo vaagne, før det endnu var lykkedes hende at undfly, og hvad om han da, gjenkjendende hende, gjorde hende og sig selv til Gjenstand for en tankeløs Folkestimmels oprørende Indblanding! Og dog, gaae ham forbi uden nogetsomhelst Tegn paa Sympathi, det var hende umuligt, han havde jo dog engang af en begavet Sjæls Rigdom offret hende en Overflod af Hyldest, han havde jo dog engang beundrende og elskende fundet sin

Lykke i ethvert mildt Ord, hun sagde ham. Men hvad kunde hun overfor, hvad hun der saae, vel gjøre? Hvad var der for hende at stille op med et Menneske, der var kommet saavidt i Selvfornedrelse, at han ikke undsaae sig ved, som sket, paa offentlig Gade at give sig selv til Pris? Tage, hvad hun i dette Øieblik havde hos sig af Penge og lade det glide ned i hans tomme Pung, for at det maaskee dog nogle Øieblikke kunde hjelpe ham ud af Nød, hvad vilde det forslaa overfor en Ulykke som den, hun der saae for sig? Og han var jo da heller ikke en Tigger, der havde bedet hende om en Gave! Vilde han ikke, hvis han ved sin Opvaagnen anede, at hun var Giveren, kaste den bort med Foragt, ja maaskee forbittret træde paa den med sin Fod? Og dog igjen, hvor skulde han faae det at vide? Ganske let kunde hun jo lade de faa Sølvpenge, hun havde, glide ned i den aabne Portemonnaie, og vilde hun end selv føle sig inderlig forpint ved at give saaledes til den, som ogsaa hun engang havde seet med meer end almindelig Interesse og Glæde, hun vilde mulig dog berede den aabenbart Fortrykte en kortvarig Befrielse fra Mangel. Rask, som om hun frygtede for de Indvendinger, hendes Forstand kunde gjøre derimod, tog hun en lille Portemonnaie, hun havde hos sig, frem, tømte den og lod dens Indhold glide ned i hans. Hun gjorde det saa let, saa ubemærket af nogensomhelst Forbigaaende, at hun næsten for-

bausedes over, hvor godt det var lykkedes hende. Den Sovende havde kun bevæget Læberne ganske svagt som idrømme. Saa fjernede hun sig hurtigt, dækkende sig med Paraplyen til den Side, han sad, saa at han, selv om han lidt efter var vaagnet, dog ikke havde gjenkjendt hende. Men idet hun gik videre, og navnlig da hun var kommen i en længere Afstand fra ham, standsede hun dog atter og saae tilbage, som for at erfare, hvad der nu vilde skee, indtil hun endelig med et dybt Suk opgav enhver Tanke om at faae at vide, hvorledes den nærmest kommende Tid vilde stille sig for ham.

Hvem var den unge Mand, der saa ganske havde opgivet sig selv, og hvem den unge Kvinde, som, ham uafvidende og først efter saa megen Kamp, gav ham sin Skjærv? Vi skulle fortælle det.

Det er i October netop fem Aar siden, at en ung Mand, hvem vi, for ikke at røbe hans virkelige Navn, ville kalde Jørgen Lovson, første Gang modtog Indbydelse til at tilbringe en Aften i Overlæge Thomsens Huus. Gjennem en Familie, hvor han var vel seet, var han kommen i Berøring med Husets Frue, og da ikke blot Doctoren, men ogsaa hans Hustru gjerne saae en større Kreds samlet om sig og navnlig satte Pris paa begavede Menneskers Sel-

skab, lod hun ikke Indbydelsen til den unge Mand staa hen længe. Det Thomsenske Huus var meget musikalsk. Fruen havde selv engang sunget smukt og var endnu ikke bange for at tage sin Stemme med i en flerstemmig Sang, en Datter paa lidt over atten Aar spillede Piano med en vis Bravour, og Doctoren selv havde engang trakteret Violinen, hvad han vel nu ikke mere havde tilstrækkelig Tid til, men han hørte dog gjerne Andre spille og gav da sit kritiske Besyv derom med en Alvor og Iver, der viste, at han satte Pris paa Kunsten. Hvad de samtlig kunde præstere, var ganske vist ikke ud over Udbyttet af en jevn god Dilletantisme; men naar Dilletantismen ikke sætter sig paa Kunstens Høisæde og fordrer sig anerkjendt som Mere, end den er, fortjener den i ethvert Tilfælde Respect, den er et Skridt henimod Erkjendelsen af, at der udenfor, hvad det daglige Liv nødvendig kræver, er Interesser, der ogsaa fordre et berettiget Hensyn. Den unge Lovson var da heller ikke fremmed for Musiken. Han foredrog med megen Smag ikke blot flere af de ældre Mestres Compositioner for Piano, men ogsaa moderne Salonstykker af yngre Dato; han blæste Fløite, om end ikke med fuldt saa megen Færdighed, saa dog rent og med en vis graçe, og han kunde, naar det skulde være, ogsaa tage sin Stemme i en Qvartet og synge en lille Duet med Husets Datter, der skaffede dem de Tilstedeværendes Bifald. Han var i det Hele,

hvad man kalder et Slags Universalgenie, et Menneske, der havde Nemme til Alt, hvad han ved en eller anden Tilfældighed følte sig tiltrukken af. I ingen enkelt Kunstretning havde han vel Begavelse og Udholdenhed nok til at erobre sig et fast Terrain, end ikke paa Malerkunstens Omraade, der dog var det, som han havde hengivet sig til som et Slags Fagstudium; men han tegnede rask henkastede Skizzer og havde et ret godt Blik for Farverne. Endelig componerede han ogsaa nydelige Smaamelodier, som han, naar de laa for ham, og der ikke var altfor Mange tilstede, villig foredrog. Ja, selv poetiske Stemningsudbrud kunde han give en versificeret Form, der ikke var uden et vist Tække. Og det var, som sagt, ikke blot til de skjønne Kunster, han havde naturligt Anlæg, sine Hænder kunde han bruge til en Uendelighed af Smaating, der hver for sig just ikke var noget særligt Beundringsværdigt, men samlede dog vidnede om en Aandslethed til at sætte sig ind i Alt og et godt praktisk Greb til at haandtere Tingen. Maaskee havde hans Kræfter, concentreret paa en enkelt Retning af Kunst eller Industri, inden føie Tid givet ham en god Plads blandt Landets dygtigere Mænd, men hvad enten det nu var Sjelsdybden, der fattedes ham, eller den til enhver alvorligere Gjerning fornødne Selvovervindelse og Stadighed, saa blev, hvad han frembragte, kun meer eller mindre farvefulde Blomster, der ikke syntes at skulle naae til at

sætte Frugt. Men, som han var, maatte han netop sees med meer end almindelig Fornøielse i Selskabslivet, og i Overlæge Thomsens Huus blev han da ogsaa snart en af de mest yndede Besøgende. Navnlig saae den smukke Datter ham med stor Fornøielse; naar han i nogle Dage ikke havde været der, følte hun det næsten som et Savn.

Letbevægelig, som han var, og let begeistret for, hvad der er skjønt, kunde den gjentagne Omgang med den unge Pige ikke blive uden Indflydelse paa ham. Ganske fri for Koketteri var hun ikke, hendes store Øine talte et Sprog, som hun forstod at nuancere med megen Kunst; men lidt Koketteri er da just ikke nogen Brøde, hvor er den Magt, som føler sig stærk, og som ikke gjerne gjør Erobringer. For hvert nyt Besøg, han gjorde, følte han sig ogsaa mere fængslet, og hverken Forældrene eller den unge Pige selv havde endnu tænkt saa nøie over de to unge Menneskers Tilnærmelse til hinanden eller seet saa nøie tilbunds i deres Natur, at de vare komne paa det Rene med, om der af ham i Tidens Fylde kunde udvikle sig en Mand, i hvem en ung Pige kunde finde en tryg Støtte, eller af hende en Hustru, der kunde give den Begavelse, der hos ham var tilstede, et Underlag af fastere Villie.

Saaledes gik en Tid, alle de Evner, han havde, bleve tagne i Beslag, ikke for deraf at skabe ham selv en Fremtid, der kunde være til hans Ære —

havde han Tid til at tænke paa det? — nei, de bleve tagne i Beslag kun til deraf, saa at sige, at binde en Krands, der kunde smykke den unge Piges Pande. Og, prydet med den, saae hun virkelig endnu smukkere ud, end hun var; naar hun, blussende af Livslyst, viste sig, følte man ligesom Indtryk af et nyt Foraarsliv, det pulserede i ethvert af hendes Blik, i enhver af hendes Bevægelser. Det aandede ud af hendes endnu halvt barnlige Latter og samtidig dermed dog selvbevidste Skjelmeri. Det var da heller ikke underligt, at en yngre Collega af hendes Fader, der besøgte hendes Forældres Huus første Gang nogen Tid efter, at Lovson havde begyndt at komme der, blev slaaet af hendes Skjønhed. Efter sine Forældre havde han arvet en betydelig Formue og ved egen Flid en stor Dannelse. Lidt brystsvag var han jo vel, men det var dog ikke i den Grad, at han selv eller hans Collega betragtede det som farligere for hans Fremtid. I det Thomsenske Huus blev han snart velseet, Faderen drøftede med ham lægevidenskabelige Spørgsmaal, paa Huusfruens Sang hørte han med spændt Opmærksomhed, og med Datteren indlod han sig i Undersøgelser af en dybere Natur, end hun var vant til med dem, der sluttede sig nærmere til hende. Det gjorde hende ligesom lidt stoltere af sig selv, de flygtige Færdigheder, den unge Lovson mere og mere udviklede, tabte noget af deres ideale Skjær, og naar hendes Forældre stundom

med hende talte om de Fremtidsudsigter, som flere af de unge Mænd, der vare knyttede til Huset, havde, stod Lægen som naturligt øverst, medens det efterhaanden var blevet selve Forældrene fuldstændig klart, at Lovson maatte staae allernederst. Endogsaa den unge Pige maatte indrømme, at han vist neppe nogensinde vilde samle sig til Arbeide for en taaleligere Fremtid. Da den allerede velansete Læge derfor efter kort Tids Forløb friede til den unge Pige, og hendes Forældre paa det Kraftigste støttede hans Sag, gav hun ham sin Haand, ganske vist ikke uden lidt Selvbebreidelse, men dog ikke med nogen klar Følelse af, at der hos hende selv var Begyndelsen til en Kjærlighed, hun havde krænket, og hos en Anden en fuldtudviklet Kjærlighed, hun gav Dødsstødet. Selv i det Øieblik, Forbindelsen var sluttet, var den unge Lovson ikke paa det Rene om, hvorvidt hun havde opgivet ham, den nyforlovede Piges Øine sænkede sig kun lidt mere undseeligt for hans end tidligere, og først et Par Dage efter, da Forlovelsen deklareredes, stod han overfor den fuldendte Kjendsgjerning med Hjertet fuldt af Forbauselse og Bitterhed.

Fra den Dag af var hans Skjæbne afgjort. Af den Evnernes Sæd, der var given ham, havde han aldrig beredet sig det Livsbrød, der vedblivende kunde yde ham aandelig og legemlig Næring, ved den første store Livsskuffelse gav han vildt, hvad han endnu maatte have tilbage deraf, til Pris for alle Vinde.

Kun eet Øieblik, det, hvori den, han elskede, med sin Forlovede traadte hen for ham, uden ret at løfte sine Øine op til hans, medens Forlovelsen meddeltes ham, stod han raadvild, som havde han taget sit Parti: det, at drive med Strømmen ud mod det altopslugende Hav. En kraftigere Natur end hans vilde have sat sig et Maal, der laa høiere end Kjærligheden til den Enkelte, en med anstrengt Arbeide mere Fortrolig vilde i fortsat Arbeide have fundet den Trøst og den Ligevægt, som Intet i den Grad som Arbeidet kan skjænke, for hans Tanker laa ethvert andet Maal end den Elskedes Kjærlighed fjernt, for hans Tanker var al anden Trøst en fuldstændig Illusion. I Overlægens Huus saae man ham ikke mere, men heller ikke i noget andet hæderligt Huus, med alt, hvad der kaldte sig dannet og agtværdigt, havde han brudt, af Agtværdigheden og Dannelsen var han jo bleven forraadt, han søgte nu hen til dem, der gjaldt for de Slette. Han havde endnu ikke af sin Omgang med Andre lært, at end ikke de bedste Mennesker ere uden store Feil, og der skal mange og lange Kampe til i Livet, for at forstaa, at al Ulykke i Verden først ret bliver til Ulykke, naar vi selv gjøre den dertil.

Allerede Dagen efter sad han beruset paa et Værtshuus af den simpleste Slags, og var der end Meget, som ogsaa der berørte ham saarende, under en Ruus glemmes det let. Paa de Steder, hvor det

ikke tages saa nøie med Selvagtelsen og endnu mindre med de Gjerninger, der ere en Følge af Manglen derpaa, der vinder man sig let „Venner", ganske vist ikke Venner, der søge at virke løftende og støttende paa hverandre — det spørges der jo heller ikke der om — men Venner eller rettere Omgangsfæller, der føle sig knyttede til hverandre ved, at ingen af dem har Noget at lade den Anden høre. Og inden kort Tid vandt han sig da ogsaa en Mængde saadanne, en Skare af vilde Fugle, som knap havde Rede at tye til, og som levede mere af tolereret Rov end af deres Hænders Arbeide. Og der gik Aar og atter Aar, den hyppige Ruus blev en lang og bedøvende, det ungdommelig Friske gav Plads for en vis overfladisk Raahed, det Freidige i Blikket for en oprørsk Trods. Kun nu og da, naar han, trættet af flere Dages vilde Liv, søgte at komme til Kræfter igjen i Enrum, kunde der bryde en Taare frem af Øiet, der, før han fik den undertrykt, voxede sig til en uimodstaaelig Strøm; men inden det Gode i ham havde skaffet sig Seier, var han atter ude i Livets Storme, og Storm og Sol have det tilfælles, at de virke hurtigt tørrende. Saaledes kom efterhaanden den Dag, da han om Aftenen træt og beruset ikke kunde vinde hjem til det lille Kvistkammer, han ved en flygtig Syslen med smaa satiriske Tegninger endnu havde bevaret sig, den Dag, da han for første Gang, skjøndt endnu sig selv ubevidst, havde modtaget Almisse.

Hvor lang er Veien fra den første Selvopgivelse til den første Almisse? Maalt med Besværlighederne, den medfører, er den lang, milelang, maalt med selve Tiden, den tager, kun ganske kort. Den første Ulyst til Arbeide og den første Almisse møde, ideelt seet, hinanden i Fødslens Øieblik. Almissen er ikke altid, hvad Verden i Almindelighed kalder saaledes, selv Millioner i Arv kan, ideelt seet, være en Almisse, og Held den, der, naar han modtager den, gjør den til det Modsatte af, hvad den var, til en Forøgelse af sin Virksomhedstrang og til en Frugt for Samfundet. Men det er ikke hyppigt, at dette er Tilfældet, og Spørgsmaalet bliver da det Omvendte af det tidligere nævnte, Spørgsmaalet bliver da: Hvor lang er Veien fra den første Almisse til den første Selvopgivelse? I begge Tilfælde er knugende Ydmygelse den uundgaaelige Følge. Skriften siger: I dit Ansigts Sved skal Du fortjene dit Brød. Før Mennesket havde smagt af Kundskabens Træ maatte det lyde som en Forbandelse, efter at det var skeet, var det Velsignelsen, Stadfæstelsen paa, at Intet skeer, som ikke skal vorde til Slægtens Opreisning. Endnu sov den, der paa den haarde Stentrappe havde modtaget sin første Almisse, og Regnens Draaber laa paa hans Kind, en ham ubevidst Graad over Ydmygelsen. Men den, der havde givet ham Almissen, var i sit rige Hjem paa sin Viis ikke bedre faren end han, hun græd virkelige Taarer, Taarer over, at hun i sin

Tid. ikke hellere havde valgt, støttende ham til Arbeide og selv arbeidende at gaae Fremtiden imøde, end, saaledes som det var sket, at bringe ham og sig selv Fortabelse.

Negtes kunde det nemlig ikke, at det Valg, hun havde gjort, da hun knyttede sin Skjæbne til den i mange Maader agtværdige Læges, ikke havde bragt hende Lykke. Ikke som om han havde ladet det mangle paa Opmærksomhed for hende og god Villie til at gjøre hende Livet glædeligt; men i Eet havde han ikke været ærlig overfor hende, som Læge maatte han have vidst, at den Sygdom, han bar paa, kun vilde yde ham en kort Levetid og sin ældre Ven og Collega havde han bibragt Forestillinger derom, som vildledede ham i hans Dom, og som ikke stemte med det Virkelige. Kun lidt over to Aar gaves der ham at leve med hende, og selv disse to Aar vare uden større Lykke for dem begge, for ham, fordi han følte, at der i hendes Indre gjemtes et andet Billed end hans, for hende, fordi ogsaa hun efterhaanden havde erkjendt, at Billedet var der og ikke i sit Indre følte denne Erkjendelse opveiet ved, hvad han havde medbragt hende af alsidig Dannelse og Formue. Dertil kom, at Ægteskabet var forblevet barnløst, uden det, der gjør Ægteskabet bindende i dybere Betydning. Og nu, da hun sad efter ham som formuende ung Enke, nu forekom det hende stundom, som om der i Alt, hvad der var blevet hende til Del ved ham, var

noget af Almissens Natur, Noget, hvorfor hun Intet havde gjort, ikke engang givet sit Hjerte.

Saa kom da ogsaa for hende den Nat, da der laa Strømme af Taarer paa hendes Kind, og sad hun end ikke som den, der engang havde gjort sig Haab om hendes Haand, offenlig tilskue paa Stentrappen, men laa i sin bløde Seng, saa havde han dog det forud for hende, at han i det Mindste den Nat sov Følelsen af sin Ydmygelse bort, medens hun laa med vaagne Øine og følte den dybt tilligemed sin Anger.

Da han om Morgenen vaagnede, laa han i sit fattige Værelse uden klar Bevidsthed om, hvad der var foregaaet om ham, og hvad der endnu foregik. Et heftigt Ildebefindende havde betaget ham, og de udtalte Ord, der fra hans Side kom frem, vidnede om, at hans Phantasi ikke ret stod under Fornuftens Ledelse. Den ved Drikken fremkaldte Ild i hans Blod og de stadig synkende iskolde Draaber paa hans Bryst havde arbeidet sammen, og snart blev den hos ham begyndte Sygdom til et Spørgsmaal om Liv eller Død. Ved hans Side sad et ungt, tarveligt klædt Fruentimmer, der af den Arbeiderfamilie, han boede hos, havde udbedt sig Tilladelse til under hans Sygdom at passe og pleie ham, Noget, saavel Manden som Konen saameget hellere indrømmeda hende, som de begge arbeidede fra Haanden i Munden og kun havde liden eller ingen Tid til at beskjæftige sig med en Syg. De foresloge det unge Fruentimmer, som de antoge

for en Slægtning af ham, at lade ham bringe til Hospitalet, det vægrede hun sig dog ved. Hun var netop for Tiden uden Arbeide, og hun havde saa Meget tilbage af, hvad hun tidligere ved sin Tjeneste i et rigt Huus havde opsparet, at hun nok kunde bestride de Udgifter, der fulgte med hans Sygdom. Hun var desuden vant til at passe Syge. Hvem det var, vidste han ikke, og kun famlende fandt han sig lidt tilrette i, hvor han var kommen hen. Men det var ham jo ogsaa nok, at han var paa sit Kammer, og at Pleien ydedes ham, mat lukkede han atter sine Øine. Hvorledes var han kommen til sit Hjem? Uden Nogetsomhelst, der kunde vække Opsigt. Henad Morgenen var det samme tarveligt klædte Fruentimmer, der nu sad ved hans Seng, kommet ned til en Smaahandler ligeoverfor Trappen, hvor den Berusede sad; Manden var netop i Begreb med at aabne sin Dør og tage sine Skaader af. Ham bad hun hjælpe hende med at faae den Sovende anbragt et eller andetsteds, hvor han kunde forblive. Smaahandleren kjendte tilfældigvis lidt til det unge Menneske og vidste, hvor han boede. Men hjælpe til at skaffe ham derfra kunde han dog ikke, endnu sov den Paagjældende saa fast, at der fra hans egen Side Intet kunde gjøres. Da det unge Fruentimmer imidlertid gjorde ham opmærksom paa, at der i en Pung, der havde ligget paa hans Knæ, var Penge nok til at betale Uleiligheden, gjorde han Skridt til at faae ham bort, og

det lykkedes ham ved Hjælp af et Par Sandgravere, der netop gik til deres Gjerning, at faae ham bragt op paa hans Værelse. Hvad der var i Pungen, berørte hun dog ikke, selv udredede hun alle Udgifter ved Transporten og lagde Pungen paa et lille Bord udenfor hans Seng. Og saaledes laa han da for første Gang i flere Aar pleiet af en kjærlig Haand, men rigtignok ogsaa uden Følelse for, at denne Pleie fandt Sted.

Hvem var det unge Fruentimmer, og hvorfor overtog hun, ene og værgeløs som hun var overfor en tilsyneladende raa Dranker, der mulig kunde komme til Bevidsthed og behandle hende paa en krænkende Maade, det ikke lette Hverv at pleie den Syge? Det var maaskee en af de saakaldte „Damer af det røde Kors“, der have stillet sig den smukke Livsopgave at pleie og hjælpe de Syge og Lidende? Nei, til dem, der saaledes tage Korset i dobbelt Betydning, ikke blot Symbolet derpaa, men ogsaa det virkelige Kors, at lide med de Lidende og hengive deres bedste Kræfter i Menneskehedens Tjeneste, hørte hun dog just ikke. Var det da maaskee en Kvinde, der havde levet vildt med den Forvildede og nu følte sig kaldet til at staa ved hans Side, til han kunde begynde forfra og med hende tumle afsted i nye Forvildelser, til hans Ungdom og Kraft engang vare slupne op? Nei, heller ikke det var hun. Med slige Kvinder var han ikke kommen i Berøring, han havde i alle sine Udskeielser havt en

Erindring, der holdt ham borte fra dem. Muligt var det Efterklangen af hans Hjertes rene Kjærlighed, der lukkede hans Øre for en sandselig, muligt var det dog ogsaa kun den Foragt, han troede at burde nære for een Kvinde, der gjorde, at han foragtede og skyede dem alle. Nei, den unge Kvinde, der i dette Øieblik sad hos ham, var den, han engang havde elsket, engang gjort sig Haab om at eie. Efter en heel Nats Kamp med sig selv havde hun om Morgenen iført sig et Tyendes Dragt, havde tilskrevet sine Forældre, der boede i en Provindsby, hvortil det Regiment, hvorved hendes Fader var ansat, var forflyttet, hvad hun havde gjort, og overdrog derpaa til sin Huusjomfru foreløbig ene at styre hendes Huus. Hendes Brev var holdt i saa bestemte Udtryk, at Forældrene kunde see, at hendes Beslutning var uigjenkaldelig. Saa gik hun til det Kjærlighedsværk, hun agtede at udføre, uden yderligere at overveie, hvad det maatte føre til.

I tre Dage laa den Syge uden klar Bevidsthed om sig selv. Time fulgte efter Time, Dag efter Nat, den, der sad ved den Syges Seng, vaagede ufortrødent og undte sig kun afbrudt Slummer paa en gammel udslidt Stol. Hun havde ladet hente Læge, en Mand, der var bekjendt som meer end almindelig human i sine Anskuelser. Han kom og gav, om just ikke sikkert Haab, saa dog et nogenlunde godt. Paa den fjerde Dag kom den Syge til Bevidsthed om sig selv og bad sin Pleierske, som han dog ikke kunde see,

da hun sad lidt ovenfor Hovedpuden, om lidt Vand til at væde Læberne med. Idet hun gav ham det, bøiede hun sig henover ham, og han slog Øinene op. En pludselig Rødme overfoer ham, han syntes at kjende hendes Ansigt. Det var de samme Træk, ganske de samme. Men nei, det var dog vist kun et Foster af hans Feberphantasier, som i Halvslummer havde han hørt Lægen sige, at han endnu af og til var betagen deraf. Taus drak han af Glasset og lukkede saa igjen sine Øine. Og Time fulgte atter paa Time, Nat fulgte paa Dag, han sov en styrkende Søvn. Hvo veed, hvad der under en saadan Søvn kan skee af aandeligt Omslag, som det skeer af legemligt! Hvo veed, om de ydre Øine hos den, der med Kjærlighed vaager over den Sovende, og den Sovendes indre Øine, der, ham ubevidst under Søvnen, aldrig lukke sig, ikke, skjøndt kun vitterligt for den, der „prøver Hjerter og Nyrer", stille betragte hinanden, tilsigende hinanden Støtte til det Opreisningens Værk, som en naadig Styrer har forbeholdt den Slumrende! Da den Syge atter vaagnede henimod Midnat og slog sine legemlige Øine op, medens hans Pleierskes nu vare lukkede, havde han Kraft nok til at sætte sig overende og betragte hende. Og han sad længe saaledes, hensunken i Beskuelse. Saa drog han et dybt Suk og lagde sig atter ned. Famlende med Haanden, vilde han dog først skyde Natlampen lidt tilbage paa Bordet, da berørte han den fyldte Portemonnaie og studsede.

Var den ikke tom, da han paa Trappen undersøgte den? Jo, det mindedes han godt. Og atter løftede han sit Hoved; men det var endnu saa træt, det var endnu saa fuldt af uklare Tanker, at Løsningen af den Gaade, der forelaa ham, gik over hans Kræfter, og langsomt lod han atter Hovedet synke mod Puden og slumrede strax efter igjen ind.

Og i det fattige Kammer herskede der dyb Stilhed. Kun nu og da hørtes fra et fjernere Værelse et svagt Barneskrig, det var et af Arbeiderfolkenes Børn, der klagede sig. Ved et af Skrigene vaagnede den Syges Pleierske og lyttede nogle Øieblikke efter; men efter at hun havde ladet sit Blik glide hen over den Sovende, lukkede ogsaa hun atter Øinene, uden dog endnu at slumre. Barneskriget vedblev endnu nogen Tid, saa hørte hun en Stemme berolige Barnet, og lidt efter hørte Skriget da ogsaa op. Var denne natlige Jamren og Beroligelsen deraf en af de Glæder, hun i sit barnløse Ægteskab havde misundt selv den fattige Moder? Var det, at sove roligt og uforstyrret, da ikke bedre end hvert Øieblik at faae Søvnen afbrudt ved et Barns Klage? Og dog, hvor rigeligt lønnedes ikke denne Møie ved Barnets med hver Dag voxende Hengivenhed, ved Barnets Udhvilen ved Moderens Hjerte! Og tys! nu hørte hun ogsaa en mandlig Røst og mandlige Trin, det var Faderens, det var Arbeiderens, der aabnede et Vindue, for at see efter, om Veiret tegnede til at blive gunstigt for det Arbeide, han snart skulde

til at gjøre. Saa lukkede han det igjen, og Alt blev atter tyst. Var dette fattige Par, der med hver Dag vaagnede til nye Byrder og med hver Nat til ny Uro, da virkelig lykkeligt? Hvo kunde løse hende denne store Gaade? Og over en Gaade, der oversteg hendes Kræfter at løse, slumrede ogsaa hun igjen ind, drømmende om den Syge, medens han drømte om sin Pleierske.

Da Dagslyset skinnede klart ind i Kamret, vaagnede hun og gik hen til den Syges Seng, han havde allerede længe havt Øinene aabne. Lidt udadbøiet sad han og fæstede sit Blik paa sin Pleierske. Da hun saae det, blev hun blussende rød, men forblev dog rolig staaende. „Rosalie!“ sagde han, „hvorfor kommer De her forklædt? Hvad vil De her hos mig?“ „Kan De spørge?“ lød hendes Svar, om end lidt frygtsomt. „Jeg søger Tilgivelse paa det eneste Sted, hvor jeg kan finde den.“ „Kan Drukkenboldens Tilgivelse ikke være den rige Frue ligegyldig?“ lød det ikke uden Bitterhed fra den Syges Læber. „Det er ikke hans Tilgivelse, jeg søger, han er ikke mere til for mig, det er den, jeg engang har elsket.“ „Og forraadt!“ føiede han til med en Klang, som om Ordene tvang sig frem mod hans Villie. „Behøvede jeg ellers Tilgivelse?“ spurgte hun. En lille Pause indtraadte, han saae frem for sig. „Nei, det er ogsaa sandt, mit Hoved er svagt, jeg har arbeidet saa ihærdigt paa at nedbryde dets Kræfter, at det ikke mere

magter at tænke klart. Og hvad vil De saa, at jeg skal sige?“ „At De vil gjøre mig lykkelig,“ lød det rolige Svar, „lykkelig, saaledes som jeg aldrig har været det, end ikke da jeg saae Dem første Gang, lykkelig ved at vide, at De ikke hader mig, lykkelig ved at tro, at De fra dette Øieblik begynder et nyt og kraftfuldt Liv.“ „Hvor længe vilde jeg kunne holde fast ved mit Forsæt,“ sagde han, „jeg, der har siddet som Samfundets Udskud paa aaben Gade prisgiven for Alles Foragt, jeg, som har været saavidt, at jeg, mig uafvidende, allerede har taget mod Almisse?“ „Vi hjælpes ad, naar det brister Dem paa Kraft,“ afbrød hans Pleierske ham. „Netop nu gaaer Manden, der boer hos os, til sit Arbeide, ogsaa vi ville begynde vort Arbeide og det strax, den Sunde ikke mindre end den Syge.“ Taus satte den Syge sig overende og saae med dyb Alvor paa den Talende. Men blødt lagde hun sin Haand paa hans Hoved og trykkede det ned mod Puden. „Du er endnu saa svag,“ sagde hun, for første Gang med det fortroligere Du, „lad Hovedet hvile paa min Haand, naar Du er stærk nok dertil, hviler jeg mit Hoved paa dit.“ Pludselig bankedes der paa Døren, det var Lægen, der traadte ind, men ikke den Læge, der var vant at komme der, det var den kjærlige Pleierskes egen Fader. „Ei! den Syge er alt bedre, seer jeg“, sagde han, „det glæder mig. Jeg tog herover, for at hjælpe Dig ved din Gjerning, og seer nu, at Du er i fuldt Ar-

beide. Kommer jeg til Uleilighed?“ Taus sank Datteren til sin Faders Bryst, og et Øieblik blev det atter tyst, som om Alt endnu slumrede. Saa trykkede Faderen den Syges Haand. „Det er bedst, at Patienten flyttes,“ sagde Faderen til Datteren, „han taaler nu at flyttes, og jeg har uden dit Vidende, allerede da jeg kom hertil iaftes, foranstaltet det Fornødne. Den Læge, Du har raadspurgt, kjender jeg, og han har ogsaa gjenkjendt Dig. Han har afstaaet mig et Værelse til Brug for den Syge, Du kan komme og gaae der, naar Du vil, og ikke blot Du, men ogsaa vor syge Ven vil i min Collega finde en trofast Støtte. Du er vel ikke uvillig derover?“ Taus saae den glade Pleierske paa den Syge, der gik som et Skjær af Lys henover hans Ansigt. Saa aabnede Lægen et Vindue og sagde: „Lad det staa aabent et Øieblik, vi have Alle godt af lidt frisk Luft!“

Nogle Uger efter var den Syge helbredet, men efter hans Værts Opfordring, blev han boende der, hvor han nu alt en Tid havde været og daglig flere Gange kunde have Lægetilsyn. Hver Dag besøgte han sin Pleierske, nu og da besøgte hun ogsaa ham, han havde atter taget fat paa den Kunst, han engang havde troet at burde hengive sig til, og et stærkt bevæget Livs Lidelser havde gjort hans Sind dybere og hans Haand mere ihærdig til dens Gjerning. Hele Timer kunde den, han tidligere tilbad, sidde hos ham smilende og af og til beundrende, hvad han frem-

bragte. Ufortrøden blev han ved, og under denne stadige Arbeiden forøgedes atter hans Kræfter, Ungdommen gjorde sin Magt gjældende, og den sorgløse Skjønhed, der engang havde været ham eiendommelig, blev erstattet af en anden alvorligere, men ikke mindre vindende. Ogsaa den unge Enke blomstrede i ny Ynde, og med hver Dag, der gik, kjøbte hun sig ny Ret til at benytte, hvad der engang syntes hende Almisse, til Underlag for den Fremtid, som den Helbredede engang skulde skabe hende.

Portemonnaien er, efter at den nu anerkjendte Kunstner har ægtet Gjenstanden for sin tidligere Tilbøielighed, bleven gjemt — selv den lille Sten, de forefandt deri, fik Lov til at blive der, den unge Maler kaldte den spøgende „de Vises Steen“ — den blev opbevaret i Ægteparrets fælles Gjemme, den første Søn, de faae, skal have den med de Penge, hans Moder engang lagde deri, som en Grundfond til at leve af aandelig. Den skal minde ham om, hvad Ungdomsforvildelser kunne føre til, men ogsaa om, at intet Fald er saa dybt, at man ikke kan reise sig og gjøre, hvad der var en Almisse, til en Velsignelse.

Paa Kjøretouren.

„De Rige, de kjøre, de Fattige gaa, naar Kongen befaler, skal Skildvagten staa“, med disse Ord stod en ung Mand stille paa en af de mere befærdede Veie udenfor Byen, idet tvende elegantklædte Damer vare ved at passere ham, siddende i en bekvem Landauer. Og, idet han sagde det, tog han paa militær Viis til Hatteskyggen, som om han var Soldaten, der ved at staa kun havde adlydt en kongelig Befaling. Han gjorde det saa rask og med et saa let Anstrøg af Skjemt, at Damerne i Vognen ikke kunde Andet end smile og hurtigt bød Kudsken at holde. „Om Forladelse, at jeg saaledes standser Dem,“ sagde han, da Kudsken havde efterkommet Ordren, „hvad jeg her tilfældigviis saae, og hvad jeg netop samtidig tænkte paa, smeltede for mig saa forunderligt sammen, at det næsten mod min Villie skaffede sig Udtryk i det lille Vers, vi Alle kjende fra vor Barndom. At

opholde Dem paa alfar Vei med Noget, der kunde smage af Vigtigmageri, var selvfølgelig langt fra min Tanke. Vil De nu kun tage Citatet som en lidt eiendommelig Form for en venskabelig Hilsen, har jeg naaet Alt, hvad jeg ved min dristige Spøg vilde, og gaaer strax videre."

„Vi have ingen Grund til at tage det anderledes," sagde den ældste af Damerne endnu smilende, „vi kjende jo Deres store Beskedenhed. Men Slutningen af Deres Hilsen maa vi dog forbeholde os at benytte paa vor egen Viis, vor kongelige Magt bruge vi til at befale Dem at ledsage os, vi ere kun paa en lille Kjøretour. Det hjælper ikke, at De gjør Indvendinger, De kjender jo nok Ordsproget om at falde i den Grav, man graver for Andre. Vær saa god at stige op i Vognen, „de Rige, de kjøre", og her er, som De seer, netop Plads til Dem."

Den unge Mand, medicinsk Candidat af ikke ret gammel Datum, vilde demonstrere derimod, han havde Forretninger, som ikke taalte Opsættelse. Han arbeidede netop for Øieblikket paa en Disputats for Doktorgraden, og kun den Dovne gjemmer til Dagen efter, hvad han kan gjøre samme Dag. Men rask afskar den ældre Dame ham Ordet og sagde:

„Nei, De slipper ikke, ikke under nogen Betingelse. „„Naar Kongen befaler, skal Skildvagten staa"", og," tilføiede hun med et Smil, „selvfølgelig, naar det fordres, ogsaa sidde."

„Og vilde De, hvis jeg modtog den Indbydelse, jeg saaledes har afnødet Dem, ikke selv stiltiende dadle det, og Deres Frøken Datter ikke mindst?“ sagde han og lod et hurtigt Blik glide hen over Datterens Ansigt.

„Hvorfor just jeg ikke mindst?“ bemærkede den unge Pige ikke uden en let Rødmen. „Hverken lydelig eller stiltiende vilde nogen af os dadle Dem, Herr Doctoren vil være os Begge Velkommen! Allerede i lang Tid have vi undret os over, at De saa ganske skyer det Huus, hvor De dog engang syntes at føle Dem vel.“

Hun sagde dette Sidste med en undertrykt Klang af dybere Følelse og bøiede sig, idet hun gjorde det, lidt fremover for at aabne Vogndøren.

„Tillad!“ afbrød Lægen hende hurtigt og tog selv fat paa Dørgrebet, „det er nok, at De tilsteder mig Indtrædelsen, med den Uleilighed, den gjør, bør De dog ikke bebyrdes.“

Med disse Ord traadte han op i Vognen og satte sig ligeoverfor Damerne. Den unge Dame saae ned for sig, den ældre befalede Kudsken at kjøre, og rask rullede Landaueren videre, medens de blanksorte Heste prustede af Glæde over igjen at være komne i Bevægelse. Det var en smuk Sommerdag, den dalende Sol kastede et af lette Skyer dæmpet Skjær over de Fremadrullende, og Alt opfordrede til at føle Tilværelsen som en Nydelse. Den kom dem imøde i hvert

Vindpust, der bølgede hen omkring dem, den bragtes dem paa Vingerne af hver en Sommerfugl, som fløi forbi, solende sig i Dagens sidste Straalevarme. Og dog var det ikke Følelsen af dette Velbehag, der bevirkede, at de, endnu længe efter at de havde taget Plads, alle tre vare tause. Det var, som om de hver for sig tænkte paa, om de dog ikke ved den eiendommelige Hilsen vare komne lidt udover, hvad der maaskee paa Grund af deres senere Forhold til hinanden havde været det Rette. Men den unge Mand var ikke uden Adkomst til at sees med Interesse, der var fra en tidligere Tid en ikke saa ringe Sum af opsparet gjensidig Velvillie, og efterhaanden tabte sig da ogsaa dette Tryk paa Stemningen, og Samtalen fik paany Lidt af den Lethed, hvormed den var bleven indledet.

„Siig mig, Herr Doctor!“ begyndte den ældre Dame atter Samtalen, efter at de havde kjørt et Stykke Vei, uden at tale, „hvad er dog egentlig Grunden til, at De har gjort Dem usynlig i vort Huus saalænge, da De dog nu af egen Drift har været saa opmærksom at give os Leilighed til at see Dem paany?“

Den Spurgte saae forundret op. „Gjorde jeg ikke Indsigelse mod at stige ind i Vognen?“ sagde han.

„Ganske vist! Men — De standsede den dog, det er en Kjendsgjerning og gav os saaledes en Leilighed til at drage Dem til os, som det var os kjært at gribe. Hvad er Grunden til, at De saalænge har

kunnet undvære vor Omgang, som De engang dog syntes at sætte Pris paa?"

„Skal jeg tale aabent, Frue, eller holde Ordene under den strenge Tugt, de i Selskabslivet maa holdes under?" spurgte Lægen med et Smil.

„Selvfølgelig aabent!" svarede Fruen. „Saa utilsløret som muligt! Til min Forkjærlighed for Sordinen skal De her ikke tage nogetsomhelst Hensyn, her, hvor vi nu ere, er der høit til Loftet." Og, idet hun sagde det, trak hun sit Silkeoverkast lidt tættere sammen om sig mod den tiltagende Kjølighed. „Aabent og klart, om det end ikke paa saa nært Hold, som vi for Øieblikket ere, kan befrygtes, at Noget skal overhøres."

„Nu vel! Grunden til, at jeg ikke har besøgt Dem saalænge, hvor megen Trang jeg end følte dertil, var udelukkende den, der ligger i vore forskjellige Kaar."

„I vore Kaar?" afbrød Fruen ham overrasket. „Jeg forstaaer Dem ikke ret. I vore forskjellige Kaar? Hvad mener De med det?"

„I Deres Rigdom og min Mangel paa Formue," vedblev Lægen, „i Deres glimrende og mine tarvelige Livsvilkaar, som jeg ikke tør sige Dem fri for at have accentueret."

„Som De ikke kan sige os fri for at have accentueret! Nei, vil man blot høre!" sagde Fruen og ryk-

kede sig tilbage i Sædet. „Jeg er som himmelfalden af Forundring!“

„Som jeg ikke tør sige Dem fri for at have accentueret,“ gjentog Lægen. „Særlig forekom det mig at skee fra Deres elskværdige Datters Side.“

„Men det er jo en heel Anklage, De reiser imod os, navnlig mod min stakkels Cæcilie,“ indvendte Fruen. „Og for hende troede jeg dog, at De havde nogen Godhed.“

„Som en Anklage vilde jeg dog nødig have mine Ord betragtet,“ sagde den unge Mand, ikke uden Følelsen af, at han dog maaskee havde sagt Mere, end han egentlig vilde, og lod Blikket hvile næsten bedende paa den blussende Pige. „Hos enhver Familie, jeg slutter mig til, medbringer jeg, den uafvidende, et Thermometer . . .“

„Hvormed De maaler dens Forekommenhed mod Dem?“ afbrød Fruen ham med en stærk Klang af Ironi.

„Hvormed jeg nu og da prøver Varmegraderne af den Luft, hvoraf jeg omgives,“ vedblev Lægen ikke uden Tryk af den Sordin, han nylig ønskede sig fritagen for.

„Og den Luft, De hos os indaandede, var altsaa ikke god, ikke saa varm, som en hjertelig Gjæstfrihed burde gjøre den?“ afbrød atter den ældre Dame ham med lidt Ømfindtlighed.

„Det er vist kun mig, kjære Moder, der er Synderinden," sagde hendes Datter, idet hendes Kinder atter bleve lidt blegere. „Det er mig og ingen Anden, der ved Prøven ikke har kunnet bestaa. Men Herr Doctoren har sagt mig saa meget Forbindtligt, at det ikke har været mig let at vise mig tilstrækkelig taknemmelig derfor."

„Jeg har dengang som nu kun sagt, hvad jeg meente," bemærkede den unge Mand med synlig indre Bevægelse.

„Om Forladelse!" sagde den ældre Dame og betragtede ham alvorligt, „De har da ikke Deres Thermometer hos Dem her? Lægerne have jo ikke sjelden deres Instrumenter med, hvor de tro, at der er Sygdomsdisposition tilstede."

„Og hvorfor spørger De om det, Frue?"

„Jeg vilde gjerne see, om der ikke er kommet lidt ungdommelig Forfængelighed ind i Kviksølvet. Det Slags Thermometre blive saa let uvederheftige, naar ikke al fremmed Indflydelse holdes borte."

„Jeg forsikkrer Dem, mit Thermometer er paalideligt!" sagde Lægen. „Jeg veed mig fri for enhver forfængelig Bagtanke. Men det er, som sagt, heller slet ikke nogen Anke, jeg har villet reise mod de tvende Damer, der for Øieblikket unde mig Plads i deres Nærhed, jeg har kun under det Forhør, De optog, Frue! afgivet min sandfærdige Forklaring. De

hører, som bekjendt, til Byens rigeste Familier, og jeg — jeg er jo kun en fattig Læge uden Praxis.“

„Og „de Rige, de kjøre, de Fattige gaae!“ afbrød Fruen ham rask. „Nu først forstaaer jeg Deres Hilsen ret. Ja, hvor det dog gaaer underligt til i Verden! Hvad der hos den store, plebeiiske Masse stundom giver sig Luft i blodige Revolutioner, fremtræder her hos den Enkelte, Dannede under Form af videnskabelige Luftmaalinger! Dannet eller udannet bliver Menneskehjertet dog sig selv ligt, selviskt og skrøbeligt! Men lad mig dog til Forsvar for min Datter — for mig selv fører jeg intet, dertil er jeg for gammel og stolt — lad mig til Forsvar for min Datter sige Dem, at hun tidt synes koldere, end hun i Virkeligheden er; der er hos hende en medfødt Sky for at blotte sine varmere Følelser. Maaskee er hun dog ogsaa noget paavirket af en Læsning, jeg for min Part ikke anseer som sund, den nyere Tids belletristiske Frembringelser, der mere end tilbørligt fremhæve Menneskenes slette Sider.“

„Er jeg anmeldt for Lægen som syg?“ spurgte den yngre Dame lidt skarpt og saae hen til sin Moder, uden at lade Blikket strøife den, der sad ligeoverfor. „Vi pleie dog ellers kun at consulere Lægen inden fire Vægge.“

„Jeg har intet høiere Ønske, end at Lægen kun af Dem maa betragtes som Vennen,“ sagde den unge Mand. „Jeg har hos de tvende Damer, jeg her sidder

ligeoverfor, fundet saa meget Elskeligt og Smukt, at jeg ikke for nogen Pris vilde bytte min Stilling som Ven med Lægens. Og lad mig her sige Dem, hvad der kommer fra mit inderste Hjerte, at jeg ikke kunde tænke mig nogen større Sorg, end om Frøken Cæcilie vaklede i sin Tro paa, at dette er min oprigtige Mening."

En lang Pause indtraadte, enhver af de i Vognen Siddende veiede Rækkevidden af de gjensidig gjorte Bemærkninger. Vognen rullede rask afsted, i de paa begge Sider af Kjøreveien staaende Træer bevægede Vinden det friske Løv og lagde med sin sagte Susen ligesom noget Dulmende over den Forstemning, der var indtraadt. Pludselig bøiede den ældre Dame sig lidt mere forover og sagde:

„Hvor ukjært det end er mig, maa jeg gjøre Dem en Tilstaaelse, Herr Doctor, som jeg kun nødig kommer med, saameget mere som jeg veed, den vil overraske min Datter mindre glædeligt. „De Rige, de kjøre," sagde De før, men de Rige, De kjører med idag, er ikke de Rige, De besøgte for et Aar tilbage. Jeg behøvede ganske vist ikke at blotte mine Forhold for Dem i den Henseende og mindst her paa denne flygtige Udflugt. Men De har ved det lille Citat, hvormed De paany introducerede Dem hos os, og ved Deres senere Bemærkninger om mig og min Datter givet mig en Anledning dertil, som det forekommer mig, jeg ikke kan skyde fra mig, og

jeg vil vise Dem den Agtelse, jeg har for Dem, ved at betro Dem, hvad jeg endnu ikke har betroet nogen Anden. De Indtægter, jeg har havt, ere desværre blevne sørgeligt formindskede. Ved sin Død efterlod min Mand sig en Formue, som satte mig i Klasse med de bedst Stillede i Samfundet. Det var virkelig en Formue, jeg kunde være stolt af, forsaavidt der da kan være Stolthed i Besiddelsen af „det døde Mammon". Men den større Deel deraf overlod han mig selv at anbringe, og, jeg tilstaaer det, desværre har jeg ikke været klartsynet nok overfor den, hvem jeg betroede mine Penge, og Følgen deraf har været betydelige Tab. Ja, bliv nu ikke bange, Barn, ved, hvad jeg her siger, der er ingen overhængende Fare, saa Meget, jeg behøver til et nogenlunde comfortabelt Liv, har jeg endnu tilbage, og det var unegtelig min Hensigt slet ikke at meddele Dig det Skete, jeg frygtede den Indflydelse, det kunde have paa dit letbevægelige Gemyt."

„O, Moder, hvor kunde Du dog frygte det?" sagde den unge Pige og greb sin Moders Haand. „Netop nu føler jeg mere end nogensinde, at det ikke er det Lykkelige at besidde altfor store Rigdomme; netop i dette Øieblik er jeg, kunde jeg næsten sige, glad ved at høre, hvad Tusinder Andre vilde erfare med Sorg."

„Heller ikke jeg," bemærkede Lægen, — „jeg beder Dem ikke misforstaae mig, naar jeg siger det

— heller ikke jeg hører det med den Bekymring, hvormed jeg, naar jeg udelukkende saae hen til Deres Stilling i Verden, vilde have hørt det. Medens jeg for Deres og Deres Datters Skyld oprigtig beklager den indtraadte Forandring, er det mig nemlig, som om jeg — ja, jeg veed ikke ret, hvorledes jeg skal udtrykke mig —, som om jeg i venskabelig Henseende var kommen Dem lidt nærmere, som om jeg havde faaet en større Ret til at sige Dem, hvor dyrebart ethvert venligt Ord til mig fra Deres og Deres Datters Side stedse har været mig."

„Det gjør mig ondt, at De har misforstaaet os saaledes!" sagde Fruen og betragtede Lægen med stor Alvor. „Det gjør mig ondt, at De har kunnet tiltroe os saameget Hensyn til det, der ikke er det Væsenligere i Livet, at vi skulde lade det være det Bestemmende i vore Venskabsforhold. Men jeg vil dog gjentage, at, hører jeg herefter ikke til de Rige, der kjøre, saa hører jeg derfor ikke ganske til de Fattige, der gaae; jeg har gjort en Erfaring, der ganske vist er lidt dyrekjøbt, men en Erfaring, jeg maaskee kan have Nytte af, det er det Hele. Jeg har lært, at Kvinden, som hun i Samfundet er stillet, ikke skal gribe altfor meget ind i Forhold, der rettest kun styres af mere praktiske Hænder."

„Vilde De vredes, Frue, om jeg gjorde Dem et Spørgsmaal?" sagde den unge Mand, „vilde De vredes, om jeg spurgte Dem: har jeg ved mine aaben-

hjertige Yttringer før berørt Dem eller Deres Datter paa en Maade, der kunde give nogen af Dem Grund til virkelig Misfornøielse?"

„Hvis De havde gjort det, vilde jeg da have betroet Dem, hvad jeg har?" spurgte Fruen. „Paa min Datters Vegne tør jeg ikke svare; men selv om De havde givet hende lidt Grund til Uvillie, og jeg troer det næsten, hos hende har maaskee en ubegrundet Formodning om, at vor Rigdom var det, der drog Dem til os, været ligesaa uheldig som hos Dem en ubegrundet Formodning om, at Deres Fattigdom var det, der fjernede hende fra Dem. Skulde der derfor hos hende, som jeg antager, være nogen Misfornøielse, kan De jo nu gjensidig qvittere."

„De veed ikke, hvor lykkelig Deres Yttring gjør mig, Frue! De veed ikke, hvor usigelig lykkelig den gjør mig! Men før jeg paany tør tage Vennens Plads overfor hende — i en anden Betydning sidder jeg for Øieblikket Deres Datter saa nær, at jeg uafladelig føler det Velgjørende deri — før jeg paany i Ordenes dybere Betydning tør tage Plads overfor hende, venter jeg hendes eget Ord. Tør jeg haabe, Frøken, at der hos Dem ikke er nogen Misfornøielse med min aabne Udtalelse for et Øieblik siden?"

„Jeg undergiver mig i dette redebont min Moders Opfattelse af Forholdet," sagde den unge Pige og saae ned for sig. „Jeg er jo endnu i Meget kun

et Barn og seer Livet vist altfor ofte blot fra Overfladen."

En lille Pause indtraadte paany, fra et af Træerne, de rullede forbi, fløi en Fugl op kviddrende og strøg dalende med bugtende Vingeslag forbi Hestenes Hoveder. Et Øieblik bleve de urolige og gave et stærkere Ryk i Vognen. Men ganske svagt lagde Kudsken sin Pidsk paa deres Ryg, og atter gled Vognen hen ad Veien saa let, som berørte den knap den haarde Jord.

„Jeg har i dette Øieblik Noget paa mit Hjerte," begyndte den unge Mand igjen, da en lille Stund var gaaet, „Noget, jeg for ingen Pris vilde have sagt tidligere, da jeg endnu vidste Dem i Besiddelse af større Overflod. Jeg har Noget, som det ganske vist er meer end underligt at udtale her paa alfar Vei; men De har jo selv, Frue, ved Deres Meddelelse nylig givet mig Exemplet, og Luften omkring mig, den Nærhed, hvori jeg er Dem og Deres Datter, og selve det, De nylig har fortalt mig, Alt er saa berusende for mig, at jeg ikke kan holde det tilbage. Tør jeg tale, tør jeg sige Dem her og Begge samtidig, hvad jeg rettest sagde enhver af dem for sig og under andre Forhold, end vi her ere under?"

„Hvor langt er der fra Kudskesædet til den Plads, De sidder paa?" spurgte Fruen næsten hviskende og med et Smil. „Har De lagt Mærke til det?"

„Hvis jeg kunde gjøre mine Ord til Musik, Frue, vilde jeg nu paatvinge dem den Sordin, De nylig yttrede, at De ynder," sagde Lægen.

„Nu vel! jeg idetmindste skal ikke protestere," bemærkede Fruen.

„Og De, Frøken?"

„Jeg veed ikke selv; jeg har i dette Øieblik ikke rigtig Hold paa mig, jeg har paa denne Kjøretour været i en uafbrudt Stemningsvexling."

„Men naar jeg nu bønlig beder Dem om Tilladelsen? Deres Haand tør jeg ikke tage, idet jeg beder, jeg veed jo ikke, hvad Øieblik en eller anden Uvedkommende kunde rulle forbi; men jeg tager den i Tanken og siger: Tør jeg tale? Hvis De tillader mig det, vil jeg være Dem uendelig taknemmelig derfor."

„Aftenluften begynder at blive kjølig," afbrød Fruen ham og lagde det smukt broderede Kjøreteppe lidt fastere hen om dem Alle. „Hvad mener De om at slutte Touren lidt hurtigere ved at kjøre hjem ad en Bivei? Skal jeg give Kudsken Ordre?"

„O nei, jeg beder Dem, Frue!" sagde Lægen. „Hvad der hviler paa mit Hjerte, maa frem nu, maa udtales strax, hvis det ikke skal sprænge det Kar, hvori det rummes. Jeg seer i dette Øieblik den første Stjerne, et lykkeligere Varsel kunde jeg ikke ønske mig! Seer De den, Frøken Cæcilie? Seer De, hvor den tindrer?"

Den unge Pige saae op ligesom drømmende, saa lagde hun næsten uvilkaarlig sine Hænder sammen. De bleve ikke foldede, og dog saae det ud, som vare de foldede til Bøn.

„Det er nu tre Aar siden, at jeg saae Frøken Cæcilie første Gang, og det er mig umuligt at beskrive, hvor stærkt jeg blev greben af hendes barnlige Skjønhed. Jeg nærmede mig hende ærbødig som til en Helligdom. De veed, jeg holder meget af at spøge og er ikke uden Evne dertil. Men ikke sjelden blev det spøgende Ord, naar jeg henvendte det til hende, alvorligt, Ærbødighed for den Reenhed, der laa over hende, gjorde mig stille, som var jeg i en Kirke. De var mig venligsindet, Frue! De gav det treogtyveaarige unge Menneske Adgang til Deres Huus. I over et Aar benyttede jeg det hyppigt, saa kom jeg sjeldnere, tilsidst saa godt som slet ikke; vi have nylig berørt Grunden dertil. Men den mellemliggende Tid har jeg ikke ladet ubenyttet, jeg har arbeidet flittigt, jeg har taget min Examen med Ære, og er det end vanskeligt for den yngre Læge at samle sig en Praxis, der giver ham et fast Hold i Livet, jeg tør dog haabe, at den vil komme, og den, der knyttede sin Skjæbne til min, vilde ikke være saa ganske uheldig stillet. Jeg kaldte mig før fattig, men det var kun forholdsviis, jeg gjorde det, jeg troede Dem den Gang saa grumme riig. Forholdet har nu forandret sig noget, et Tilfælde har bragt

mig nærmere til Dem, end jeg nogensinde før har følt mig. Tør jeg nu, Frøken Cæcilie! fortælle Dem, at det, fra det Øieblik jeg første Gang saae Dem, har været min eneste Tanke at vinde Deres Yndest, mit eneste Ønske engang at eie Dem! Tør jeg sige Dem og sige Dem i Deres Moders Nærværelse, at jeg, hvis De opfylder dette mit Ønske, vil, saalænge jeg lever, see tilbage til dette Øieblik som det glædeligste, jeg nogensinde har havt, det glædeligste, jeg nogensinde vil kunne faae. See, den ene Stjerne kommer frem efter den anden tindrende og lys, den ene Sky efter den anden er svunden, ikke en eneste er bleven tilbage paa Himlen af alle dem, der, om end let, tilslørede Solen, da De kom rullende forbi mig. Vil ogsaa De, Frøken, tage det som et Varsel og række mig Deres Haand?"

Et Øieblik blev det ganske tyst, man kunde høre Vognhjulenes Bevægelse om deres Axler, og fjernt fra kom hen til de Fremadrullende den taktfaste Klang af en Kirkeklokke, der forkyndte Solens Nedgang. Over hele Egnen var der stille Fred. Den unge Pige saae op og sagde:

„Som De har rakt mig Deres Haand usynlig, i Tanken, rækker jeg Dem ogsaa min, skjøndt jeg veed, at jeg med den kun byder Dem Lidet. Den er Deres uden Hensyn til nogetsomhelst Andet, Deres saalænge jeg lever! Og jeg kan ikke sige Dem bedre, end at jeg af hele mit Hjerte takker min Moder, fordi hun

har meddeelt os, hvad visselig kun faa Mødre, der ere stillede som hun, vilde have aabenbaret for den, der indtil dette Øieblik dog har været hende saa fremmed."

Atter indtraadte en lille Pause, begge de unge Mennesker betragtede hinanden taust og saae derpaa op paa Moderen. En lille Stund syntes hun at grunde over Noget, saa sagde hun med et klogt Smil:

„Desværre, mit kjære Barn, er jeg for Øieblikket lidt uheldigt stillet overfor Dig, Din Tak kan jeg ikke rigtig modtage. Jeg vilde jo ganske vist gjerne give Dig den, Du har kjær, det negter jeg ikke. Men jeg frygter næsten, at det vilde være til liden Nytte, Forbindelsen vilde i næste Øieblik maaskee atter blive brudt. Nei, see dog endelig ikke begge To saa forskrækkede paa mig, det er ikke fra mig, Modstanden vil komme. Men jeg har endnu en Tilstaaelse at gjøre dem Begge, en ny Tilstaaelse, som jeg ligesaalidt som den tidligere her kan tilbageholde, og det er den, at Meddelelsen om min Formuesforringelse ikke er bygget, som den burde være, paa Sandhed. Jeg har nemlig en uheldig Feil," vedblev hun med et næsten underfundigt Udtryk i sit Ansigt, „en Feil, jeg lige til dette Øieblik har skjult ikke blot for min egen Datter, men for Alle, med hvem jeg er kommen i Berøring, jeg er ikke altid saa sandhedskjærlig, som jeg burde være, og netop da vor unge Ven før talte om min Rigdom, kom denne stygge Tilbøielighed

atter over mig, jeg veed ikke selv hvorledes. Der maa have været Noget deri, der paa en eller anden Maade tirrede mig, og som satte min Phantasi i en mindre heldig Bevægelse. Hvad jeg sagde om de Tab, jeg har lidt, er Usandhed fra først til sidst. Min Formue er, hvad den stadig har været, og den bliver, saafremt intet uventet Uheld indtræffer, kun ringere, hvis jeg i en nær Fremtid kommer til at afgive en Deel deraf til den, min Datter har bundet sig til —, forsaavidt da, som sagt, ikke Forbindelsen paa Grund af, hvad jeg nu er fremkommen med, strax bliver hævet."

„O, Moder! hvor fik Du dog dette besynderlige Indfald fra?" sagde Datteren næsten forskrækket.

„Ogsaa jeg kunde fristes til at spørge som Deres Datter," sagde den unge Læge, „hvis jeg ikke af en heelt anden Grund maatte forandre det til: Hvor fik De dog dette velsignede Indfald fra?"

„Ja, hvor fik jeg det?" svarede Fruen og saae saa troskyldigt som muligt op paa de tvende Unge. „Slige Indfald komme flyvende, man veed ikke selv hvorfra; de komme, naar Sjelens Luft er varmest, og intet Thermometer, ingen „Luftmaalinger" bebuder deres Komme ... Men, ikke sandt, nu er det nok det Bedste, at vi alligevel kjøre hjem og det ad den korteste Vei — med mindre da den kjære Doctor hellere, i Henhold til det Vers, han citerede, skulde foretrække at gaae, thi — i saa Tilfælde giver jeg

strax Kudsken Ordre til at holde. „De Fattige, de gaae," hedder det der, og efter sine egne Ord hører han jo endnu bestandig til de Fattige."

„Frue, jeg er i dette Øieblik saa riig, at der ikke er Ende paa min Rigdom! Jeg eier en Ædelsteen, Ingen i Verden kan opveie med Guld! „De Rige, de kjøre," staaer der i det lille Vers, jeg citerede — jeg holder mig vedblivende til Citatet. Hvis De derfor tillader, kjører jeg med Dem hjem, Veien være saa lang eller kort!"

Fri Kjærlighed.

1.

Ved Gildet.

I den store Gaard paa Torvet
Er der Munterhed og Larm,
Samlede til lystigt Gilde
Sidde Venner Arm ved Arm;
Skjemt og Latter kredse livlig
Om det rigtbesatte Bord —
Til en aandfuld Leg gjør Snillet
Selv det flygtigst talte Ord.

Mellem Gjæsterne de glade,
Skjænkende den ædle Viin,
Sidder Husets unge Herre
Hos sin Hustru faur og fiin;

Dristigt Viddets Piil han sender
Trindtom i den lyse Sal,
Om hans Hustrus Læber ligger
Dog et Træk af stille Kval.

Alt er Glassene de fulde
Tømt med Jubel og med Klang,
Meer og mere løsner Lunet
Af de stive Formers Tvang;
Pludselig sig Husets Herre
Reiser langsomt fra sin Plads,
Skyder fra sig henad Bordet
Alvorsfuldt det tømte Glas:

„Mine Herrer, mine Damer,
Der, indbudne En og Hver,
Har beæret mig og Hustru
Med at samles hos os her,
Hvorfor denne Fest vi feire,
Har jeg end Dem ikke sagt,
Lad i Korthed Dem da hermed
Underretning vorde bragt.

„Som De veed, har med min Hustru
Trende Aar jeg været gift,
Borgerlig vi lod os vie
Efter fælles Hjertets Drift;

Kjærlighed den fri vi hylde,
Gav i den hinanden Haand,
Kun saalænge Magt den havde,
Var vi bundne ved vort Baand.

„Fra det Øieblik vi følte
Pagten som et Fremtids Aag,
Skulde freidig vi den løse
Uden Nagets bittre Sprog,
Skilles værdig, uden Klage,
Høiest kun som Ven fra Ven,
Lade Tidens Bølger skylle
Over det med Glemsel hen.

„Fra det Øieblik vi følte
Baandet som et Fremtids Tryk,
Skulde sønder vi det rive
Med et rask og kraftigt Ryk;
Ei vor Kjærlighed den døde
See vi ville som et Lig,
Vi for Næstens Øie feige
Skjule med en gylden Flig.

„Tiden kommen er! — Alt længe
Følte vi, at den var nær,
Falmet er i vore Hjerter
Sympathiens Foraarsskjær;

Hvad engang der til er blevet
Som dens Frugt for Mand og Viv,
I en fremmed Jordbund skal det
Voxe til selvstændigt Liv.

„Thi vil her jeg Kjærlighedens
Frihedsbanner reise kjækt,
Fra vor Kreds skal ud det vaie,
Tale til en yngre Slægt,
Pege hen paa Idealet
Med dets Glands, dets høie Værd,
Lære den at være sanddru
I sin Tanke og sin Færd.

„Paa dets Dug, der vidt skal bæres
Over Landene engang,
Er der skrevet: Evigt Fjendskab
Mod alt Hykleri og Tvang;
Seklers Feilsyn har begrundet
Al den Nød, vi bunde i,
I Erkjendelsen den klare
Være endt den og forbi!“

Som den unge Husets Herre
Slutter, hvad han ønsked sagt,
Føler han et Tryk af Taushed
Over hele Kredsen lagt;

Til den blege Hustru søge
Alles Øine frygtsomt hen;
Smil og Graad hos hende kæmpe,
Til forpint de flye igjen.

Pludselig den dybe Stilhed
Trindtomkring dog bliver brudt,
Som i heftig Harme bliver
Haardt en Stol tilbageskudt,
Og en Olding, hvid og bøiet,
Reiser sig fra Bordet stolt,
Seer sig om og fæster Øiet
Saa paa Husets Herre koldt.

„Altsaa, til et Sprog som dette
Har man budet os til Gjæst,
I Moralens Navn jeg reiser
Mod, hvad her er skeet, Protest;
Krænket har man os hver Enkelt,
Som har hørt de talte Ord,
Døde de og magtesløse
Være faldne da til Jord!

„I den Herres Navn, hvis Sandhed
Ydmyg nu jeg i mig veed,
Siger jeg: en Djævlens Snare
Er den frie Kjærlighed;

Intet Godt kan her i Verden
Trives ganske uden Baand,
Hvo, der søger dem at bryde,
Synder mod den Helligaand.

„Fra det Huus, hvor med min Datter,
Budne, vi har dvælet kort,
Vende dybt bedrøvet Begge
Og forarget vi os bort;
Men for Husets fromme Frue
Bøie vi os, før vi gaae,
Gud forlene hende Styrke
Til at bære, hvad hun maa!"

Skjælvende den Gamle tier,
Bukker dybt der, hvor han staaer,
Tager saa den bange Pige
Taus ved hendes Haand og gaaer;
Men i hele Kredsen reiser
Der sig en forvirret Larm,
Ligblegt synker Fruens Hoved
Ned mod den forpinte Barm.

End en Stund, saa er den store,
Smukke Selskabssal forladt,
Over Alt, hvad nylig glimred,
Breder sig den stille Nat;

Kun paa Trappen Skridt end høres,
Men ei lydelig som før —
Husets Herre gaaer og lytter
Udenfor sin Hustrus Dør.

II.

Ved Dødsleiet.

Fjernt fra Hovedstadens Tummel,
Ude, hvor mod Strandens Grus
Havet som i Tungsind skvulper,
Ligger der et lille Huus;
Faa i Somrens Stund det ændse,
Færre end ved Vintertid,
Reist det synes til et Skjul mod
Verdens Uro, Verdens Strid.

Tvende Aar har der den unge
Hustru sig i Sorrig gjemt,
Med sit Barn og med sin Moder
Lever der hun stille glemt;
Ikkun Barnets Fader mindes,
Hvad letsindig han forlod,
Ved et Liv foruden Glæde
Gjør han for sin Daarskab Bod.

Syntes tidt hans Hjem ham fattigt,
Da hans Hustru stod ham nær,
Eet det havde dog, en Hygge,
Som i Grunden var ham kjær,
Eet det havde dog, et Hjerte,
Som sig tro til ham gav hen,
Mange, der ham siden fængsled,
Glemte hurtigt han igjen.

Mangen Blomst tilfals ham bødes,
Men i Bægret var der Gift,
Megen Ungdom saae han gives
Hen i Sandsers stærke Drift,
Mangen Kvinde rigt begavet
Bandt ham flygtigt for en Stund,
Ingen gav ham dog den Næring,
Der gjør Sjælen stærk og sund.

„Udad! Udad!“ det var Løsnet,
Udad for at nyde Meer,
Og i Alt var der en Forsmag
Dog ikkun af Dødens Veer,
Som en Visnen, førend Blomsten
Endnu havde Frugten sat,
Som en Bølgen, hvori Jeget,
Livsbetingelsen gik tabt.

Hvad han som Ideens Seier
Saae i, hvad han havde gjort,
Tyktes nu, da Tid var svunden,
Mindre smukt ham, mindre stort;
End for Idealet kunde
Redebon han offre Alt,
Ak! men selvisk tidt er Tanken,
Som Ideens sig har kaldt.

Hvad af Tidens Strømning dreven
Som et modigt Skridt han saae,
Skrumpet ind det var, da Livets
Fulde Klarhed paa det laa;
Tvende Magter i os strides —
Hvo der seirer af de to,
Paa en uklar, flygtig Stemning
Lade tidt vi det beroe.

Taus han veied, uden Nytte,
Lod paany det saa staae til,
Til han grublende begyndte
Forfra samme Tankespil;
Banneret var end ei sluppet,
Som han løfted stolt engang,
Mindre sikker dog paa Slægters
Fulde Bifald han det svang.

Mangen Gang i Nattens Time,
Naar ham ingen Anden saae,
Gik til Huset han ved Stranden,
Stirred paa dets Ruder smaa;
Fjernt han holdt sig dog, ei Nogen
Skulde useet see hans Skridt,
Kun en Mindets Billedrække
Vilde han fornye lidt.

Længe gik han uden Hvile
Som fordybet i sig selv,
Over ham de mørke Skyer
Paa det høie Himmelhvælv —
Hvad var Lænker? Hvad var Frihed?
Var han virkelig nu fri?
Havet med sin Susen satte
Tankerne i Melodi.

Og en Længsel kom til Sindet
Af, hvad nys der halvt var glemt,
Blev en Grundklang der, hvorefter
Alt hans Sjæleliv blev stemt,
Satte sig til Enehersker
Over Haand og over Fod,
Angav Takten for det varme,
Skjulte Pulsslag i hans Blod.

Skjøndt han nødig kun det vilde,
Gik ad Huset til hans Blik,
Ganske lidt han maatte skue
Af, hvad der nu foregik.
Var hans Hustru hans ei mere,
Barnet hans endnu dog var,
Var det voxet sig til Ære
For den Faders Navn, det bar?

Fremmed Haand han gav at pleie
For en Stund sit Samlivs Frugt,
Men i Stilhed tog dens Moder
Til sit Hjem den, til sin Tugt —
Saae hans Billed hun i Barnet,
Som hun før det havde seet?
Var hun, krænket, dog den Samme,
Hans trods Alt, hvad der var skeet?

Greben mægtigt af de Tanker,
Der, forjagne, kom paany,
Gik en Aftenstund han ensom
Atter fra den store By,
Hist og her en enkelt Stjerne
Glimted frem et kort Minut,
Af en Dampers fjerne Piben
Blev den dybe Stilhed brudt.

Nær og nærmere han Huset
Gaaer med varsomt dæmpet Fjed,
Hvilket Tungsind om dets Mure,
Og dog hvilken stille Fred!
Som en sagte Stønnen lyder
Stundom gjennem Blæsten huul,
I et Træ af Lynet kløvet
Sukker dybt en ensom Fugl.

Tys! Hvad klinger der fra Huset
Klagende i Natten hen?
Er det Fuglens Suk, der gives
Som et Echo der igjen?
Nei! et Foster er det sikkert
Kun af Phantasiens Spil,
Tæt til Huset han sig nærmer,
Ganske tæt, ad Vinduet til.

Endnu er Gardinet ikke
For dets Ruder rullet ned,
At en Speider er derude,
Husets Frue ikke veed;
Paa det lille Bord ved Ovnen
Lyser Lampen med sit Skin —
Dobbelt mørkt er Mørket ude,
Naar man seer mod Lyset ind.

See! der sidder hun derinde,
Al hans Hjertes Fryd engang!
Grubler hun paa deres Samliv
Med dets tunge Efterklang?
Eller skyer hun med sin Tanke
Hver Erindring om hans Færd?
Selv han dræbte af sin Fortid
Hvad der gav det Skjønheds Værd.

Ja, paa ham kan hun ei tænke!
Paa hans Barn, paa ham kun ei!
Hør! selv Havet i sin Brusen
Siger Nei og atter Nei.
Hun er bleg! engang hun blussed
Ungdomsfrisk og lys og glad,
Er det falmet hen for stedse
Blomstens farverige Blad?

Nu hun frem i Lyset træder —
Hvad er det, der foregaaer?
Sørgende, i Taarer badet,
Hun ved Sønnens Leie staaer.
Er det sygt hans Barn det kjære?
Hvad der end engang er skeet,
Tidt med Kjærlighedens Øie
Har han dette Barn dog seet.

Ja, nu synker jo dets Hoved
Kraftløst ned mod hendes Skjød —
Ak! er kun dets Fader kommen
For at see sin Søn som død?
Ret som knuget ned af Smerte,
Haanden paa sin Bibelbog,
Sidder selv hans Hustrus Moder,
Hun, der Modgang prøved dog.

Hør det gamle Uhr i Krogen,
Netop nu faldt det til Slag!
Første Gang dets Klang han hørte
Var det lys og solvarm Dag —
Ind han vil, om Barnets Skjæbne
Vished han dog have maa,
Skal han endog dybt ydmyget
Overfor dets Moder staa.

Og med raske Skridt han træder
Ind igjennem Husets Dør,
Knæler ned, før ret han veier,
Hvad han vil og hvad han bør,
Griber varmt sin Hustrus Hænder:
„Elskte Hustru, for mig tabt,
Skjænk mig atter al den Lykke,
Du mig fromt engang har skabt.

Jeg har syndet mod dit Hjerte,
Men til Gjengjæld har jeg lidt,
Feilsyn kun for Idealet
Har forledt mig til mit Skridt,
Lad mig for Guds Alter blive
Til Dig bunden: Eet vi veed:
I vor Søn et Pant vi eie
Paa vor Fortids Kjærlighed."

Overvældet og forbauset
Seer hans Hustru op en Stund,
Staaer ret som af Rædsel slagen
I sit Hjertes dybe Grund;
Hendes fine Legem skjælver,
Espen lig i Høstens Vind,
Dødens Bleghed gaaer og kommer
Uafbrudt paa hendes Kind:

„I vor Søn et Pant vi eie
Paa vor Kjærlighed? See der!
Døende har Barnet draget
Nys sit Suk, det sidste her!
Alt, hvad til dets Fader fordum
Fast mig bandt i Kjærlighed,
I den Grav, hvor Barnet gjemmes,
Lægger jeg som dødt det ned."

Stærkt bevæget hun det siger,
Seer i Sorg saa ned igjen,
Stille reiser sig dets Fader
Og gaaer rask til Leiet hen;
Men fra Krogen tæt ved Bordet,
Halvt belyst af Ovnens Ild,
Træder ud den gamle Kvinde
Alvorsfuld og høi, men mild.

„Som Du taler her, min Datter,
Ingen Hustru tale bør,
Selv har Du om Kjærligheden,
Hvad han tænkte, godkjendt før;
Ved Guds Hjælp har I nu Begge
Lært at skjelne Falsk fra Sandt,
Gjennem Lidelser og Smerte
Atter I hinanden fandt.

„Rækker over Barnets Leie
Da hinanden Haand igjen,
Med de nylig brustne Øine
Seer til Eder taust det hen;
Pantet er ei dødt, min Datter!
Er end blegnet nys dets Kind,
Levende vil Gud det vare,
Til I løse hist det ind.“

Som den gamle Kvinde slutter,
Hvad i Hjertet følt hun har,
Træde frygtsomt Mand og Hustru
Hen til Leiet uden Svar;
Over Barneliget række
Tause de hinanden Haand,
Hvad engang i Frihed tabtes,
Skal gjenvindes nu i Baand.

III.

I det Frie.

Atter trende Aar er rundne. —
Over Menneskenes Id
Skrider med bestandig Vexling
Hen den daglig nye Tid,
Dømmer Fortids Feil og Synder,
Synder selv dog mangen Gang,
Seer fuldkomnet Idealet
Snart i Frihed, snart i Tvang.

Men hvor tidt end feil den griber
Her i Gjerning, der i Ord,
Fremad maa den for at gjøre,
Hvad der er dens Værk paa Jord,

Fremad maa den gjennem Arbeid
Til det Maal, der er dens Grav:
Kjærlighedens Seier over
Hvert et selviskt Sjælens Krav.

Hør, hvor Lærken slaaer derude
I den friske Morgen sødt!
Hvad var al Naturens Velklang
Naar os dette Haab var dødt?
See, hvor Solens Straaler kysse
Hver en Blomst til Glæde skabt!
Hvad var al Naturens Skjønhed,
Hvis os denne Tro gik tabt?

Op og ned maa Stridens Tummel
Bølge Dag for Dag paany,
Mellem Hjertet og Fornuften
Maa der kæmpes uden Sky,
Mellem Anelsen den dunkle,
Født af stærke Længslers Drift,
Og den selvbevidste Tanke,
Staalsat ved Erfarings Skrift.

Dag for Dag maa Kampen føres
Mellem Hjerte og Fornuft,
Begge som Kompas os givne
I en taaget Livets Luft;

Først naar lige Ret de vinde,
Begge bundne, begge fri,
Løser Alt paa Jorderige
Sig i evig Harmoni.

Syslende med disse Tanker
Dybt paa deres Hjerters Bund,
Vandre sammen Mand og Hustru
I den smukke Morgenstund;
Fra de tusind Blomsterkroner
Stiger Lysets Pris i Duft,
Fuglen ryster Duggens Draaber
Af sig i den klare Luft.

Og paa dens Millioner Bølger
Bæres Budskab fjernt og nær
Om den store Skabertanke,
Der gav Liv al Skjønhed her,
Om den store Forsynsnaade,
Der fornyer alt Skabt igjen,
Om den Gaade, til hvis Løsning
Alle Sjæle stunde hen.

„Kjære Hustru, hvor forvildet
Saae paa Livet jeg engang!
Det at leve ved din Side,
Syntes mig et Tryk, en Tvang;

Kirkens Aag jeg saae som Fjende
Af den rette Pagtens Aand,
Og Velsignelse mig tykkes
Netop nu i Kirkens Baand.

I, hvad Kirken Hævd har givet,
Seer jeg af Gud Herren lagt
Som en Evighedsbevidsthed,
Der er Værnet om vor Pagt;
Denne Evighedsbevidsthed,
Som er Sjælens stærke Trang,
Ægteskabets Liv den adler
Med sin rene Himmelklang.

Og et Pant har ei blot hisset
Vi jo paa vor Troskab end,
Her som hist et Pant vi eie,
Hvortil glad vi skue hen;
Inde slumrer sødt i Sundhed
Barnet, Gud paany os gav,
Ved hans Hjælp skal det os signe
Engang Begge i vor Grav.

Thi vil jeg i Ban for stedse
Lyse Kjærlighed den fri,
Ubevidst skal selv Naturen
I mit Bansprog stemme i;

Ikkun ved i Pligt at ville,
Hvad i Lov Naturen maa,
Staae vi over den i Seier,
Just som Mennesket skal staa!"

Spændt for Tromlen.

Paa de endnu ikke heelt fuldendte Boulevarder omkring Hovedstaden spadserede for kort Tid siden en Fader med sin Datter. Faderen var en Mand paa henved de tredsindstyve, Datteren endnu neppe atten Aar. Det var tidlig paa Dagen, og det var øiensynligt, at de gik for at nyde den friske Morgenluft, der netop den Dag, paa Grund af en om Natten falden varm Sommerregn, var ualmindelig kvægende. De gik længe ivrig samtalende, stundom nærmede de sig hinanden ganske tæt, stundom fjernede de sig, alt som den Gjenstand, de forhandlede, bragte dem mere eller mindre i Forstaaelse af hinandens Opfattelse. Men da de vare komne til „Botanisk Have", stode de pludselig stille, for Faderens Vedkommende, som det syntes, mindre for at see dens stadig tiltagende Skjønhed, end fordi han var fordybet i et eller andet Tankestof, som netop der havde grebet ham stærkere. Datteren

derimod lod Øiet glide fra Træ til Træ, fra Plante til Plante, hvorsomhelst hun i den Afstand, hun stod, gjennem det aabne Trægitter kunde opdage noget Smukt. Nu og da kom der dog over hende ligesom lidt Uroligt, det var, som om det, hun saae, ikke var nok til at udfylde hende, og som om hun maatte lade det bero ved dette korte Overblik, fordi der var saa meget Andet, der endnu i Dagens Løb skulde sees, endnu i Dagens Løb nydes. Saa aabnede hendes Mund sig lidt, som om hun vilde sige Noget til Faderen, udtale sin Beundring over Noget eller stille et Spørgsmaal; men naar hun saa fandt ham saa alvorlig fordybet i sig selv, næsten med et strengt Udtryk i sit Ansigt, saa lukkede hendes Læber sig atter, og hun forblev taus. Den travle Færdsel i Gaderne var endnu ikke ret begyndt, men i de fjernere Partier af Boulevarderne vare dog Arbeiderne allerede i fuld Gang, og rundtomkring saaes i nogen Afstand paa de mange nye Bygninger, der endnu stadig reises ude paa Nørrebro, og som gjøre dette Yderparti om Byen næsten ukjendeligt for den, der har været derfra i nogle Aar, en livlig Virksomhed. Endelig vaagnede dog Faderen af sine Betragtninger og sagde:

„Veed Du, mit Barn, hvad jeg i dette Øieblik har bestemt?“

„Nei, Fader, hvor skulde jeg vide det?“ var Svaret. „Men noget Fornøieligt er det vist ikke,

Du har længe seet saa alvorlig ud, at jeg ikke har vovet at tale til Dig."

„Jeg har bestemt mig til igjen at tage over til „Erikshøi" og forblive der. Jeg har besluttet at forlade Kjøbenhavn og atter at søge hen til det stillere Liv oppe paa Vestkanten af Jylland. Af de tre Børn, din Moder har skjænket mig, er Du det eneste, der er tilbage; de to andre have fulgt hende i den Grav, der er Grændsen for al vor Gjøren og Laden her paa Jorden. Nu, jeg tog det, som Du veed, uden at klage, det er netop det Gode ved at leve et stillere Liv, at de store Sorger virke mere løftende end nedbrydende. Uden Sorg gaaer Ingen gjennem Verden, og lykkeligst den, der af Sorgen lader sig belære om, hvorfor vi ere satte i Verden. Du er, som sagt, den Eneste, jeg fik Lov at beholde. Du var mig kjær, før de gik bort, Du er bleven mig dobbelt kjær efter deres Bortgang. Hvad der, medens din Moder levede, endnu kun var Spire, det er nu blevet en fuldt udviklet Blomst, tiltalende for hver den, som har Øie for den Skjønhed, der kan udfoldes af en Menneskesjel. Jeg kunde saaledes godt have fundet mig i at leve derovre paa min Eiendom ene med Dig, og jeg troer, at jeg neppe nogensinde vilde have følt Savnet af det store, bevægede Liv, til hvilket vi unegtelig i vor Afkrog af Landet kun hørte grumme lidt. Men jeg er jo ogsaa langt fremme i Livet, og i min Alder har det stille Liv noget Til-

talende, som det selvfølgelig ikke har for Ungdommen. Dog — lad os hellere gaae videre, mit Barn," afbrød han sig selv pludselig og gjorde et lille Skridt bort fra Havens Indhegning, „det er endnu lidt fugtigt af den stærke Regn, og vi kunne jo gaaende ligefuldt forhandle, hvad jeg har at sige Dig, maaske endogsaa lettere netop saaledes."

„Jeg har længe ventet paa at gaa videre," sagde den unge Pige og forlod ligeledes Stedet, hvor hun stod; „men jeg vilde ikke forstyrre Dig i dine Betragtninger." Hun gik imidlertid ganske langsomt, det var ikke uden en vis trykkende Spænding, hun ventede Fortsættelsen eller Forklaringen af, hvad Faderen havde begyndt paa.

Faderen lod sine Øine hvile paa Datterens smukke og slanke Skikkelse, og der gik ligesom en Skygge af Bekymring hen over hans Ansigt. Saa gik ogsaa han langsomt videre, og, idet han kom ved Siden af hende, vedblev han:

„Jeg er, som bemærket, allerede saa langt fremme i Livet, at det, man i Almindelighed kalder dets Nydelser, ikke for mig mere har noget sært Tiltrækkende. Den friske Luft, der kommer mig imøde, naar jeg som nu søger ud i den frie Natur, det lykkelige Smil, jeg seer paa dit Ansigt, naar Du er ret fornøiet, det er mig tilstrækkeligt som Modvægt mod de Besværligheder, der følge med et ikke ganske stærkt Helbred — og stærkt har mit Helbred des-

værre aldrig været. Du er imidlertid ung, Du er af en mere end almindelig livlig Natur — en Deel deraf er en Arv efter din Moder, thi heller ikke hun var egentlig skikket for det stillere Liv, hun var et Kjøbstadsbarn i hele sin Tænken og Handlen — Du er, som sagt, ung, Du har al Krav paa at nyde ikke blot, hvad der virkelig er værd at nyde, jeg mener selvfølgelig her al Kunst, ja, hvad Skuepladsen angaaer, selv den lettere Art, naar det skeer indenfor de rette Grændser — men ogsaa til en vis Grad af det Slags Nydelser, der i og for sig vel ikke ere værd at søge, fordi de kun yde en lille aandelig Ruus og ingen sand Forfriskning, men som den Unge dog, uden at rødme derved, kan tage med, fordi Culturlivet paa de enkelte Steder har givet dem et vist Hævd. I længere Tid var Du da heller ikke saa glad ovre paa det afsidesliggende Sted, som jeg vel vidste, at Du kunde være. Jeg har lagt nøie Mærke til Dig, iagttaget Dig selv da, naar Du mindst troede og tænkte derpaa. Du gjorde din Pligt, det er sandt, din Andeel i Husets Styrelse skjød Du ikke fra Dig; men Du gjorde den ikke saa let, som Du efter den Dig eiendommelige Natur maatte kunne gjøre den. Saalænge din Moder og dine Søskende levede, var din Munterhed en Ring i den store Kjæde af Tilfredshed, som drog sig gjennem Huset; da de gik bort, løstes Kjæden, og med al min Bestræbelse der-

for kunde jeg ikke danne nye Ringe, hvori din paa en nogenlunde naturlig Maade kunde føie sig. Dine Skridt vare ikke saa elastiske som engang, dine Øine ikke saa glandsfulde; Du længtes efter at omsætte Dagbladenes Beretninger om de offentlige Nydelser og Adspredelser, Beretninger, som kom til os snart ad denne, snart ad hiin Vei, i deeltagende Handling. Jeg bestemte mig derfor til at forlade den Egn, hvor jeg i tredive Aar havde virket og følt mig vel, hvor jeg havde havt store Sorger, men ogsaa Glæder, som jeg ikke behøvede at skamme mig ved, og til at bosætte mig her i Hovedstaden, i Centrumet for Landets aandelige Liv. Nu, udelukkende behøvede det dog ikke at være for din Skyld, at det skete, der er Nydelser, som ogsaa jeg sætter Pris paa, og som kun en Hovedstad kan byde, og jeg var jo formuende nok til at kunne leve herovre, uden at paalægge mig eller Dig noget unødvendigt Baand. Jeg har Midler nok, tænkte jeg, til at kunne gjøre Dig alt det Gode, Du efter din Natur kan modtage, og som kan bidrage til en sund Udvikling af dine rige Evner. Jeg sagde Dig det en Morgenstund, da vi spadserede i den Deel af Haven, Du særligt yndede, og hvor der ogsaa var et Stykke Jord, der var udelukkende dit, og som virkelig ved en sindrig Benyttelse af dets Natureiendommelighed var gjort smukt nok til at fængsle selv den Fordringsfuldeste. Saa glad, som Du var, da jeg meddeelte Dig denne

min Beslutning, har jeg sjelden seet Dig, jeg har endnu i dette Øieblik levende Indtryk af, hvor varmt, ja, hvor heftigt Du faldt mig om min Hals . . .“

„Men, Fader! var det da ikke ogsaa naturligt, at jeg gjorde det?“ afbrød Datteren ham og havde en Taare i Øiet. „Det var jo et stort Offer, Du gjorde for min Skyld.“

„Ganske vist var det naturligt!“ sagde Faderen, „og jeg troer paa, at den væsentligste Deel af din Glæde skyldes Erkjendelsen af Offret. Til klosterlig Ensomhed har jeg da heller aldrig villet fordømme min Datter, jeg veed, kun haardt saaret vender det ungdommelige Hjerte sig fra Verden, og, Gud skee Lov, dit er frit for dybere Saar. Men din Glæde var dog allerede dengang lidt hensynsløsere, end jeg havde ventet det; Du glemte i dette Øieblik, og ikke blot i dette Øieblik, men længe efter, saa Meget, der paa det stille Sted maatte være Dig kjært. Det retter sig nok! tænkte jeg, lad en Tid gaa, lad Vanen sløve Indtrykket af det Nye lidt, og Alt kommer nok i de gamle Folder. Overfladisk er Maries Natur ikke, jeg skulde have taget meget feil af min Datter, hvis det virkelig var Tilfældet. Saa samlede vi de gamle Minder til Bunke og stablede dem op i et afsides Rum, vi fik neppe Tid til at lægge dem Lag for Lag; naar vi nu og da besøgte Gaarden, kunde vi jo tage dem frem enkeltvis og ordne dem. Og vi droge til Kjøbenhavn, Hjemstedet for megen sand

Intelligens og for meget virkeligt Godt, men ogsaa Hjemstedet for meget Overfladiskt og Usselt og desværre i flere Henseender ikke fri for en Paavirkning fra Hovedstæder, vi i Meget havde bedst af ikke at efterligne. Vi droge til Kjøbenhavn, ladende bag os et Samliv fuldt af gjensidig Paaskjønnelse, et Samliv, der var styrket ved Stilhed og en storartet Natur befriende Paavirkning, og havende for os et Dagligliv, der paa det nye Sted først skulde blive til et Samliv, et Dagligliv, vi ikke altid vilde modtage reent, men som vi selv med hver Minut skulde bruge vor Kraft til at rense og adle. Du saae det rørige Liv herovre med al den Modtagelighed, man hos et barnlig friskt Sind som dit kunde vente. Du havde seet det et Par Gange før, men kun flygtigt og i nogle Dage, nu saae Du det nøiere og gik med alle dine Tanker mere og mere op deri."

„Men maatte jeg da ikke det, Fader. Var ikke ogsaa det ganske naturligt?" afbrød atter den unge Pige ham. „Og har jeg da ikke stadig taget Dig paa Raad ved, hvad jeg herovre gjorde?"

„Ogsaa det har Du gjort, til en vis Grad," svarede Faderen. „Og til en vis Grad kunde det ogsaa kun være, Hver lever sit eget Liv, Hver skal leve sit eget Liv og tage Følgerne af, hvordan han lever det. Ikke sjelden tog Du mig med paa Raad i større Spørgsmaal, i de smaa kunde og skulde Du ikke altid gjøre det; men det er netop det Eien-

dommelige ved det Smaa i Livet, at det tidt former vor Natur og vort Væsen mere end det Store. Og stadig hurtigere og uden at paavirkes og veiledes af mig er din Trang til Nydelse og Adspredelse voxet. Hvad var dit første Spørgsmaal til mig imorges?"

„Mit første Spørgsmaal? jeg veed det ikke," sagde den unge Pige. „Har jeg maaskee sagt noget Uoverlagt?"

„Nei, mit Barn, det var ikke uoverlagt. Selv om saa var, jeg fordrer ikke af hvert Ord, at det skal have en god eller nyttig Mission, i ethvert Tilfælde ikke af det mundtlige. Desuden, Du er endnu saameget Barn, at Du allerede af den Grund har Lov til stundom at lade Ordet gaae med flygtigere Budskab. Men dit Spørgsmaal var netop forud betænkt. Det gjaldt de offentlige Forlystelser, vi idag skulle deeltage i, og, som Spørgsmaalet kom, viste det sig i Følgeskab med flere, der alle vare trukne paa en fast Tanketraad. I de sidste fjorten Dage have vi ikke en Dag holdt os til Hjemmet, eller idetmindste, hvad jeg vilde stille lige dermed, glædet os ved den fri Natur, uomgiven af den store Sværm, der ørkesløs og indholdsløs bølger frem og tilbage. Thi kald det ikke at søge Naturen at gaae mellem Løv og Blomster paa et snevert Sted, presset Arm imod Arm imellem Tusinder og atter Tusinder, selv om man der har tilveiebragt en Skjønhed, som under andre Betingelser kunde vække Velbehag. End ikke den Glæde, som Synet af en fremmed Eiendommelighed i

et Menneskeansigt yder, har man der, trods den Overflod, som deraf findes, med hvert Sekund rives man bort fra sit Skue og optages af et nyt. Ikke een Dag have vi holdt os til Hjemmet, vi have været i en uafbrudt Hvirvel, Du har glemt, at der er Noget, der hedder Arbeide, Noget, selv ikke den Rigeste kan unddrage sig, naar hans bedre Natur ikke skal gaae tabt."

Den unge Pige saae taus ned for sig, en Deel af den Glands, der kort iforveien endnu havde spillet i hendes Øine, havde tabt sig. Et Træk af Mismod, der stod i stærk Modsætning til den i gjennemsigtig Klarhed stedse tiltagende Dag, havde lagt sig om hendes Mund og søgte derfra at blive Hersker over hele det ungdommelig friske Ansigt. Ganske langsomt gik hun videre. Noget Sandt, det følte hun, var der i Faderens Ord, men fuldtberettigede forekom de hende dog ikke. Hvorfor skulde Livet ikke nydes, naar man har Evne dertil? Hvorfor skulde man forsætlig lægge Byrder paa sin Skulder, naar man er stillet saaledes, at man kan være byrdefri? Det er dog sælsomt, hvor forskjelligt Alt kan sees i Verden, det Største som det Mindste! Det er forunderligt, at man saaledes kan glemme sin egen Ungdom og see med Uvillie paa, hvad der er aldeles uskyldigt. Pludselig stod Faderen stille skraaes for det kommende Parkanlæg, hvor der netop dengang blev lagt Skjærver og Grus paa en ny Boulevardstrækning og Ar-

beiderne vare ifærd med at tromle Banen. Ja, der maa der arbeides, tænkte hun, det er saa naturligt. De, der ere beskjæftigede der, behøve det jo for at leve. De ere desuden opvoxede ved saadant Arbeide, de føle det slet ikke. Kunde Faderen høre hendes stille Tanker? Forraadte en Smule barnlig Trods omkring hendes Mund, at hun i sit Indre gjorde Faderen Uret? Hvo veed! Selv naar han ikke saae ligefrem paa hende, var det dog, som havde han en klar Fornemmelse af, hvad der hos hende foregik. „Det er et drøit Arbeide, De har at gjøre her og det i en saadan Sommervarme," sagde Faderen til en af Arbeiderne, netop som hun vilde gaae et Skridt fremad, for at faae ham til at følge. „Det er næsten udover, hvad man kan fordre udelukkende af Menneskekraft. Min Datter og jeg have nylig talt om, hvor hæderligt det er at arbeide saaledes."

Datteren saae forbauset paa Faderen, vilde Faderen ved en Usandhed ydmyge hende for Mennesker, hvis Tanker havde været langt fra hende? Allerede vendte hun sig uvilligt bort, hun vilde lade det Sagte være sig som uvedkommende, saa dreiede hun sig dog atter tilbage og lod sit Blik hvile paa Arbeiderne, der med Reb over Skuldren trak den svære Jerntromle hen over Skjærverne, for at presse dem sammen, og over hendes Ansigt foer som en Strøm af Ild.

„Ja, hvad jeg ikke har talt om," sagde hun i

Begyndelsen ganske svagt, men siden hørligere, „hvad jeg ikke har sagt, det vilde jeg idetmindste have sagt, naar jeg havde tænkt, som jeg burde, thi hvad min Fader mener, det mener tilvisse ogsaa jeg.“ Hun havde ikke let ved at faae Ordene frem, Erkjendelsen af det Sande deri og Beskæmmelse overfor Sandheden var stundom nær ved at kvæle Stemmen. Og dog vedblev hun, som tvungen af sin bedre Natur: „Det er et haardt Arbeide, De gjør, jeg vilde ønske; jeg kunde lette Dem det.“

„Aa! vi tage ikke Skade af det, lille Frøken!“ bemærkede en af Arbeiderne, en Mand paa vel nogle og fyrge og tog Rebet ned af sin Skulder. Det var en kraftig Skikkelse, og dog laa der store Sveddraaber paa hans Bryst og paa hans Pande. „Vi have gjort drøiere Arbeide end det, skjøndt det ganske vist ikke er af det allerletteste. Men vi faae vort Arbeide betalt, og Noget skal jo Enhver gjøre her i Verden.“

„Vi kjøre for Øieblikket kun med fem og det er ikke meget standsmæssigt,“ sagde en anden af Arbeiderne med et lidt raaere Ydre. „Men den sjette staaer her lige tæt ved, og vil Jomfruen sidde op, saa spænde vi ogsaa den sjette for. Det er Stadstøi, De har for Dem, og naar De blot selv kneiser godt, kjører De som med kongeligt Forspand.“

„Bryd Dem ikke om ham, lille Frøken!“ tog hans høflige Kammerat atter Ordet. „Smeden har ikke gjort forsvarlig Laas til hans Mund, hvert Øie-

blik springer den op og lader alt Spildevandet løbe ud! Det er kjønt af Dem og den gamle Herre, der er med Dem, at De har Øie for Andre end Dem selv. Det er ikke Enhver, der har det."

Atter fløi der som brændende Ild hen over hendes Ansigt, og hun vendte sig bort for at skjule en Taare. Hun vidste jo, at hun nylig havde dømt heelt anderledes. Sagte som en Skygge gled hun hen bag Faderen og lod ham ene om at ende, hvad han havde begyndt.

„Det glæder mig, at De seer Forholdet saa forstandigt, som De gjør," sagde Faderen til den Arbeider, han først talte til, „og det er en venlig Erindring derom, vi tage hjem fra vor Spadseretour. Jeg tør ikke forstyrre Dem længere i Deres Arbeide; men vil De, naar det er endt, med Deres Kammerater drikke et Glas med gode Ønsker for min Datter, saa er her et Bidrag dertil."

Og han rakte Arbeideren en Tikrone i Guld.

Den Tiltalte viste forbauset sine Kammerater Guldstykket, idet han lagde det i sin aabne Haand, saa takkede han og stak det i sin Lomme. Uden at yttre noget Ord mere, lagde han igjen Rebet over Skuldren, og Skridt for Skridt gik de Alle videre med den tunge Tromle. De kjørte, som Spasmageren sagde, med fem; men Kjøretøiet var heller ikke af de almindelige, til Kapkjørsel med elegante Eqvipager egnede det sig ikke ret.

Ogsaa Faderen og Datteren gik videre, i lang Tid uden at vexle noget Ord. Faderen følte, at han, uden egentlig at ville det, havde tilføiet sin Datter en Ydmygelse, Datteren, at Tilfældet havde taget Parti for Faderen og givet den Lærdom, han vilde indskærpe hende, en Vægt, som hun tidligere ikke havde tillagt den. Da de naaede til det Sted, hvor den antikvariske Kamp om Hanetaarnet stod i Løvspringstidens skjønneste Dage, og hvor nu en cirkelrund Skive af forskjelligtfarvede Steen midt i den grusbelagte Strækning af Boulevarden minder Efterkommerne om den paa Ruinens Ruiner afsluttede Fred, stod Faderen atter stille og sagde:

„Jeg har, uden just egentlig at ville det, været haard imod Dig, mit Barn! jeg har ladet fremmed Haand bruge Kniven til at bortskjære, hvad der i dit Legem var berørt af Samfundets Gift. Thi som Samfundets Gift betragter jeg den overhaandtagende Lyst til Adspredelse, den næsten febrile Nydelsessyge, der har grebet saa godt som hele Befolkningen. Kan den Kjærlighed, jeg bærer til Dig, være Dig en Balsom paa Saaret, saa være den hermed lagt derpaa. Ingen Læge i Verden kan saa inderlig ønske Helbredelsen af et Saar, hvoraf hans Ære som Læge afhænger, som jeg ønsker Helbredelsen af dit.“

Taus tog Datteren Faderens Haand og kyssede den, saa gik de videre. Ingen Steenkrands blev lagt til Minde om den stille Fredsslutning, der i dette

Øieblik foregik, men paa den unge Piges Hjerte, der med sit Kys underskrev Overeenskomsten, faldt der dog, skjøndt usynligt, ogsaa en Steen, der ikke saa ganske let vilde blive glemt.

Da den unge Pige ud paa Eftermiddagen gik ene ud, for at udrette nogle Ærinder, skaffede hun sig hos Opsynsmanden for Arbeidet paa Boulevarderne Underretning om, hvad den Arbeider hed, til hvem hendes Fader om Morgenen havde henvendt sig, og hvor han boede. Hun erfoer ikke blot, hvad hun havde forlangt Oplysning om, men ogsaa, at han var gift og havde flere Børn. Uden ret at vide, hvad hun vilde dermed, bestemte hun sig da til at besøge hans Familie. Maaskee kunde hun gavne den, i ethvert Tilfælde vilde hun for sig selv have afgivet Erkjendelsen af, at Faderens Raad til hende ikke skulde være nedlagt i hende som en ufrugtbar Sæd.

Om det af Faderen besluttede Opbrud fra Hovedstaden vexledes der senere paa Dagen mellem Fader og Datter ikke noget Ord. Datteren nævnede Intet, der tydede paa Ønske om Adspredelse den Dag, og forøgede med en næsten ængstelig Opmærksomhed for Stort og Smaat det Hyggelighedspræg, som intet Hjem, selv det fattigste, bør mangle. Vel fattedes der hende, hvad man kunde kalde virkeligt Arbeide, der var Tyende nok til at gjøre det Lidet, Huset fordrede; men saa godt som muligt søgte hun at gjøre sig nyttig mellem Tyendet, og dette modtog den el-

lers saa livsglade unge Piges Hjælp med Glæde, skjøndt ikke uden lidt Forbauselse. Alligevel kunde hun i sit dybeste Indre ikke tilbageholde Tvivl om det Berettigede i Faderens Maade at see Livet paa, stadig reiste den paany sit Hoved, og naar hun opgjorde Regnskabet til begge Sider, fik hun paa Faderens Side en Underballance, som selv de Timer, hun rø-vede fra Nattesøvnen, ikke hjalp hende til at udjevne.

Allerede Dagen efter stod hun, dog uden at hendes Fader vidste det, udenfor den fattige Arbeiders Huus. Hun syntes, at hun personlig skyldte ham Tak, fordi han havde taget hendes Sag overfor den raa Spasmager, og fordi han ikke med plumpe Hænder havde grebet ind i et Forhold, han maatte og burde være fremmed for. Det var første Gang, at hun i den store By, hvor hun dog endnu var saa ukjendt, vilde gjøre et Indblik i Forhold, som laa saa fjernt fra dem, hvori hun tidligere havde bevæget sig. Men dette Indblik var ikke uden Interesse. Hun kom i Tanker om, hvad Faderen Dagen iforveien havde sagt om den Glæde, som Synet af en fremmed Eiendommelighed i et Menneskeansigt yder, den Glæde vilde hun nu skaffe sig, skjøndt ganske vist paa en Maade, som Faderen dengang mindst havde tænkt sig. Hun lod Øiet glide op ad Huset, det saae just ikke indbydende ud. Gadedøren var snever og smudsig, Trapperne vare smalle og steile. Turde hun ogsaa vove sig derop? Hun havde hørt om saamangen

Udaad, der foregik i de store Stæders fattige Kvarterer, hun havde læst ikke blot digterisk opfundne Skildringer, men ogsaa virkelige, der nok kunde bringe en Modigere end hende til at betænke sig. Kunde hun udsætte sig for, hvad en ung Pige aldrig af fri Drift burde udsætte sig for? Og havde hun, hun, som tidligere kun havde seet Hovedstadsforholdenes Glimmerside, havde hun ogsaa Kraft nok til at see Skyggesiden, Forstand nok til at bedømme, hvad hun mulig fik at see, rettelig? Allerede var hun kommen et Stykke op ad Trappen, saa vendte hun atter om og gik ned. Hvad skulde hun, selv om der ingen Forfærdelser indtraf, hvad skulde hun sige, naar hun traadte ind til Familien, ukjendt af den, end ikke støttet af sit flygtige Bekjendtskab til Arbeideren, da denne jo sandsynligviis ikke var hjemme? Vilde man ikke betragte hendes Komme som Paatrængenhed, som en nysgjerrig Lyst til at trænge sig ind i et fremmed Huusliv? Og selv om hun sagde, at hun kom, for efter Evne at støtte Familien, hvo havde af hende forlangt Støtte? Ingen kjendte jo de Forudsætninger, hun havde, og hvorpaa hun byggede sit Ønske om at bringe den. Den Arbeider, hvis Familie hun nu vilde besøge, var, som det syntes, jo netop tilfreds med sine Kaar og fordrede Intet ud derover. Og langsomt begyndte hun atter at gaae tilbage ad Hjemmet til. Dog nei, vægelsindet vilde hun ikke være, hvad hun havde besluttet, det maatte,

det skulde udføres, Tilfældet maatte raade for, hvad Udbyttet af hendes Besøg skulde blive, for sig selv vilde hun i ethvert Tilfælde have Bevidstheden om at have handlet, som hun burde. Den Alvor, Gaarsdagens Begivenhed havde vakt i hende, og den Tilbøielighed, hun af Naturen havde til at søge Livets lysere Sider, holdt Vægtskaalen i hendes Sjæl i en uafbrudt urolig Bevægelse, til en af Siderne maatte der skee en Forandring, hvad hun muligt i det fattige Huus fik at see, skulde hjælpe hende til at faae Ligevægten bragt tilveie. Og atter vendte hun om og gik rask op ad Trappen. Nu var hun ved Døren, Arbeiderens Navn stod skrevet derpaa, skjøndt med en utydelig Skrift. Hvad skulde hun nu sige, naar hun traadte ind? Hvorledes skulde hun forklare sig, hvis man ikke rigtig forstod hende? Paany var hun ifærd med at vende om, da tog hun en rask Beslutning og bankede paa, Øieblikket og, hvad hun saae, maatte indgive hende, hvorledes hun skulde stille sig.

Da Døren gik op, saae hun et Værelse, der baade var Sovekammer og Dagligstue paa eengang. Det var fattigt udstyret, men ikke forarmet; mod hvad der sagdes at være Tilfældet hist og her i Byens fattigste Kvarterer, var Værelset her ikke slet udstyret. Der var endogsaa en gammel Lænestol, der kunde give dets Beboere en ret god Hvile, naar Arbeidet havde trættet dem, eller Kræfterne ikke stode i Forhold til, hvad Dagliglivet fordrede af dem. Tæt ved Vin-

duet sad en Kone paa vel henved fyrgetyve Aar med et Barn ved Brystet, to større Børn legede i en Krog, og ikke langt fra Kakkelovnen sad en gammel Kone og spandt. Hun hilste og gjorde en Undskyldning for sit Komme. Konen hilste igjen og lagde Barnet ned i en Vugge, der stod tæt ved hende. „Det er Deres Mand, der arbeider paa Boulevarden?“ sagde hun. „Ja, det er det!“ var Svaret, „det har han gjort alt siden Foraaret.“ „Jeg skylder Deres Mand en personlig Tak for den smukke Maade, hvorpaa han igaar imødekom mig, da min Fader og jeg paa Boulevarden henvendte sig til ham.“

„Ah! det er den unge Frøken, min Mand iaftes talte om. Han sagde mig, at en gammel Herre med sin Datter tidlig om Morgenen havde været saa elskværdig at tale til ham og ovenikjøbet at give ham og hans Kammerater en ikke ringe Gave. Det var meget venligt af dem Begge.“

Den unge Pige rødmede og saae ned for sig. „Gaven var udelukkende fra min Fader, han har altid været Arbeidernes Ven, selv da han samtidig dermed som Eier af en stor Landeiendom paa en Maade maatte være deres Herre.“

Konen nikkede venlig, og henne fra Kakkelovnskrogen sagde en noget hæs Stemme: „Er det en af Tulles Veninder? Kommer hun med Hilsner fra hende?“

Konen rystede paa Hovedet som Svar til Moderen, idet hun samtidig sagde til den unge Pige: „Det er min Moder, hun er ni og halvfjerds og desværre noget aandssvag. Hun troer, det er en Veninde af min afdøde Datter, hvis Død vi ikke have turdet meddele hende, fordi hun elskede Barnet saa høit og ikke vilde have kunnet bære Sorgen. Hun hører kun med stort Besvær.“

Den unge Pige saae hen paa den Gamle, uafbrudt var det af Rynker gjennemfurede Ansigt vendt hen mod hende, og hun stirrede paa hende med et saa spørgende Blik, at Datterens Benegtelse neppe kunde være forstaaet.

„Er det længe siden, Deres Datter døde?“ spurgte den unge Pige deltagende.

„Det er omtrent et halvt Aar, et halvt Aar og tretten Dage. Det er paa syvende Maaned, siden vi mistede hende og med hende i Grunden, hvad vi Alle havde kjærest, Hun havde i sit sidste Øieblik et Ord paa Læberne, hun ikke fik sagt, hun var for svag dertil; men jeg kunde gjætte mig til, hvad det var, og jeg haaber til Gud, at det er skeet. Hun blev kun sytten Aar, videre naaede hun ikke.“ Konen sagde dette noget trykket og puslede samtidig Barnet, der laa urolig i Vuggen og stadig vilde have Benene udenfor.

„Ja, Børnene ere neppe komne til Verden, før de allerede ville ud paa egen Haand,“ fortsatte hun,

dækkende Barnet til. „Det er sandelig ingen let Sag at opdrage sine Børn, at ave dem, som de skulle aves, baade de smaa og de store.“

„Det er kjønne Børn, De har,“ sagde den unge Pige, tagende et af Børnene, der kom hen til hende og betragtede hende opmærksomt, ved Haanden. „De vil nok faae Glæde af dem. Tør jeg i Deres lille Søns Haand lægge en Gave til hans Forældre? Det er kun en Bagatel, Lidt af, hvad jeg ikke har nødvendig Brug for. O! siig ikke Nei, De veed ikke, hvormeget De vilde glæde mig derved.“

„Deres Fader har jo rigelig vederlagt den Smule Venlighed, min Mand viste Dem, men modsætte mig Deres Ønske vil jeg dog ikke, De vil have Fornøielsen af at have gjort en god Gjerning, og vi kunne unegtelig bruge, hvad vi faae. Naar to Hænder skal fylde syv Munde, saa kan der stundom komme Lidt nok i hver Mund. Og jeg selv har ikke megen Tid til Udenomsarbeide.“

Den unge Pige trykkede en Tyvekrone af Guld i Drengens Haand og reiste sig saa for at gaae. „Er det Tulles Veninde?“ lød det atter henne fra Kakkelovnskrogen. „Hvor længe bliver hun hos de Folk, hun nu er?“

„Jeg veed det ikke, Moder!“ sagde hendes Datter saa lydeligt hun kunde. „Det er slet ikke Tulles Veninde, der er her, det er en fremmed Frøken, som har viist os en smuk Opmærksomhed.“

„Ja, saa kjender hun dog vist Tulle alligevel. Alle Mennesker holdt jo af Tulle!“ Der gik et Smil hen over den Gamles Ansigt, idet hun sagde det, saa begyndte hun igjen at spinde.

„Ak, Frøken!“ sagde Konen og saae op paa den unge Pige, „De veed ikke, hvad her er foregaaet, og hvilken Sorg det Barn, som min Moder elsker saa høit, har voldt os. „Børn træde, medens de ere smaa, paa Forældrenes Skjød, naar de blive store, træde de dem paa Hjertet“, siger et gammelt Ord, og vort Barn, det, som min Moder uafladelig spørger om fra hun om Morgenen aabner sine Øine til de om Aftenen stundom midt under Spørgsmaalet falde i, hun har traadt os paa Hjertet haardere end noget Barn kan det, og det uagtet hun var inderlig god og elskede os. Men, Gud skee Lov, eet Gode har vor store Sorg havt, Tulles Fader, der tidligere var saa forfærdelig heftig, jeg troer, han kunde have brudt en Jernstang midt over, naar hans Blod kom i Kog, han er siden hendes Død bleven langt roligere, han er næsten ikke mere til at kjende. For et Aar siden havde han vist ikke taget Deres Parti paa den rolige Maade, han igaar gjorde det.“

„Vilde jeg gjøre Dem Ondt ved at spørge Dem om, hvoraf hun døde,“ sagde den unge Pige næsten frygtsomt. „Var hun svag allerede fra Fødslen af?“

„Hun? Ak nei, Frøken! hun var saa frisk og sund, at der ikke var kommet saameget som en Vable,

om de havde gjennemstukket hele hendes Krop. Hun var kjernesund. Allerede da hun blev født, var hun et ganske mærkværdigt Barn. Hun havde et Par Øine saa klare som Diamanter. Og lyse Lokker havde hun, ikke som et Barn, der lige var kommet til Verden, men som var hun Aar og Dage gammel; vi kunde frisere det, som var det en Dames paa Moden. Da jeg om Aftenen viste min Mand Barnet første Gang — han kom den Dag noget tidligere fra Arbeide, jeg havde ventet mig, skal jeg sige Dem, i flere Dage — da jeg om Aftenen viste ham Barnet, lo han, saa det klukkede i ham. „Det er ingen Fattigmandsbarn det," sagde han og lagde Barnet igjen i mine Arme, „det er jo et sandt Pragtbarn! Og saa fornøiet seer det ud, som skulde det med sin Kjæreste til Dands!" Nei, svag var hun rigtignok langt fra at være, hendes Ulykke var, at hun var aftfor livlig, der var aldrig Ro over hende, altid vilde hun være paa Farten, altid more sig, hun havde ingen anden Tanke. Der sprang en Aare i Brystet paa hende, saa blev hun lagt ind paa Hospitalet, og der døde hun."

Den unge Pige blev blussende rød, neppe vidende, hvad hun gjorde, lagde hun sin Haand paa Hovedet af den lille Dreng, der endnu stod med Guldskillingen i Haanden og betragtede hende.

„Kan Tulles Veninde ikke bede hende komme hjem til mig, blot et lille Kvarteer, jeg har Noget, jeg

vil sige hende!“ afbrød den Gamle fra sin Krog Stilheden.

„Det er ikke Tulles Veninde, Moder, det har jeg jo sagt Dig,“ sagde Konen og gik tæt hen til sin Moder. „Det er en fremmed Frøken, omtrent lige saa gammel som Tulle, men formuende Mands Barn. Hun har givet lille Jens en Gave, der skal gjemmes og trække Renter til ham. Saa kan han lære Noget og hans Forældre faae Fornøielse af ham.“

„Hvor jeg dog kunde ønske at kjende Deres Datters Historie!“ sagde den unge Pige med skjælvende Røst. „Og Tulle? Hvor har Deres Datter faaet dette underlige Navn?“

„Hun hedder egentlig Tulline efter min Mands Moder, Marie Tulline, men vi forkortede det altid og kaldte hende Tulle. Det blev et Slags Kjælenavn, som hun holdt af. Hendes Historie? Ak, den vilde De ikke glæde Dem ved at høre, den er kun sørgelig. De vilde maaskee ikke engang forstaae den. En saadan Lyst til Adspredelser, som det Barn havde, var slet ikke naturlig. Og desværre bliver en saadan Trang, hvor den er tilstede, næret ved, at de fleste Mennesker have saa Lidt at tale om. Da de dog gjerne stadig ville sige Noget, saa tage de deres Tilflugt til, hvad der ligger nærmest for, og det er ikke altid det bedste.“

Den unge Pige var som spændt paa en Pinebænk, det var anden Gang, at Tilfældet skulde bringe hende

en Lærdom, som hun ikke af den, der elskede hende høiest, havde villet modtage, men som bragtes hende den ene Gang lønnet med Faderens Velgjerning, den anden Gang som Løn for hendes egen. „Tillader De, at jeg igjen tager Plads et Øieblik," sagde hun. „Jeg er bleven saa stærkt greben af, hvad jeg har hørt, at jeg vilde føle det som et Savn, hvis jeg ikke paa en eller anden Maade mere bevidst kunde tage Deel med Dem i Deres Sorg. Vilde Deres Moder kunne høre, hvad De fortæller mig?"

„Min Moder? nei, paa ingen Maade!" svarede Konen og drog sin lille Søn noget tilside, hun frygtede for, at han skulde genere den unge Pige med sin Stirren. „Hun hører, som De nok før bemærkede, kun meget daarligt, og hun lever desuden udelukkende i sine egne Tanker, som hun ikke mere ret har Magt over. Om et lille Øieblik vil hun formodentlig igjen spørge, om De er min Datters Veninde, jeg troer næsten, at det kun er, for at kunne udtale hendes Navn, som hun formodentlig hører indvendig. Det er et Slags Musik for hende, hvorved Rokken gaaer lettere. Min Datters Historie vil De høre, den er saamænd snart fortalt, og den er saa stadig i mine Tanker, at den ikke kan trykke mig yderligere, end den ligefuldt gjør. Jeg skal fortælle Dem den, som den er, De er saa elskværdig, Frøken, at jeg vilde handle urigtigt imod Dem ved ikke at være fuldkommen aaben, skjøndt De

vil faae endeel at vide, jeg ellers ikke fortæller til Nogen."

Den unge Pige satte sig, men vovede ikke at see op; hun frygtede og længtes samtidig efter den Fortælling, der vilde komme. Paany puslede Moderen sit yngste Barn; en lille Pige, der tidligere havde holdt sig afsides, kom hen til Vuggen, for at see paa den Sovende. „Nei, gaa kun Du og din Broder ned i Gaarden og leg lidt dernede," sagde hun, „der er friskere dernede end heroppe. Gaa, Børn, jeg skal nok kalde, naar I skal komme op."

Børnene gik, og idet hun trak Vuggetæppet heelt op over det nu slumrende Barn, som for at ikke heller det, ihvor Lidet det end vilde kunne forstaae deraf, skulde kunne høre, hvad der fortaltes, sagde hun:

„Allerede fra sin tidligste Tid var Tulline et godt Barn og det af alle vore Børn, som min Mand og jeg holdt meest af. Hun var ikke blot smuk, men ogsaa begavet. Da hun var ni Aar, kom en Kunstner, der havde mødt hende paa Gaden — Folk sagde endogsaa, at det var en af de berømte — op til os og bad os, om han maatte tage et Billed af hende. Han vilde benytte det til en Gruppe paa Udstillingen. Selvfølgelig sagde vi strax Ja, det smigrede os, at vort Barn i saa høi Grad vandt ogsaa Folks Yndest, der forstode at vurdere Skjønhed. Paa Udstillingen troer jeg dog ikke, det kom, Kunstneren solgte det til en udenlandsk Familie, som opholdt sig her en kort Tid,

og der glæder man sig maaskee endnu ved at see, hvad vi for længe siden her have maattet undvære, thi en lille Blyantstegning, han gav os, regner jeg ikke. I Skolen var hun altid blandt de øverste, vi betalte saa godt som slet ingen Skolepenge for hende netop paa Grund af hendes Flid. Alligevel var det alt Andet end tilstrækkeligt, hvad hun lærte, der sees i vore Almueskoler for lidt paa at paavirke Børnenes Liv udenfor Skolen, og det er nok muligt, at hun, hvis hun havde faaet en saadan yderligere Paavirkning, saaledes som maaskee kun de Formuende kan faae den, vilde have sparet sig og os for megen Sorg. Der tages ikke noksom Hensyn til, at Forældrene næsten ikke kunne befatte sig med deres Børns Opdragelse, de maa arbeide ude, det daglige Brød skal jo skaffes, hvor skal saa Tiden komme fra til at varetage, hvad der kan gavne deres Sjæl? Ja, er det ikke sandt, Frøken, det er netop en omhyggelig Undervisning og Veiledning, der skal støtte Barnet paa Veien ud i Livet, uden den staaer det vaklende og prisgivet for Enhver, der vil friste det?"

„De har vist fuldkommen Ret!" svarede den unge Pige, stadig fæstende sine Øine paa Gulvet. „Men naturlig Tilbøielighed har jo saa megen Indflydelse paa Mennesket, især paa den Unge, at al Paavirkning tidt slet ikke agtes."

„Ja, det vil jeg heller ikke benegte, og tro heller ei, at jeg ikke undskyldte min Datter, ikke blot overfor

Andre, men ogsaa overfor mig selv. Desværre frygter jeg, at jeg har gjort det lovlig meget. Men De kjender ikke den Kamp, Frøken, som det er for Forældre, der elske deres Børn, at dømme dem strengt. Og i Grunden stod jeg ene i denne Kamp, Pigebarnets Fader var jo saa godt som aldrig hjemme. Men det forstaaer sig, stundom talte dog ogsaa han med hende derom og irettesatte hende, men det skete da saa haardt — thi jeg har jo allerede sagt Dem, at han dengang langtfra var, hvad han er nu — at jeg, hvor jeg kunde, skjulte hendes Feil for ham. De er lykkelig, kjære Frøken! De tænker paa ganske Andet end Fjas og Tant, for Deres Fader behøver Ingen at skjule Noget, De kappes med ham i at gjøre vel, at . . .“

„O, jeg beder Dem, tal ikke derom! Tal for Guds Skyld ikke derom!“ sagde den unge Pige og tunge Taarer styrtede ned ad hendes Kinder. „Ingen veed sig noget Øieblik fri, selv Ungdom og et livsglad Sind kan blive en Fristelse, og dog er baade Ungdom og Livsglæde det Skjønneste, der er givet os!“

De sidste Ord kom næsten kvalte af Graad, og den fattige Kone, der kun lidet anede, hvad der var foregaaet med den, der nu besøgte hende, Dagen iforveien, saae næsten forundret paa hende. „Hvor De dog er blød af Natur og hjertelig god!“ sagde hun. „De veed ikke, hvor Deres lille Bemærkning til Undskyldning for min Datter gjør mig usigelig

godt! Som sagt, hun var flink i sin Skoletid, om jeg end kunde have ønsket hende bibragt en større Kundskab, og den Dag, hun stod paa Kirkens Gulv for at confirmeres, vare vi saa stolte af hende, som havde hun været en Prindsesse. Og vi havde da ogsaa anstrengt os, for at udstyre hende rigtig godt, jeg kunde godt see paa Præsten, da han lagde Haanden paa hendes Hoved, at han glædede sig ved hendes Skjønhed. Flere af de Andre spurgte han samlede, hende spurgte han ganske alene og længe, hele Menigheden skulde have Lov at høre, hvordan en simpel Mands Barn kunde svare. Naar jeg saadan seer paa Dem, Frøken! saa er det mig, som kunde jeg see Træk, der ligne hendes. Der var om hendes Mund ikke sjelden et Smil, der kunde see ud, som det var blevet til i Graad, og dog var hun mellem sine Veninder den lystigste af alle. Ja, hvor hun kunde lee! Tidt senere har jeg tænkt, at hun hemmelig sørgede over Noget, der ikke var hende ret bevidst, Noget, hun ligesom anede maatte komme. Men selv i saadanne Øieblikke kunde Smilet blive til høirøstet Latter, og naar hendes Bedstemoder da saae det — hun var allerede den Gang her og meget svagsindet — saa gav hun sig ogsaa til at lee, uden at vide hvorfor, og spurgte man hende: „Hvad leer Du af, Bedstemoder?“ svarede hun altid: „Jeg leer, fordi Tulle leer.“ Jeg har her den Blyantstegning, jeg før omtalte, ikke sandt, der er virkelig ikke saa

lidt Lighed tilstede — det forstaaer sig, hun var jo kun endnu et Barn."

„Ja, nogen Lighed er der vistnok," bemærkede den unge Pige, hun kunde knap komme til Aande for indre Bevægelse, det var, som om ethvert Ord, der sagdes, sagdes med Forsæt for at ramme hende.

„Naa, der svandt nu en Tid, hvor Alt gik saa taaleligt. Hun fik Arbeide paa et Modemagazin, hun havde Smag, skal jeg sige Dem, og et godt Haandelag til at sye. I Førstningen kom hun hjem til punktlig Tid, saa kom hun jevnlig for seent og gjorde Undskyldning for sin Udeblivelse. Snart var det Travlhed, der havde hindret hende fra at gaae itide, snart Bestyrerindens Udeblivelse, snart havde hun maattet forblive der længere, fordi hun ikke befandt sig vel. Naar min Mand spurgte mig, hvor Pigebarnet blev af, maatte jeg sige Usandhed, for at frie hende for haard Behandling. Sandheden var, at hun udeblev for at tumle sig snart med Veninder, snart med Veninders Venner, og jeg forudsaae, hvad Enden vilde blive, hvis hun ikke forandrede sig fuldstændig. Selv det Arbeide, hun tidligere havde gjort med god Villie, blev hende nu byrdefuldt, og naar jeg, som en Moder kan det, sagde hende det, blev hun mig fremmed, ja følte næsten Nag til mig. En Dag sagde hendes Fader hende det strengt, og jeg tog hende ikke i Forsvar, saa gik hun bort og kom senere slet ikke til Hjemmet. Gjerne havde vi henvendt os til

Bestyrerinden for Modehandlen, men vilde vi ikke derved blotte hende og sandsynligviis berøve hende Arbeidet? Saa tænkte vi: nu Pigebarnet kan jo ernære sig med sin Haandgjerning, hun har formodenlig leiet sig ind et Sted, for at undgaae vor besværlige Fordren Regnskab af hende. I otte Dage saae vi hende ikke, og De veed ikke, hvad vi led. Jeg havde dog opfødt hende med min Melk og elsket hende stor med hver en Bid, jeg kunde spare fra min Mund, og mangen Gang var hendes Fader kommen hjem udmattet til Døden af Arbeide for at skaffe hende som hendes Søskende det daglige Brød. De har igaar seet, Frøken, hvorledes han arbeider! Jeg veed, det maa saa være, han har i sin Barndom ikke lært, hvad der kunde forhjælpe ham til Arbeide af anden Natur, og det er en slet Lære, som prædiker den Stærkeres Ret, og at man med Magt kan tage, hvad man trænger til. Jeg har selv havt en Broder, der forsvarede denne Lære, min Mand og han laa i et evigt Mundhuggeri derom. Men af, hvad der daglig maa døies af Arbeideren, har De dog kun seet Lidet! De skulde see ham, naar han om Aftenen, udslidt, saa han knap kan staae, kommer hjem fra Arbeidet! Hvis de Tusinder og atter Tusinder, som kappes om at hobe sig sammen paa de offentlige Forlystelsessteder, nu og da før de gik tittede ind i slige Arbeideres Bolig, Lysten til at være med i al den Daarskab vilde nok forgaae dem.

Vi ville Alle gjerne nyde, det er saa menneskeligt, og sandelig, det faldt os ikke ind at misunde vor Datter, at hun gjorde det; men at gaae fra Adspredelse til Adspredelse, at gaae i Suus og Duus Dag ud Dag ind, det er hverken godt eller nyttigt. Det fører til, hvad det for vor Datter førte til, Fortvivlelse og Ulykke."

Den fattige Kone standsede et Øieblik, saa reiste Bedstemoderen sig fra Kakkelovnen og rokkede heelt hen til den unge Pige.

„Er den lille Jomfru en Veninde af Tulle?" sagde hun. „Naar kommer Tulle hjem? Siig hende, at jeg har spundet saameget Garn til hende, at jeg snart ikke har Plads til Mere."

Den Gamle lagde, idet hun sagde det, Haanden paa hendes Arm, saa gik hun atter hen og satte sig i sin Krog. Det gjøs i den unge Pige. Denne stadige Tilbagevenden med Tanken til een Eneste, og det En, som hun var uvidende om ikke mere var i Verden, den syntes hende saa rædsom, at hun ikke havde Ord derfor. Ubemærket af Arbeiderens Hustru foldede hun sine Hænder og bad: „Forlad os vor Skyld!" Hun tænkte ikke paa sig selv, ikke paa den Ulykkelige, om hvem Moderen fortalte, som den svagsindede Gamle hensagde hun Ordene, dreven af en hende ubevidst Drift.

„Og De fandt ikke Deres Datter mere?" spurgte hun lidt efter.

„Jo! En Morgen gaaer hendes Fader ud ad Vesterbrogade, han havde Ærinde der, før han gik paa Arbeide. Udenfor en af de mange Forlystelsesanstalter, som findes der, seer han en ung Mand komme hujende ud med en ung Pige, der syntes beruset. Bag efter dem komme flere Andre i samme Tilstand. Da Pigebarnet løfter Hovedet, seer hendes Fader, at det er hans eget Barn. Rasende tager han en Kniv op af sin Lomme — han maa for sit Arbeides Skyld altid have en Kniv hos sig — og styrter ind paa den, der søger at trække hende afsted med sig. Men der kommer Andre til, og han bliver overmandet. Under den Tummel, som derved opstaaer, taber han vort Barn af Sigte, men et Øieblik efter seer han hende dog igjen, støttende sig til et Træ. Men hvorledes seer han hende? Det maa have været et skrækkeligt Øieblik for ham. Der var sprunget en Aare i hendes Bryst, og Blodet strømmede ud af hendes Mund. Saa iler han til en Læge, en ham fremmed Arbeider holder Datteren saalænge sin Arm; men da Lægen kommer, erklærer han, at hun strax maa bringes paa Hospitalet, for hendes Liv var der desværre alligevel ikke stort Haab."

Den unge Pige saae op; det er ikke let at sige, hvo der i dette Øieblik led meest, den, der fortalte, eller den, der hørte til. Hvor fortrød hun ikke nu, at hun havde opfordret den Ulykkeliges Moder til at meddele hendes Historie! For åt see ind i et

fremmed Liv, havde hun forvoldt en Anden en Smerte, som hun, om hun lagde ti Gange saameget Guld, som hun medbragte, i Barnets Haand, dog ikke kunde borttage. Men længe kom hun dog ikke til at tænke derpaa, før den Ulykkeliges Moder atter begyndte:

„Hvorledes jeg modtog min Mands Beretning, da han kom hjem, kan De tænke Dem. Jeg stormede ud paa Hospitalet, men der var for mig Intet at gjøre. Tre Dage efter laa mit Barn med brustne Øine. Vi begravede hende, uden at min Moder fik det at vide, hun vilde være død i samme Øieblik, det var blevet sagt hende. Vi bar end ikke Sørgetøi, for ikke at forraade det for hende. Nu have vi forsonet os lidt med det Skete, bedre død, end at hun skulde blive en Kvinde af dem, vi blues ved. Og paa Vei dertil var hun desværre, det hjælper ikke at negte det, kun Vorherre kan vi takke for, at hun blev skaanet, han sendte hende med Døden ogsaa Frelsen derfra. — Men, kjære Frøken! vær dog ikke saa bedrøvet, De græder jo, som De kunde være hendes Søster, for en Deeltagelse som Deres have vi slet Intet at byde til Gjengjæld.“

Neppe endnu Herre over sin Stemme, gjorde den unge Pige paany Undskyldning for, at hun saaledes havde rørt ved et gammelt Saar, saa takkede hun for den venlige Modtagelse, hun havde faaet, og gik hurtigt bort, næsten uden at vide, hvad hun gjorde.

Saa sønderknust som i dette Øieblik havde hun aldrig følt sig. Længe gik hun omkring i de ensomste Gader, for ikke at komme til Hjemmet saa fuldkommen opløst. Først nogle Timer efter talte hun med sin Fader, han havde tidligere flere Gange søgt hende.

„Men, Barn," sagde han, „hvor har Du dog idag været? Jeg har søgt Dig til alle Sider, og Ingen vidste, hvor Du var. Jeg har Noget at foreslaae Dig, der maaskee ikke vil være Dig uvelkomment. Det staaer i Forbindelse med det, hvorom vi igaar Morges paa vor Spadseretour talte med hinanden."

„Jeg hører, kjære Fader!" sagde den unge Pige og saae op paa ham med stor Alvor.

„Jeg sagde Dig igaar, at jeg havde bestemt mig til igjen at forlade Hovedstaden, og jeg angav Dig Grunden dertil. Ved nærmere Overveielse er jeg imidlertid kommen til den Erkjendelse, at der i flere Henseender dog vil vindes Mere for Dig ved Opholdet her i Hovedstaden, her er rigere Kilder til Aandsdannelse, rigere Kilder til sand Forædling, end Du vilde kunne finde andetsteds. Ganske vist kan allerede Naturen gjøre Meget. I den stille Betragtning af dens stadigt sig fornyende Skjønhed kan der findes en Løftelse, som Menneskehjertet trænger til, og som ingen Cultur kan erstatte. Men en smuk Natur er der da ogsaa her, man behøver jo kun at gaae nogle faa Skridt for at finde den, og lidt længere borte har Omegnen jo en Rigdom af Skjønhed. Og hvad de

store Mærker, Culturen har sat paa sin Vei, angaaer, dem har man dog lettere ved i en Hovedstad at see Ansigt til Ansigt end andetsteds. Hvad er der ikke givet Kjøbenhavn i de rige Kunstsamlinger, der stiller vor Hovedstads blandt de største? Ogsaa vilde det for dem, vi omgaaes, tage sig underligt ud, om vi saa hurtigt efter at være komne hertil, atter forlode Byen. Den sande Grund kunde vi jo ikke godt sige dem. Det, der fattes Dig, har jeg derfor tænkt, det er kun en Virksomhed, der kan give dine Tanker et fast Hold og drage dem bort fra alt det Flygtige og Indholdsløse, der ellers let kan tage dem fangen. Jeg har tænkt, at Du, hvis Du saa synes, kunde oprette en lille Underviisningsanstalt for fattige Børn, der uden Betaling kunde modtage Veiledning og god Paavirkning. Jeg veed jo, at der fattes Dig ikke paa Kundskaber, og hvad Kjærlighed til dem, der komme i Berøring med Dig, angaaer, den fattes Dig end mindre. Undervisende skulde Du selv føle Trang til at lære, og saaledes ad dobbelt Vei mere og mere blive et nyttigt Led af Samfundet. Det udelukker naturligviis ikke, at Du engang kan blive en lykkelig Hustru, hvad Du begynder, kan jo en Anden fortsætte. Foreløbig skulde Underviisningen, hvis Du, som sagt, selv billiger det, være den Tromle, for hvilken Du som Arbeideren igaar skal spænde Dig selv. At den vil blive Dig ikke lidet lettere end hans, derom tvivler jeg ikke.“

„O, Fader! Du veed ikke, hvor lykkelig Du gjør mig netop dermed! Ved, hvad Du her foreslaaer mig, er Du kun kommen mig imøde, Du veed ikke hvormeget. Den nævnte Arbeiders Børn skulle da være de første, med hvem jeg vil begynde.“

„Men hvor veed Du, om han har Børn?“ afbrød Faderen hende forundret.

„Jeg har idag besøgt Familien og talt med den. Hvad Du igaar paa vor Morgentour begyndte, det har den fattige Kone, uden at vide det, fortsat. Jeg har lært, at Arbeidet er det Frelsende, og tro mig, jeg skal aldrig glemme det.“

Gjenvunden.

„Men, kjære Ven, er det virkelig Dig? Dig, Beboeren af, jeg havde nær sagt Afrikas Ørkener, der er vendt hjem og vil gjæste vor lille østerbroiske Villa? Naar er Du dog havnet her? Igaar, idag eller for Aar og Dag siden? Jeg kan ikke sige Dig, hvor det glæder mig at see Dig!“

Med denne Strøm af hjertelige Velkomsthilsner blev en ung Mand paa vel ikke stort over tredive Aar modtagen af en ældre paa noget over halvtreds, medens han ikke mindre hjerteligt, men dog med uforandret Alvor traadte nærmere hen til sin ældre Ven og tog hans udstrakte Haand.

„Ja, det er mig, der er kommen tilbage og det ikke igaar eller for Aar og Dag siden, men saa godt som i dette Øieblik. I „Hotel Kongen af Danmark“, hvor jeg tog ind, gav jeg mig neppe Tid til at skille mig ved mine Reisesager.“

„Men hvor har Vorherre dog havt Dig saalænge? Er det virkelig, som man fortæller, at Du har været i det indre Afrika, i dets store Sandørkener eller dog saa nær derved som muligt? I fire Aar er Alt, hvad jeg om Dig har kunnet bringe i Erfaring, at Du har boret Dig ind i de uveisomste Egne af en fjern Verdensdeel, blot for at reise en Skillemuur mellem Verden og Dig."

„I en fjern Verdensdeel har jeg levet, det er sandt; men en Skillemuur mellem Verden og mig har jeg hverken villet eller kunnet reise; jeg har villet glemme, det er det Hele. Det er derfor, at jeg drog saa hovedkuls herfra, det er derfor, at jeg, som Du seer, har ladet mig brune af Afrikas Sol."

„Og Du har naaet dit Maal?"

„Det tør jeg ikke sige. Der er Omraader, paa hvilke vor Villie er uden Magt, og desværre, selv om vi kunde døde vor Hukommelse, ved at leve et vildt og uordentligt Liv kan der jo vel gjøres endeel dertil, vor Erindring kunne vi dog ikke døde. Hukommelsen er givet os til Brug for vort Jordeliv, den er alle de ædlere Sjelsevners Tjenerinde; Erindringen er ikke givet os blot for dette Liv. Den er Broen mellem Livet her paa Jorden og et kommende, Broen, som ingen Menneskemagt, han gjøre, hvad han vil, kan nedbryde. Men er jeg, som sagt, reist mange Mile bort for at glemme, saa er jeg nu kommen tilbage lige saa mange Mile, for i nogle Dage at op-

friske Minder, jeg nødig vil slippe, og aande mit Fødelands Luft. Og ikke mindst er jeg kommen for at see Deres Huus, det Sted, hvor jeg i en Aarrække har følt mig saa usigelig vel. Lad mig endnu en Gang trykke Deres Haand, idet jeg gjør det, føler jeg dobbelt Hjemmets Hygge."

„Det er mig kjært at høre, meget kjært! Og Et beder jeg Dig ogsaa om, før vi tales videre ved, lad det fremmede „De" fare og siig som jeg „Du". Du har ikke gjort det før, det er sandt, jeg var ene om det; men Tid og Forhold have nu udvisket, hvad der efter din Mening tidligere forbød det. Lad nu det fortrolige „Du" blive gjensidigt."

„Jeg skal efterkomme Opfordringen saavidt mig muligt. Hvor har Du din Hustru og dine Børn?"

„Børnene, de ere vist i Haven. De have der en lille Plet, de kalde deres Dagligstue. Der arbeide de Sommeren igjennem, og jeg havde nær sagt, der sove de. Børn have godt af allerede tidlig at føle sig som hjemme i den fri Natur. Og hvad min Kone angaaer, ja, hun er nok nedenunder. Hun er, som Du veed, ikke af de ligegyldige Huusmødre, hun vil tage Haand med i Alt, og vi have Kjøkkenet sub terra. Men, før Du hilser paa hende eller dem, maa Du give mig Svar paa et lille Spørgsmaal: Hvorfor har Du slet ikke ladet høre fra Dig eller idetmindste ladet os tilkomme Underretning om, hvor Du har opholdt Dig?"

„Du kjender mit Livs store Sorg, jeg vilde, som allerede sagt, slaae en Bom for Erindringen derom.“

„Kunde den holdes mere vaagen ved, at vi vidste, hvor Du var?“

„I Smertens Øieblik forekom det mig saaledes, og efter den første Indskydelse har jeg senere i lang Tid handlet. Men jeg tilstaaer, det var ikke smukt af mig, og jeg har ogsaa i mange stille Timer erkjendt, at den første Indskydelse ikke er ufeilbar, uden dog at have havt Selvovervindelse nok til at bøde derpaa.“

„Men det er netop det, der er uretfærdigt mod Vennerne. Man tør i slige Tilfælde ikke udelukkende see paa sin egen Sindsro.“

„Tilgiv, jeg veed, det var egoistisk handlet. Men glem dog heller ikke, hvad der i dette særlige Tilfælde tjener til mit Forsvar.“

„Jeg har overveiet det og overveiet det nøie; men jeg er ikke kommen til andet Resultat, end at dit Opholdssted burde have været meddeelt os. Imidlertid, det er nu engang ikke skeet, og jeg skal ved din Hjemkomst ikke lægge Dig det paa Sinde som en Byrde, der gjør Dig Gjensynet af dit Fædreland mindre glædeligt. Lad mig gjentagende sige Dig Velkommen, Du veed ikke, hvor Meget der i dette Øieblik ligger deri. Men sæt Dig nu, tag et Øieblik Plads og beskjæftig Dig med dine egne Tanker; jeg vil meddele min Kone og mine Børn, at Du er kom-

men. Ogsaa de ville høre det med stor Glæde. Forresten er min Familiekreds voxet lidt, siden Du reiste; men Tilvæxten skal Du ikke see endnu. Man skal ikke strax for sine Gjæster diske op Alt, hvad man har af Smukt og Godt; jo mere man økonomiserer, desto længere fængsler man dem."

Med disse Ord gik Husets Eier ud af Værelset og lod sin yngre Ven ene tilbage. Denne, som alt yttret, en Mand paa nogle og tredive Aar og saaledes i sin kraftigste Alder, havde tidligere studeret Botanik, for en Gang at kunne overtage en Docentpost men en i hans Liv dybt indgribende Begivenhed havde drevet ham afsted til fjerne Egne. Som han nu var overladt til Eensomhed, traadte denne hans Fortid frem for hans Øie; i det Værelse, hvor han nu befandt sig, havde han tilbragt saa mangen glad Time. Næsten mekanisk gik han hen til Vinduet, for der at fæste sit Øie paa et eller andet Punkt, medens han med sin indre Skuen dog samtidig var paa ganske andre Punkter. Han saae paa en af Trætoppene — det Træ, hans Blik netop nu hvilede paa, lignede lidt et Træ, der havde været Vidne til hans Livs Ulykke og hans Fortvivlelse. Netop saaledes var dets Krone, omtrent saaledes dets Stamme, Ligheden var umiskjendelig. Han saae paa en Busk, der stod ikke langt fra Træet, netop en Busk af lignende Størrelse var Skyld i den sørgelige Feiltagelse, der endnu laa paa hans Bryst som knugende Anger.

Han saae paa Blomstergrupperne omkring den store Plaine — ja, hvorlænge staa disse Blomster friske, et uforsigtigt Trin af Foden, saa bøie de sig visnende mod den i evig Vexling værende Jord.

Pludselig faldt hans Øie paa en ny Gjenstand, paa en levende Skikkelse. Hvad er dog dette? Er det Kogleri? Saa pludselig som et Stjerneskud kom Skikkelsen tilsyne, og nu, allerede nu er den forsvunden mellem Træernes Løv. Det var dog en forunderlig Lighed, der var mellem den og den, som han i fire lange Aar tidlig og seent havde seet med sit indre Øie. Drømte han paa Fædrelandets Grund atter vaagen? Fik Minderne Liv og Blod, for at gjøre hans uforskyldte Anger dobbelt tung? Nu! kommen var han, for en Stund maatte han tage, hvad deraf fulgte. Og han forlod igjen Vinduet og satte sig paa en Stol fjernt derfra. Hvor dog en enkelt Tanke kan gjøre sig til Hersker af et Menneske! Hvor den kan skaffe sig Indgang ved de utroligste Ubetydeligheder! Hvis han ikke havde den Ungdommens Kraft, som han følte gjennemstrømme ham, kunde han forfærdes derover. Men det forstaaer sig, den Tanke, der opfylder ham, den har Ret dertil. I hvert Menneskes Bryst er en Verden, og ved hans Haand var en Verden gaaet under, skjønnere og rigere end alle dem, han paa sin lange Vandring havde seet.

Endnu nogle Øieblikke sad han grundende, hans

Ansigt modtog mere og mere Præg af det Tungsind, der under Afrikas glødende Sol havde hvilet derover. Hans mørkebrune Øine stirrede som gjennemborende Rummet frem for sig, da gik Døren i det Samme op, og Husets Herre traadte ind, efterfulgt af sin Hustru, en Søn og en Datter.

„Maa jeg presentere Dig min Kone og to af mine Børn? Det er disse To, gjennem hvilke en Smule af mit Væsen engang skal bevares for Eftertiden. Endnu en Pleiedatter har jeg, et Pragtexemplar af en Pige saavel hvad det Ydre som det Indre angaaer, hun er netop nylig gaaet bort og kommer vel neppe før om lidt. Naar hun arriverer, skal jeg ogsaa forestille Dig for hende. Synes Du, min Kone har forandret sig?“

„Nei! aldeles ikke! Men selv om hun havde, jeg vilde ikke kunne see det. Jeg seer i dette Øieblik kun den uendelige Velvillie, som er udbredt over hendes Ansigt, og den er nu ganske som før. Maa jeg række Dem min Haand, Frue? Tak for meget Godt i en tidligere Tid! Og Tak for den Glæde, jeg har ved at see Dem igjen! Der er Mennesker, det gjør saa usigelig vel at fæste Øiet paa. Hvor Deres Børn dog ere voxede! Men Deres Datter er vel ogsaa snart sexten Aar?“

„Hun er fyldt sexten og min Søn fjorten,“ var Fruens Svar.

„Men nu Deres Pleiedatter, hvor gammel er hun? Er hun yngre? Har De havt hende længe?“

„Min Pleiedatter? Ja, saamænd! det er ikke saa ganske kort, at vi have havt hende, men hun er ikke saa lidt ældre end min Datter. Jeg glæder mig til at føre Dem sammen med hende. Ovre i de af Culturen endnu ikke paavirkede Egne, mellem Elefanter og Chimpanser, er De vel bleven fremmed for et rigtig smukt Menneskeansigt, her skal De igjen faae et saadant at see.“

„Jeg takker Dem, Frue, for Deres gode Villie. Men hvad jeg har seet andetsteds, har dog ikke havt den Virkning, De troer. Jeg har i mit Bryst et Menneskebilled saa levende, at det var tilstrækkeligt til at gjøre mig den stedfundne Mangel umærkelig.“

„Det kan man kalde Trofasthed,“ sagde Husets Herre og saae paa sin Kone med et megetsigende Blik. „Siig mig, Ven, og undskyld, hvis jeg igjen ripper op i et gammelt Saar, jeg skal kun berøre det saameget, jeg troer Omstændighederne kræve. Hvorfor reiste Du egentlig i samme Øieblik, Lægen erklærede, at din tidligere Forlovede var død? Hvorfor oppebiede Du ikke hendes Jordefærd og sagde hende og dine Venner et sidste Farvel ved Graven?“

„Hvad mener Du med det?“ afbrød den unge Mand ham lidt heftigt. „Hvorfor bringer Du mig tilbage til, hvad jeg gjerne paany flygtede for, hvis

det ikke forekom mig selv for umandigt? Er det kun en Bebreidelse for, hvad jeg har gjort, Du tilsigter, eller . . .“

„Det er kun et Spørgsmaal, kjære Ven, slet ikke Andet, et Spørgsmaal, der bæres frem af den oprigtigste Interesse for dit Vel. Hvorfor ilede Du saaledes over Hals og Hoved herfra, uden at give os Leilighed til at vise Dig vor Deeltagelse eller til med Dig at overveie det Skete?“

„Hvad var der at overveie for Andre end mig? Og hvad var her Mere for mig at gjøre? Med egen Haand havde jeg berøvet mig — ganske vist af Vaade, men dog berøvet mig — den, jeg elskede høiest, maatte ikke hvert Minut, jeg dvælede paa Stedet, være mig en Sjælemarter uden Lige?“

„Hvad Du gjorde, var ikke dit, men Skjæbnens Værk. Og sæt — det er selvfølgelig kun et Tankeexperiment uden nogensomhelst Realitet — sæt, at den, Du troede dræbt, dog ikke var død, sæt at dit Skud vel havde ramt, men dog ikke, som det i det første Øieblik lod til, været dødbringende?“

„Hvad siger Du? Jeg saae for et Øieblik siden mellem Træerne en ung Dame passere Huset og i samme Nu igjen forsvinde — staae dine Ord og denne Skikkelse i nogen Forbindelse med hinanden? Svar! For Guds Skyld, svar! Der ligger paa mig et Bjerg af Angst og Selvbebreidelse.“

„Den Dame, De saae, har formodentlig kun været

vor Pleiedatter," sagde Fruen. „Hvad Forbindelse skulde der være mellem den, De sørger over, og hende? Men, afseet derfra, kunde der, saaledes som De bevarer den Afdøde i Erindringen, vel være noget Glædeligere for Dem, end om hun virkelig ikke var død?"

„Hvis det kun er et løst Spørgsmaal, De gjør, Frue! saa gjør De stor Synd med Deres Yttringer, og Deres Mand ikke mindre med sine. I fire Aar har jeg Dag for Dag drømt mig Muligheden af en Skuffelse, drømt mig den mellem Ørkenens Sand som mellem Orangens og Cypressens Stammer; i fire Aar har jeg drømt mig Muligheden, som man drømmer om en Lykke, man fuldtvel veed ikke kan naaes. Mine Drømmes eneste Frugt var en stadig voxende Anger og Smerte. Skal jeg nu af Vennehaand tilføies en forøget Lidelse?"

„Læg Deres Haand i min og læg ogsaa en Haand i min Mands, vi ere Dem i dette lige nær. Saa! Det var Ret! Troer De virkelig, Nogen af os kunde ville krænke Dem? Vi, som i en Række af Aar have havt Dem kjær og sluttet Dem til os som en Søn? Nei, visselig ikke! Tag Spørgsmaalet, som det er, hvad vi tilsigte dermed, det maa De oppebie med en Smule Tillid til os."

„De har gjort mig urolig, Frue! meget urolig! Men jeg skal, som De forlanger det, vente. Hvor

lang Tid fordrer De til Forklaringen af, hvorfor De spørger?"

„Kun saalænge som et Hjerte behøver til at beroliges," sagde Husets Frue, og idet hendes Mand igjen slap sin Vens Haand, medens hans Hustru ogsaa langsomt tog sin, føiede han til: „Netop saalænge og ikke længere. Og for strax at gaae et lille Skridt videre, har Du aldrig hørt, at Læger kunne feile ved det første Dødsskjøn? Har Du aldrig hørt, at Livet i Timer, ja Dage kan tage Skjær af Døden, og dog siden vinde sit tidligere friske Udseende?"

„Spænd mig ikke længer paa Pinebænken, Ven! Hvad veed Du og din Hustru om den, jeg nu i fire Aar har troet død? Hvad veed Du, Sørgeligt eller Glædeligt, men dog sandsynligst dette Sidste, vilde Du vel ellers berøre det? For fire Aar siden — hvad fire Aar i Rugen over een Tanke, og det en selvbebreidende Tanke, vil sige, det veed Du ikke — gik jeg i Haven for at skyde Spurve. Jeg skjød, og min Ubarmhjertighed mod de stakkels Fugle blev straffet, et Væsen, hvis Liv var mig kjærere end mit eget, blev Offeret for mit Skud. Uden at jeg vidste det, var hun kommen ned i Haven, og stod dækket af Buskens Blade. Fortvivlet saae jeg, hvad jeg havde gjort, fortvivlet ilede jeg afsted, da Lægen havde udtalt sit Skjøn, at hun var død. Jeg havde ikke Kraft til fortsat at see, hvad Kjært og Skjønt jeg med egen

Haand havde nedbrudt. Hvad veed Du nu om hende, som er mig mit Alt? Var den Skikkelse, jeg saae i Haven, hende, og det er jo næsten efter Deres Ord, som var det Tilfældet, er det saaledes, saa skynd Dig, før mig til hende, jeg har jo nu en dobbelt Synd at afbede, ikke blot det ulykkelige Skud, men min feige Flugt og min aarlange Taushed. Svar mig, Ven! svar mig, Frue! Er det for nænsomt at forberede mig paa en overvældende Glæde, at De gjør Deres Spørgsmaal, velan, jeg er forberedt, jeg har mod en ustyrlig Jubel Modvægt i Bevidstheden om min utilbørlige Taushed."

„Nu vel da!" sagde Husets Herre, „den Skikkelse, Du saae, var din tidligere Trolovede. Nogle Timer efter at Du var reist, vaagnede hun atter til Liv. Da hun, bedrøvet til Døden over, hvad hun erfoer om din Reise, kun tænkte paa din Fortvivlelse og sit Savn, varede Helbredelsen længe. Og da hendes Moder et Aarstid efter døde af en Brystsygdom, der ikke var tagen i Tide, og hun selv ogsaa var nogenlunde rask, tog hun til os som vor Datter, en Datter, hvis Værd vi ikke noksom kunne paaskjønne. Her hos os har hun nu i tre Aar begrædt, ikke, hvad hun led ved Skudet, men hvad Du har lidt derved, og din uafbrudte Taushed."

„Min Gud, hvorledes kan jeg komme hende for Øie? Hvorledes skal jeg faae hende til at forstaae, at min ilsomme Fjernelse, min lange Taushed netop

er min Kjærligheds Frugt? Hvorledes skal jeg afbetale lange Aars Lidelser?"

„De bringer Dem selv, det er Erstatning nok!" sagde Fruen. „Men endnu veed hun ikke, at De er her, og ogsaa hun maa forberedes lidt. Vil De give Tid et Øieblik, saa skal jeg søge hende i Haven og gjøre, hvad jeg kan, for at lette hende Overgangen."

Taus bøiede Botanikeren Hovedet og stod derpaa et Øieblik med Hænderne for Øinene. Hvilken Række af Billeder gik der ikke i dette Nu forbi dem, Billeder fulde af Lys og Skjønhed, men ogsaa Billeder fulde af Skygge og Tungsind! Hvilken Sum af Bekymringer kunde ikke være sparet, hvilket Tryk af nedbrydende Tanker ikke blot for ham, men ogsaa for hende! Feberagtigt slog hans Puls, hvad var et heelt Livs dagligdags Sorger og Glæder mod den Tilstaaelsens Lidelse og den Gjensynets Jubel, det næste Øieblik vilde bringe? Rask tog han imidlertid Hænderne fra Øinene! „Jeg er nu forberedt! Broen er paany slaaet mellem Fortid og Fremtid; hvor dristigt svævende i Luften den endnu synes mig at hænge, jeg gaaer over den, uden at vakle!" Og med Øinene stivt hæftede paa Døren, ventede han dens Komme, for hvis Skyld Frænder og Fædreland engang af ham var bleven forladt.

Lidt efter aabnedes Døren, og Husets Frue traadte ind. „Jeg har nu forberedet vor kjære Datter, og dog var den Bevægelse, hun kom i, ikke mindre stærk

end Deres. Men den skarpeste Od af Overraskelsen er nu tagen bort. Det sidste Blik, hun for fire Aar siden kastede paa Dem, var fra en Busk i Haven, den Busk, bag hvilken hun sank som død, bag en lignende Busk vil hun nu see Dem igjen. Det er et barnligt Indfald af hende, saaledes vil hun sløife Rummet mellem den sørgelige Fjernelse og Gjensynets Glæde. Gaa, jeg vil ikke vise Dem Vei til hende! Kjærligheden vil lede Dem ligesaa sikkert, som jeg selv kunde det. Og selv om det tog lidt Tid at finde hende, de have begge To godt af, at den bevægede Stemning hos dem først beroliges lidt."

Uden at yttre et Ord ilede den unge Mand ud i Haven. Husets Eier og hans Hustru gik til Vinduet, for at følge ham med Øiet. Tause listede Børnene sig hen bag deres Forældre, ogsaa de vare optagne af, hvad de havde hørt. Det var henad Skumringen, den nedgaaende Sol kastede sit Skjær over Haven og gav Løvet en næsten magisk Glands. Uden at gaae den ringeste Omvei, udelukkende følgende Instinktet, gik den hjemkomne Botaniker lige hen til den, han søgte. Et Øieblik af gjensidig Skuen og Blussen, et Øieblik af gjensidig Hilsen skjøndt uden Ord, et Øieblik af Graad og Smil, der brøde deres Dæmninger, men atter bleve tvungne ind deri, saa knælede Elskeren ned for den tabte, men nu atter gjenvundne Elskede. „Gjenvunden!" klang det i hans Hjerte, „gjenvunden!" Men samtidig dermed sagde hans

Læber: „Hvad har jeg at give Dig for lange Aars Lidelser.“

„Dette Øieblik!“ lød Svaret, „det indholdsrigeste i mit Liv!“ Og, som hun sagde, saa var det, i det laa fire Aars gjensidige Længsel og Kjærlighed sammentrængt.

„Fandt Du hende saa?“ blev der en Stund efter raabt ud af Vinduet fra Husets Dagligstue. „Fandt Du hende, eller skal jeg hjælpe Dig at søge?“ „Jeg fandt ikke blot hende, men min Fred igjen,“ var Svaret, der lød tæt udenfor. Og frem fra Løvet traadte Arm i Arm den af Glæde glødende Botaniker og Husets lykkelige Pleiedatter.

Hvorledes hun saae ud? Var hun smuk og var hun glædestraalende? Foreløbig lades dette ubesvaret. Begge de Gjenforenede forsvandt igjen bag Løvet saa hurtigt, at man selv i den dalende Sols Belysning næsten ikke fik Tid til at see Andet end de lette Omrids af hendes Skikkelse. Men hvis den Skjønhed, der laa over hendes Ansigt Dagen efter, kan være til Veiledning om, hvorledes hun i selve Gjensynets Øieblikke har seet ud, da var det nok værd at lade Blikket hvile paa hende.

En Omvendelse.

Han var født i Rigdom og Overflod, og under Nydelsen deraf havde han tilbragt Størstedelen af sit Liv. Endnu var han i sine bedste Aar, endnu havde han ikke fyldt de fyrretyve. Og dog var han kjed af at leve længere, kjed af at see og lade sig berøre af, hvad Verden rummer af Godt og Ondt. Han havde reist meget og seet mange Steder. Men hvor rig en Afvexling de end havde budt ham, hvor stor en Skjønhed hans Øine end der havde mødt — i det Væsentlige forekom de ham dog alle kun at yde det Samme, og mere og mere følte han en stadig kvælende Lede ved det brogede Billede, hver kommende Dag paany oprullede for ham. Naturen udøver paa Enhver en foryngende Indflydelse; men den gjør det ikke ubetinget, den gjør det kun, naar man tilegner sig den i Inderlighed. Dens Virksomhed er bramfri, skal den fylde Sindet med sin styrkende Kraft, maa

man hengive sig til den med fuldt Hjerte. Og nu Menneskene! Som Samlivet med Naturen er forfriskende og frigjørende for Sindet, er Omgangen med Menneskene det ikke mindre. Men ogsaa disse maa sees med Sjælens Øie og beskues i Inderlighed, hvis den Paavirkning, man af dem venter, skal blive en gavnlig. Hvor forskjellige de nemlig end ere i Opfattelse og Leveviis, i Charakteer og Udseende, for det ydre Øie alene bliver Forskjellen efterhaanden dog kun en ligegyldig. Ingen af de mange Egne og Mennesker, han havde lært at kjende, havde han fordybet sig i, ingen af dem havde han gjort til sine Tankers og Følelsers Eiendom. I større eller mindre Grad forekom ham alle Mennesker, han traf paa, indholdsløse eller endog slette; det, der løftede dem ud over Døgnfluen med dens korte Tilvær, det havde han under sit flygtige Overblik ikke faaet Syn paa; Alt og Alle vare de efterhaanden blevne ham til en Skuffelse og, saa at sige, gledne ham bort under Hænderne. Ingen seer Gud Ansigt til Ansigt, uden at han begynder med Troen paa ham, med det Rigeste og Bedste i Mennesket gaaer det som med Gud. Kun ved at tro paa dets Tilstedeværelse, tro derpaa trods alle Anfægtelser, naaer man at see det Ansigt til Ansigt. Ingen bliver derfor heller sand Psycholog, Ingen sand Digter eller sand Kunstner, medmindre han bunder dybt i Kjærlighed. Ikke den klareste Tanke, ikke den rigeste Fantasi, ikke det letbevægeligste Gemyt

eller det meest fuldendte Herredømme over Kunstens ydre Apparater gjør Udslaget, først ved Kjærligheden til Gud og Mennesker faae alle disse Egenskaber deres luttrende Indvielse, deres rette Virkekraft. Men netop saaledes havde den, der her er Tale om, aldrig seet paa Menneskene, aldrig seet paa Naturen. Han havde ladet Øiet falde paa, hvad der mødte ham, saa ligegyldigt og blottet for Interesse, at han sjelden var kommen ud over Skyggesiderne, og gjennem hvad der var bibragt ham ad Læsningens Vei, ved de senere Tiders Skildringer af Menneskene, der næsten udelukkende gaae i pessimistisk Retning, skulde han just ikke faae sin Opfattelse af disse berigtiget. Det er netop det Mislige ved alle den nyere Tids digteriske Frembringelser, at de drage Menneskelivets Skyggesider ensidig frem i Forgrunden og derved tage Jorden bort under de Ubefæstede og mindre Dybtseende, og overgive dem til en Trøstesløshed, der kun kan finde en momentan Lindring i vild Adspredelse. Tusinder af Menneskeliv kunne ikke forslaa til rettelig at beskue og kjende et lille Stykke af Guds store Skabelsesværk, og dog troede han at kjende det Hele, blot efter at have overfaret det med et flygtigt Øie i nogle korte Aar. Nu, da han sad mættet og trættet i sin Stol, var da ogsaa det Eneste, han ønskede, at hans Erfaringers Kreds snart maatte sluttes, at det Liv, han tilfældig eller ved Skaberhaand havde faaet, med det næste Aandedrag maatte være endt. Han lukkede

endogsaa paa Forhaand sine Øine, for ligesom at prøve, hvorledes en evig Søvn vilde smage.

Solen var ved at gaae ned, dens sidste Straale faldt ind i hans Værelse. Et Øieblik lagde den sit lysende Skjær over alle Gjenstande, strøifende med sin Glands ogsaa ham selv, som han laa der henstrakt i sin Lænestol, saa blev dens Virkning svagere og svagere og tabte sig tilsidst fuldstændig i en Alt tilhyllende Skumring. En Stund gik hen; i den Stilling, han havde indtaget, sank han stadig dybere ned, og lidt efter lidt opløstes Contourerne af hans Skikkelse og smeltede sammen med det ham omgivende Rum. Det var, som havde han allerede faaet sit Ønske opfyldt, som var han, om end kun for et Øieblik, bleven til Et med det Mørke, han i sine Tanker havde paakaldt. Pludselig rettede han sig dog i Sædet, tog en Klokke, der stod paa Bordet ved hans Side, og ringede. „Bring Lys!“ sagde han til den gamle Mand, der strax efter traadte ind, men blev staaende ved Døren. „Og bring mig Aftensmaden lidt tidligere, end De pleier — skjøndt det var Synd at sige, at jeg føler Trang til den.“ Det Sidste sagde han dog ikke saa meget til Tjeneren som til et Slags Forklaring for sig selv. „Det skal skee!“ svarede han, men blev staaende paa samme Plet, uden at gjøre Skridt til at efterkomme Befalingen. „Ja, der er ikke Andet!“ sagde Herren og dreiede Hovedet mod Døren. „Eller har De maaskee Noget, De vil?“ „Ja!“ lød det

korte og lidt frygtsomme Svar; men strax efter føiede han dog til med noget fastere Stemme: „Jeg vilde bede om Tilladelse til at tale et Ord med Herren.“ „Og om hvad?“ „Jeg vilde bede Herren fritage mig for min Tjeneste her, om muligt ved Udgangen af denne Maaned.“ Den gamle Mands Stemme rystede atter lidt, idet han sagde det; det var tydeligt, at det havde kostet ham Kamp at tage Beslutningen derom, eller idetmindste at komme frem med den. Med en i Forhold til hans atter lidt sammensunkne Stilling noget hæftig Bevægelse dreiede Herren sit Hoved yderligere om mod Døren og sagde: „Ei ei! De vil forlade min Tjeneste? Og hvorfor, om jeg maa spørge? Har De det ikke godt nok? Er De ikke tilbørligt lønnet? Eller har De muligt for meget at bestille her?“ „Ingen af Delene, Herre, og det Første i ethvert Tilfælde ikke som det almindelig forstaaes.“ „Nu, og hvorledes opfatter De da mine Spørgsmaal og selvfølgelig især det første, naar De besvarer det med Nei?“ bemærkede Herren ikke uden en vis Ironi. „Jeg er ikke vant, Herre, til at give mine Tanker et saa nøiagtigt Udtryk, som jeg burde; jeg veed bedre, hvad jeg mener, end jeg kan sige det. Men hvad det angaaer, at have for Meget at bestille, da have de tredsindstyve Aar, jeg idag fylder, endnu ikke gjort mig uskikket til Arbeide, jeg har Sundhed nok til, at mine Kræfter kunne lyde min Villie.“ End yderligere overrasket satte Herren sig opreist i sin Stol

og sagde, idet han skjød Bordet lidt fra sig: „De forekommer mig dog at udtrykke Dem med al den Skarphed, der kan ventes af en Mand i Deres Stilling, og jeg spørger da igjen: Har De det ikke godt nok?“ „Jo! jeg har tilstrækkelig Løn, endogsaa mere, end jeg billigvis kunde vente — anvendt med Sparsomhed, har den kunnet være nok til Flere end mig selv alene, jeg hører aldrig en Irettesættelse, hvad jeg da ogsaa har gjort mig Umage for ikke at fortjene . . .“ „Naa, hvad er det da, der fattes Dem?“ afbrød Herren ham lidt uvilligt; „hvad mener De med Deres Begjæring om at fratræde?“ „Hvad der fattes mig, Herre, og hvad der har manglet mig i alle de sexten Aar, jeg har været hos Dem, det er at føle, at jeg er Menneske, at jeg har samme Ret til at gjælde derfor som Den, hos hvem Forholdene have gjort mig til Tjener.“ Lidt langsomt lod Herren sig atter synke ned i sin Stol og strakte Benene mageligt frem foran sig; men, idet han lod Blikket hvile paa det Punkt, hvor det gamle Tyende maatte antages at staae, sagde han med en kun lidet dulgt Spot: „Ah, De er Tilhænger af de for Tiden grasserende sociale Ideer, det har jeg længe tænkt mig; De er Socialist, om end maaskee paa en lidt anden Maade end den sædvanlige?“ „Nei, Herre, hverken paa den ene eller anden Maade er jeg, hvad De kalder mig, skjøndt jeg vel troer, at der er Noget i Samfundsforholdene, hvori disse Ideer have en naturlig Rod.“ „Ja, i hvor Meget eller Lidet det er,

overlader jeg til Dem at reflectere over; at De, om end kun til en vis Grad, gjør disse Anskuelser til Deres, røber i ethvert Tilfælde, at De har bevaret en Sindets Ungdommelighed, som er paaskjønnelsesværdig.“ „Nei, jeg gjentager det atter, jeg er ikke Tilhænger af socialistiske Ideer, og jeg har end ikke havt Leilighed til at gjøre mig ret bekjendt med dem; den Tid, jeg har været i Deres Tjeneste, har jeg brugt til andet Arbeide. Jeg har, som De vel oftere har lagt Mærke til, et vist Greb paa at skjære i Træ og dreie, denne Evne har jeg gjort mig nyttig og saaledes skabt mig et Huus, hvor jeg, om end rigtignok kun sjeldent, kunde komme for at finde, hvad jeg savnede her.“ Den gamle Mand sagde dette Sidste med noget svagere Røst, end han hidtil havde talt, men dog saa bestemt, at hans Herre følte, det var vel overveiet. En Tidlang sad denne da ogsaa taus og grundede over, hvor vidt Tjenerens Ord bare, og hvad han egentlig i sin Misfornøielse sigtede til. Saa løftede han sig atter lidt i Sædet og sagde: „Hvor vel De end former Deres Ord, saa er jeg dog endnu ikke ret paa det Rene med, hvorfor De vil forlade min Tjeneste, thi at jeg ikke lader Nogen træde mig synderlig nær, end sige aabner mig for Nogen, selv om han ikke er i mit Brød, maa være Dem bekjendt. Livet har lært mig, at man overfor dem, man nødes til at omgaaes, er bedst tjent med: saa fjernt som muligt. Hvad jeg derimod ved det, De har sagt, er

kommen paa det Rene med, er, at De overfor mig just heller ikke er traadt op med stor Aabenhed, at De har dannet Familie og det uden at nævne det for mig med et eneste Ord, før De nu er kommen saavidt, at De troer at kunne undvære mig. Jeg kunde saaledes maaskee have mere Grund end De til at beklage mig. Alligevel gjør jeg det ikke, jeg er vant til, at Menneskene senere eller tidligere vise sig uværdige til den Interesse, man skjænker dem, og netop derfor stiller jeg mig ogsaa til dem, som jeg gjør. Jeg skal da heller ikke gjøre Forsøg paa at holde Dem tilbage — De har ønsket at forlade min Tjeneste; De har Deres Frihed, om De vil endnu iaften." Et Øieblik stod den gamle Mand forbauset over de Beskyldninger, der laa skjult i det Sagte, og den næsten fjendtlige Tone, hvori de fremkom, et Øieblik stod han raadvild og vaklende. I sexten Aar havde han tjent sin Herre tro og ærlig, og, istedetfor at modtage en, om end svag, Erkjendelse deraf, følte han sig nu slaaet sammen med den store Mængde, der befandtes uværdig til nogensomhelst Sympathi. Saa løftede han Hovedet, der var sunket mod Brystet, og sagde: „Hvorvidt jeg vil kunne ernære mig og dem, jeg har at forsørge uden den Indtægt, jeg nu har hos Dem, vil vise sig, en fast Villie, siger man, jevner Bjerge. Men vist er det, at jeg fra den Tjeneste, hvori jeg til dette Øieblik har staaet, og fra det Arbeide, jeg til den Dag idag har gjort, ikke har lagt Noget tilside, der

gjør mig dristigere til at stille min Begjæring, end jeg vilde have været for Aar tilbage. Grunden til den er kun, at jeg, om jeg end ikke savner legemlig Kraft, dog begynder at blive gammel og mere end tidligere trænger til et mildt Ord, som kan bøde paa, hvad der af Livsmod er gaaet tabt for mig ved min Tjeneste her. Hvad det angaaer, at jeg ikke tidligere har omtalt mit Hjem, ja, end ikke, at jeg har skabt et saadant, da er det kun, fordi det muligt vilde blive opfattet anderledes, end det burde, og jeg derved ikke blot vilde bringe min egen, men ogsaa Andres Vee og Vel i Fare." „Jeg forstaaer Dem igjen ikke ret," afbrød hans Herre ham og lagde Armene overkors, „Den Huuskreds, De har skabt Dem, maa have havt en sært dannende Indflydelse paa Dem, thi De har forandret Dem meget i de Aar, jeg har havt Dem i min Tjeneste. Hvorledes skulde det vel kunne misforstaaes, at De gifter Dem og danner Huus, det er jo dog det Almindelige?" „Jeg er ikke gift; den, der nu i omtrent tretten Aar tilligemed sin lille Datter har levet i mit Huus, har levet der ikke for min Skyld, men for en Andens. Det er det engang ulykkelige, nu med Livet forsonede Offer for en Andens Letsind." „Ja saa!" afbrød Herren ham haanligt; „ja, et saadant Samliv kunde jo ganske vist gives allehaande Udtydninger." En lille Pause indtraadte, den gamle Tjener stod næsten uden Bevægelse paa samme Plet. Saa sagde han med en Røst, der var saa farve-

løs som muligt: „Gaaer Herren aldrig i Deres Erindring tilbage til de Aar, da jeg fulgte Dem paa Reiser?“ „Hvad mener De med dette Spørgsmaal?“ afbrød Herren ham hurtigt. „Tænker Herren ikke nu og da paa Deres Ungdomstid, den Tid, jeg fulgte Dem fra Land til Land, fra Stad til Stad, taus, som det sømmer sig Tjeneren, overfor enhver af Deres Gjerninger, omhyggelig, som mit Hjerte tilsagde mig, for at bøde paa enhver af Deres Forvildelser, der jo dog kun var Frugten af Opdragelse i Rigdom, og rede til, selv hvor jeg ikke slap dertil for saa ganske godt Kjøb, at forsvare Deres Handling, skjøndt jeg misbilligede den i mit Indre?“ Som strøifet af en forbifarende giftig Pil sprang Herren op fra sin Stol, og, idet han gik et Par Skridt henad Gulvet, sagde han: „Tænd Lys! Jeg kan ikke mere tale med Dem i Mørke. Jeg maa see Dem ved hvad De siger; det er som om alle Deres Ord havde en dobbelt Bund.“ Uden nogensomhelst Bemærkning gik Tjeneren ud af Stuen og lod sin Herre ene, beskjæftiget med at overveie, om der i hans Yttring laa mere end en blot personlig Retorsion.

Efter nogle Øieblikkes Forløb kom den gamle Mand tilbage med Lys. Taus satte han Lampen paa Bordet og trak saa, som han var vant til, naar han havde tændt Lys, Gardinerne for Vinduerne. Saa gik han atter hen paa den Plads, hvor han et Øieblik i Forveien havde staaet. Længe gik hans

Herre op og ned ad Gulvet, uden at tage Hensyn til ham; en Række Billeder fra hans tidligere Liv svævede forbi hans Øie. Da Heftigheden havde sat sig lidt, tændte han sig en Cigar, men lagde den dog strax fra sig, uden at komme videre end til enkelte Drag. Saa standsede han pludselig foran Tjeneren og sagde: „Jeg erkjender, at der i min Yttring om Deres Huusliv laa en Dadel, hvortil jeg ikke var berettiget, da jeg ikke blot var uvidende om det nærmere Forhold derved, men ogsaa selv har Ungdomssynder at bebreide mig. Har De ved Deres Fratrædelse af min Tjeneste en større Regning til mig, end jeg mindedes i det Øieblik, jeg nu talte med Dem, vil De da udfærdige den uden Afkortelse, og den skal blive betalt.“ Den gamle Tjener blev blegere end ellers og traadte, om muligt, endnu nærmere hen til Døren. Saa drog han en Lommebog frem, og, tagende et, som det forekom hans Herre, hvidt Blad ud deraf, sagde han: „Den Regning, De opfordrer mig til at udfærdige, kan ikke afgjøres blot med Penge. Men en af Posterne er noteret her.“ Saa gik han med faste Skridt hen til Bordet og lagde, hvad han havde fremdraget, lige i Lampens Skjær. Ikke saasnart havde imidlertid Herren kastet et Blik derpaa, før han med det i sin Haand og ikke mindre bleg end Tjeneren stormede hen til denne. „Hvem er denne unge Pige, hvis Billede De her rækker mig,“ sagde han, „og hvor

har De faaet det?“ „Kjender Herren sig selv saa lidt, at De ikke kjender dette Billede?“ svarede den Gamle koldt; „vi Tjenere maa tage bedre vare paa os selv.“ „Svar mig ikke stadig paa denne gaadefulde Maade!“ afbrød Herren ham lidenskabeligt og maalte ham med Øinene fra øverst til nederst; „svar, som der spørges, rent og klart! Endnu er jeg Deres Herre; jeg vil vide, hvad De har at sige mig, ikke gjætte mig dertil.“ „Tillader Herren mig at gaa tilbage i Tiden og fortælle Dem nogle Begivenheder af mit Liv?“ „Hvis det er nødvendigt til Oplysning om Billedet, ja! Sæt Dem!“ sagde han derpaa i en mildere Tone; „De er gammel og kan trænge dertil. Jeg vil foreløbig staa; jeg har dog en Følelse af, at det er mig, der her kommer til at trække det korte Straa. Sæt Dem! Saa rolig, jeg kan, skal jeg høre, hvad De har at sige mig.“

Den gamle Mand traadte nogle Skridt tilside fra Lyset, og, idet han langsomt gjemte Lommebogen, sagde han: „Hvis De ikke har Noget derimod, vil jeg blive staaende. Endnu er De, som De nylig sagde, min Herre og jeg Deres Tjener, endnu er jeg ikke ganske løst fra min Tjeneste, men har kun bedet om at blive det.“ Derpaa saae han pludselig friere op og sagde:

„Det er nu omtrent tretten Aar siden — saavidt jeg mindes, var det ved Sanct Hansdags Tid — da jeg en Eftermiddag kom ud i den østlige Del af

Byen, hvor jeg sjældnere har Ærinde. Jeg skulde søge en Sadelmager, der pleiede at tage sig af Herrens Reisesager. Jeg vidste ikke rigtigt, hvor han boede, han var et Par Maaneder iforveien flyttet, og i Veiviseren var han saaledes ikke at finde. Jeg gik fra Huus til Huus i den nederste Deel af Gaden, hvor det var sagt mig, at han skulde boe, og kom derved op til et lille Sted, der afgav Bolig for en heel Deel Smaafamilier, som alle havde det grumme indskrænket, om just ikke usselt. Da jeg bankede paa i en af de Leiligheder, der laa mig nærmest ved Haanden, lukkede et ungt og tarvelig klædt Fruentimmer op, og ikke saa saare faldt mit Blik paa hendes Ansigt, før jeg strax kjendte hende. Herren veed, at jeg kun behøver at see et Ansigt een Gang, for siden at mindes det i Aarrækker. Men det var ikke blot mig, der kjendte hende, det var tydeligt, at hun ogsaa kjendte mig, thi en blussende Rødme gik hen over hendes Ansigt. Jeg udrettede mit Ærinde, som om hun var mig fremmed, og hun sagde mig, at hun ikke vidste, hvor den Mand, jeg spurgte om, boede; hun var ubekjendt her i Byen, hun havde kun boet her nogle Maaneder. Gjerne havde jeg spurgt hende, hvorledes hun havde det, hvorledes hun, der ikke var nogen fattig Mands Datter, var kommen til at boe i dette overfyldte Hus, om hun kun var der for en kort Tid eller for et længere Ophold, og hvad Mere, der maatte interessere den,

som ikke stort længere end et Aar iforveien havde seet hende i et fremmed Land, under lykkelige Forhold og straalende af Livslyst. Det forekom mig imidlertid usømmeligt at spørge; det syntes mig urigtigt at gjøre den, der engang stod i Venskabsforhold til min Herre, nogetsomhelst Spørgsmaal af mere fortrolig Natur, ja, endog at lade mærke, at jeg kjendte hende. Hvis jeg havde seet hende i et rigt Huus, glad mellem Glade, havde jeg neppe dyet mig, saa havde jeg ikke undladt at tilkjendegive, idetmindste at jeg kjendte hende; som det var, kunde hvert Ord i den Retning let blive hende en Ydmygelse. Jeg trak derfor min Forespørgsel om den Haandværker, jeg søgte, saa langt ud som muligt, jeg vilde see, hvorvidt de engang saa yndefulde og barnlige Træk endnu vare de samme, og bad saa undskylde, at jeg havde uleiliget hende. Saa tog jeg i Døren for at gaae, men fik, idet jeg dreiede mig om for at træde udenfor, Øie paa en Barnevugge, der stod i et Hjørne af Stuen. Om jeg havde hørt en lang Beskrivelse af, hvad der var foregaaet med hende, siden Herren Aaret iforveien besøgte hendes Fædreland, kunde jeg ikke være bleven bedre oplyst end ved dette flygtige Blik ind i hendes Stue. Ogsaa ved dette Blik mødte hun mig imidlertid med sit og blev blodrød. Jeg slog hurtigt Øinene ned og gik, men tungere er jeg sjelden gaaet ud ad nogen Dør end ad den. Jeg var dog ikke kommen

langt ned ad Trappen, før jeg hørte hende kalde, først svagt og næsten ængsteligt, saa lidt stærkere, og da jeg kom op igjen, bad hun mig indstændig være saa god imod hende ikke at fortælle Dem, at jeg havde seet hende. Hun gik sjelden ud og da mest, naar det var saa mørkt, at hun ikke kunde kjendes. Hun havde lagt Mærke til, at jeg havde gjenkjendt hende, som hun strax kjendte mig, og hun ønskede at leve her skjult for Verden. Endnu en Gang bad hun mig hjerteligt at fortie dette Gjensyn; hun vilde mindes min Godhed med Tak. Et Spørgsmaal om hendes Stilling svævede mig endnu paa Læben — hvor kunde det være Andet — men ogsaa dette overvandt jeg; jeg lovede hende paa det Bestemteste at tie og gik saa bort, dybt bevæget i mit Indre og opfyldt af en heel Række Tanker, som Herren neppe havde glædet sig ret meget ved at kjende. De sagde før, at den Huuskreds, jeg havde skabt mig, efter mine Yttringer at dømme, maatte have havt en sær dannende Indflydelse paa mig; det er ganske vist saa, skjøndt den Ensomhed, hvortil jeg i Deres Tjeneste har været henviist, dog sikkert har havt en større; og Et veed jeg, Følelsen for, hvad der er godt og rigtigt, og Evnen til at tænke sundt og klart er mig medfødt, og kun i dette Punkt er jeg, hvad De kaldte mig før, Socialist, jeg vilde gjerne, at Alle skulle have lige Deel i denne Evne, Tjeneren som Herren, den Fattige som den

Rige. Netop saaledes vilde Socialismen, denne tidt saa tankeløst omtalte Samfundstilstand, være bleven en smuk Virkelighed, og det Falske, der er i den, have mistet sin Støtte."

Den gamle Mand taug et Øieblik; Herren havde fordret Lys for at holde Øie med Udtrykket i Tjenerens Ansigt — altsom denne havde talt, glemte han det imidlertid igjen, og da Tjeneren taug, slog han sine Øine ned og gik hen i en Vinduesfordybning, for selv ikke at blive iagttaget. Tjeneren lagde Mærke dertil og saae bort. Saa vendte han sig dog atter hen mod sin Herre og vedblev:

„En Maaneds Tid var vel gaaet, jeg havde i den gjort hyppige Udflugter til den Gade, hvor hun boede, og, uden at lade Nogen mærke, at jeg kjendte hende, var jeg dog efterhaanden kommen under Veir med Et og Andet hende vedkommende, som jeg gjerne vilde vide. Det var ikke Nysgjerrighed, der drev mig, det var oprigtig Deeltagelse. Jeg fik at vide, at hun paa Grund af en kort Kjærlighedsforstaaelse med en Fremmed — hvem det var, vidste jeg kun altfor godt — var bleven fjernet fra Faderens Huus; han var en streng Mand, der ingen Skaansel kjendte; at hun levede af sine Hænders Arbeide, men under Forhold, der var i høieste Grad trykkende, at hun dog smukt og hæderligt holdt Hovedet oppe, og at hun havde valgt Hovedstaden her til Ophold, fordi hun, medens hun selv vilde

være useet af Barnets Fader, som hun endnu elsker, dog gjerne nu og da vilde see et Glimt af ham. Fra det Øieblik, jeg hørte dette — en Kone, der passede hendes Barn de faa Gange, hun i Ugens Løb forlod det, fortalte mig Alt — blev den Tanke levende i mig at danne et Huus, hvori hun og hendes Barn, hvis hun da vilde, kunde finde Ophold, dog ikke saaledes, at hun var der som min Lige, nei, det faldt mig ikke et Øieblik ind, men som den, der tilhørte min Herre, som hans Hustru. Selv om hun aldrig blev det — og i den Henseende har jeg aldrig næret noget synderligt Haab — selv om hun aldrig naaede at blive det, hos mig skulde hun betragtes som saadan. Jeg var hos Dem saa godt aflagt, at jeg ved lidt Arbeide udenfor min Tjeneste nok turde vove at overtage denne Byrde. Hvad det angik, at hun ikke vilde sees af Herren, da var der ikke Fare for det; jeg var jo stadig hos Dem Nat og Dag, det vilde vedblivende være, som det var, og i de Timer jeg, navnlig om Søndagen, vilde gaa hjem til mit Eget, vilde De neppe søge mig. I ethvert Tilfælde vidste De jo ikke, at jeg havde dannet Huus, end mindre hvor. Da jeg gik til hende og, saa tilbageholdent jeg kunde, meddeelte hende denne min Plan, mødte den stærk Modstand. Synet af mig vilde være hende en stadig Paamindelse om hendes Livs største Sorg. Det kan jo ogsaa nok være, at Følelsen af, at jeg kun var Tjener, havde sin Deel i hendes Modstand.

Men hun takkede mig saa barnlig elskværdigt og med en saadan indre Bevægelse, at jeg dog byggede et godt Haab derpaa. Jeg arbeidede da ogsaa videre ad Omveie. Et halvt Aar gik imidlertid hen, før det gik i Opfyldelse, og kun Nød, den bittre Nød, hjalp mig til at overtale hende. Saa skabte jeg mig da et Huus, et Huus, hvori jeg var Herre og Tjener paa eengang, og følte jeg mig stundom lidt trykket ved at være Tjeneren i mit eget Huus, saa løftedes jeg dog langt ud over det at føle mig som Herre ved Bevidstheden om, at min Tjeneste var frivillig. Saaledes begyndte det Huusliv, som De nylig bebreidede mig, at jeg ikke havde betroet Dem, og medens De, som De nylig sagde, var kommen til Erkjendelse af, at Menneskene senere eller tidligere vise sig uværdige til den Interesse, man skjænker dem, var der i mit Huus En, der elskede Dem, uagtet De havde skuffet hende og forladt hende, En, der stundede ind i Livet, for, skjøndt hun ikke kjendte Dem eller nogensinde havde seet Dem, at elske Dem, og En, der, medens De overfor ham altid var den ordknappe Herre, gjorde Vennens Gjerning og bødede paa Deres Ungdomsfeil."

Atter gjorde den gamle Mand en Pause og saae ned for sig. Men rask traadte hans Herre ud fra Vinduesfordybningen og gik hen til ham, for at trykke hans Haand. Saa skjød han ganske let sin Lænestol hen til den Gamle og sagde: „Sæt Dem,

jeg beder Dem endnu en Gang derom, De lærer mig for Øieblikket saa Meget, at jeg godt kan være bekjendt at staae overfor Dem. Sæt Dem og fortæl, hvad De endnu har at meddele mig; jeg længes meget efter at høre det."

„Ja, det er ikke Stort, jeg endnu har at bemærke," sagde den Gamle, uden dog at sætte sig. „Jeg behøver vel ikke at sige: den unge Pige, hvis Billede ligger paa Deres Bord, er Deres Datter; hun er voxet sig smuk, hun er god og ikke uden Kundskaber. Skjøndt lidt over tredive Aar, har hendes Moder prøvet Meget, men bevaret hele sin første Skjønhed. Naar jeg fratræder min Tjeneste her, tiltræder jeg den mere udelukkende hos hende. Men være imod, at De tager, hvad Deres er, skal jeg dog ikke, og jeg skal stedse mindes, at jeg skylder hende Tak for mangt et hjerteligt Ord, jeg haardt trængte til, og for Forstaaelsen af al den Rigdom, en Kvindes Sjæl kan udfolde."

Da Tjeneren havde endt, gik hans Herre i lang Tid frem og tilbage paa Gulvet. Et Forhold, han aldrig havde tænkt sig muligt, havde pludseligt i Kraft af noget Kjærligt og Godt dannet sig om ham med tvingende Nødvendighed; en hel ny Livsanskuelse var bleven ham saa at sige paatrykt, uden at han kunde værge sig derimod, uden at han endnu havde faaet Tid til at gjøre sine mulige Indvendinger gjældende. Fra Overfladen af en Personlighed, han end

ikke tidligere havde troet det Umagen værd at lægge Mærke til, havde han gjort et Indblik i dens Dyb og fundet, hvad han mindst ventede. Og ikke blot et nyt Forhold, en ny Livsanskuelse var bleven ham paatvungen, en heel ny Livskreds og Livsmaade aabnede sig for ham, den Livstrætte, naar han kun selv vilde; det gjaldt kun at gjøre et rask og hensynsløst Skridt, og Alt om ham vilde faae en anden Skikkelse. Men lidt Tid maatte der dog til for at overveie; Aarrækkers Vaner kastes ikke af saa let som den Klædning, man skifter, og vare Menneskene ham mulig nu end ikke alle saa ligegyldige som før, netop derved, at de vare komne til at staae for ham i et andet og bedre Lys, fik deres Mening om ham en vis Vægt, som den før ikke havde, og hvad de vilde sige om den Forandring, der foresvævede ham som en mulig kommende, syntes ham ikke uden Betydning. Gjennem et Livs vildfarende Anskuelser maatte han først møisommeligt grave sig igjennem til Klarhed og til Sandhed, gjennem et Livs Ligegyldighed og Kulde arbeide sig op til Kjærlighed og Hengivenhed, hvis det, Tjeneren i sine Slutningsord havde henpeget til, skulde virkeliggjøres. Men det sværeste Arbeide havde dette hans Tyende dog allerede gjort. Hvad han selv skulde gjøre til dets videre Fremme og til Gjengjæld for det af en Anden Gjorte, det skulde han nu vise, thi saaledes og kun

saaledes kan og skal Ligheden mellem Menneskene tilveiebringes: i Forening med hverandre skulle de optage Kampen for det Gode, erkjendende og støttende hverandre Alt efter de Kræfter, de besidde. Længe gik han frem og tilbage. For at tænke paa, hvad Tjeneren havde gjort for ham, glemte han næsten, at denne endnu stod der. Endelig mindedes han det dog og gik hen til ham. „Jeg takker Dem," sagde han, „for hvad jeg iaften af Dem har hørt, hvad jeg ved Dem i disse faa Øieblikke har erfaret og oplevet. Naar jeg, tvertimod hvad jeg før indrømmede Dem, beder Dem ikke endnu iaften at forlade mig og ikke for Nogensomhelst at omtale, hvad De har betroet mig, saa veed jeg, De vil opfylde det. Imorgen tales vi ved, jeg haaber til Glæde."

Taus bukkede Tjeneren og gik. Men til langt hen ad Morgenstunden sad hans Herre i sin Lænestol, veiende og prøvende alle de Indtryk, han havde modtaget, og Sandsynligheden af, at lange Aars Liegyldighed og Uretfærdighed kunde glemmes i kjærlige Hjerter.

Da Tjeneren om Morgenen kom ind til sin Herre, forbausedes han over den Forandring, der var foregaaet med ham. Det tidligere apathiske Udtryk i Ansigtet havde givet Plads for noget Uroligt og ligesom Spørgende. I hans Tale til Tjeneren var den Skillelinie, der tidligere havde været saa skarpt

betegnet, næsten udvisket, og saa venligt som muligt bad han ham hos den, hvis Forsørger han nu i saa mange Aar havde været, at berede Veien for, hvad han til sit Forsvar maatte kunne sige. Hvad han haabede skulde blive den senere Følge deraf, vilde han foreløbig lade uomtalt, Alt svømmede endnu for ham selv i en uvis Taage. Den gamle Mand lovede at efterkomme Opfordringen, men bad samtidig om, at hans Begjæring om at forlade Tjenesten maatte blive betragtet som aldeles ugjort. Ved nærmere Overveielse havde han fortrudt dette sit Skridt. Saa gik han hjem til sit Huus, hvor han nu havde et saa godt Budskab at bringe.

Et Aarstid efter sad hans Herre atter i Skumringen, vuggende sig i en Gyngestol, og lod Tankerne gaae og komme. Ikke langt fra ham ved et Bord sad hans Hustru, beskjæftiget med at opskjære en ny Bog, og tæt ved Vinduet stod deres Datter, speidende med Øinene ud i Himmelrummet. Henne i en Krog af Stuen gik den gamle Tjener og syslede, som det syntes mere for at føle sig som hørende til Familien, end fordi han i dette Øieblik havde synderligt at bestille der. „Naa, har Du endnu ikke opdaget den første Stjerne?“ sagde Husets Frue halvt spøgende til sin Datter; „den lader just ikke til at være ret imødekommende imod Dig.“ „Nei, jeg troer rigtignok, at der iaften slet ikke viser sig

nogen Stjerne!“ var Svaret. „Det har ingen Nød,“ afbrød hendes Fader hende og saae op; „spørg vor gamle Ven derhenne, han vil sikkert trøste Dig. Naar man kun seer rigtig nøie til, træder den ofte ganske klar og straalende ud af Dybet.“

Forbryderens Testament.

I et af Kjøbenhavns Conditorier sad for nogle Aftener siden tvende Mænd i ivrig Samtale. De vare, som det paa slige Steder jo ikke sjelden er Tilfældet, temmelig fremmede for hinanden, kun en tilfældig Omstændighed havde bragt dem til at udvexle Tanker, og, siddende hver paa sin Side af et lille Bord, havde de fortsat denne Tankeudvexling med stadig større Iver. „Nei, tro De mig," sagde den ældre, en Forpagter, der havde været i Byen, for at afgjøre sine Terminsregninger, „tro De mig, Verden er ikke, som Præsterne ville have os til at troe, og som de mange Umyndige i Aanden bilde sig ind, at de troe, den gamle Børnelærdom, at Vorherre vender Alt til det Bedste, holder ikke Stik, for hvert Skridt, De gaaer, kan De see Beviser i Overflod. Langt snarere kunde man sige det Omvendte, idetmindste er det alminde-

ligst, at de gode Bestræbelser faae et slet Udfald, og at, hvad der vil en god Vei, uden at see tilhøire eller venstre, ikke sjelden bukker under i Kampen. See nu blot her" — og idet den Talende sagde dette, pegede han paa et Sted i den Avis, han holdt i sin Haand — „her meddeles under „„Selvmord"", at en ung Pige paa nitten Aar iforgaars har gjort Ende paa sig selv. En ung Pige paa nitten Aar! I den Alder, hvori man seer Alting lysest! Og veed De, hvem denne unge Pige er?"

„Nei," svarede den Anden og yngre, „og jeg kan heller ikke sige, at jeg i den Henseende er synderlig nysgjerrig, den Deel af Aviserne, som behandler Ulykkestilfælde og Selvmord, springer jeg næsten altid over. Men om det saa var en sand Guds Engel, der havde villet, hvad der er bedst og skjønnest, saa maatte jeg dog erklære mig lige uenig med Dem. Man maa virkelig see Alting meer end almindelig sort, for at komme med en Paastand som den, De her i dette Øieblik tillod Dem."

„Hm! Det kan dog nok være, at De engang, naar De bliver ældre, vil komme til en anden Erkjendelse. Den unge Pige, som Avisen her omtaler, var for neppe fire Aar siden den flinkeste og smukkeste Pige, man kunde see for sine Øine. Jeg har kjendt hende personlig; jeg vil just ikke sige nøie, men saa temmelig godt. Af alle de Bibemærkninger, Bladet gjør, er det mig klart, at det ikke kan være

nogen Anden. Hun var, som det ogsaa her er anført" — og han pegede, idet han sagde dette, atter paa den Avis, han holdt i sin Haand — „fra Horsens, hvor jeg selv, saa at sige, hører hjemme, thi jeg boer kun en Miilsvei derfra. Jeg har en Gaard i Forpagtning derovre, skal jeg sige Dem, og, vil Gud, skal den med det Første blive min."

„Vil Gud, siger De?" afbrød den Yngre ham, „haaber De det som Følge af gode Bestræbelser eller af slette?"

„Jeg kunde fristes til at svare Dem: af begge Dele, thi der løber altid en Deel Daarlighed med imellem de priselige Anstrengelser," lød Svaret. „Men forøvrigt er det ogsaa kun en Taleformel, man bruger næsten uden at tænke ved den. „Vil Gud," sagde for nogle Dage siden en Kone, jeg talte med, „skal jeg have mig en ny Gibsfigur til min Kakkelovn." Imidlertid, det er nu ikke værd at tale om en tilfældigt brugt Yttring, jeg mønstrer ikke mine Ord saa strengt, før jeg bruger dem til Felttjeneste. Lad os holde os udelukkende til den unge Pige. Hendes Forældre vare døde allerede for længere Tid tilbage, først Faderen, der var en fattig Bødker, men skikkelig og ædruelig og i høieste Grad flittig, og saa siden Moderen, der efter Mandens Død sad i fortrykte Kaar og døde halvt af Mangel og halvt af et legemligt Onde, hun havde baaret paa fra Datterens Fødsel. Jeg har ladet mangen Mælkebøtte og mangen Smørfjerding

gjøre af hans Hænder, og tidt har jeg da ogsaa, uden at rose mig selv, hjulpet baade paa ham og Enken med, hvad man saadan i Landhuusholdningen har lidt Rigeligere af. Men smuk og flink var, som sagt, deres Datter, og da Forældrene døde, stod hun ene i Verden, og det var just ikke de lyseste Udsigter for et Barn, der kjendte saa lidt til den som hun. I Provindsbyen kjender den Ene den Anden mere end i Hovedstaden, og saa var der da ogsaa en gammel Skræderenke, der havde fattet Godhed for Barnet og tog hende til sig; men det var Hip som Hap, det var Armod her som der. Imidlertid, Pigebarnet voxede til og gik til Præsten, om nogle Uger skulde hun confirmeres. Saa døer der i Horsens Tugthuus en Fange, En, der sad der for gjentaget Tyveri og Indbrud, og i et Slags Testament, han efterlader sig, — Bladene meddeelte det den Gang saa godt som alle under Rubriksmærket „Smuk Handling" — i et Testament, han før sin Død havde faaet affattet, bestemmer han en lille Sum paa nogle og halvfjerdssindstyve Daler, som han havde sammensparet ved sit Arbeide i Tvangsanstalten, til Beklædning for to uformuende Confirmander, saaledes at Testator overdrager Friskolens Overlærer at bestemme, hvem af Skolens Elever han fandt værdigst dertil. Den lille Sum var Frugten af, hvad han havde lagt tilside ved udholdende Flid i Fængslet i over et Par Aar, det var en Bod, han vilde gjøre for den Gjerning, han

angrede meest: et Tyveri, hvorved han berøvede nogle fattige Børn den større Deel af, hvad de havde, og et Liv, der af Landets Domstole, i Overensstemmelse med Loven og, det forstaaer sig, med den Moral, hvorpaa ethvert Samfunds Tryghed hviler, er kjendt hjemfaldet til Tugthuset, men senere saaledes dog har faaet en smuk Afslutning, bliver for en uskyldig Pige, der staaer fjernt fra Fangens Fortid og uden personligt Kjendskab til ham, Anledning til livsvarig Sorg og, som jeg her nu seer, til Selvmord."

„De kjender altsaa de nærmere Omstændigheder ved denne ulykkelige Handling?" sagde den Yngre lidt blegere end tidligere, og skjød det Glas, han havde foran sig, tilside. „De har kjendt den unge Piges Liv indtil det Øieblik, hun har havt den sørgelige Skjæbne, som Aviserne nu omtale?"

„De nærmere Omstændigheder, vil jeg just ikke sige, desværre ere vi jo Alle for optagne af vore egne daglige Bryderier til at agte paa Detaillerne af, hvad der foregaaer i Andres Liv. Hver maa passe sin Plov, hvis den ikke skal skjære for dybt og derved gaae istaa. Men det veed jeg, hun blev een af de To, hvem Arven tilfaldt, og netop den Omstændighed, at hun i de Klæder, hun for den Smule Arvelod fik, og hvori hun den Dag, hun blev confirmeret og stod paa Kirkegulvet, saae saa tækkelig og indtagende ud, er Aarsagen til hendes senere Ulykke. En ung Laban, der netop den Gang opholdt sig i Byen, og som saae

hende i Kirken, forelskede sig nemlig i hende og — ja, det vil vel være for vidtløftigt her at fortælle Alt, hvad jeg derom har hørt, men Resultatet blev, at hun et Par Aar efter maatte gjøre en Reise bort fra Byen paa længere Tid, Ingen vidste ret hvorhen — Skræderenken vilde aldrig ud med Sproget —, men hvorfor kan De jo nok tænke Dem, og at hun nu, formodentlig af Selvbebreidelse og Sorg, har søgt Frelse fra Livet paa Bunden af Horsens Fjord. For hende blev, hvad der var saa godt meent, den hæderligt Angrendes Arbeide, saaledes til alt Andet end til det Gode."

Den unge Mand, der, medens Forpagteren talte, flere Gange havde skiftet Farve og ved Udtrykket Laban var bleven blussende rød, saae længe ned for sig, som om han slet ikke vilde svare; men pludselig skjød han Glasset endnu længere fra sig og sagde: „Først nu gaaer det op for mig, at det er en Begivenhed, jeg ikke er fremmed for, som De her bringer paa Bane, for at godtgjøre Rigtigheden af Deres Synsmaade, ja, at det endogsaa er en Begivenhed, som jeg netop er nærmere til at kunne tale med om end nogen Anden. Som De vel neppe veed, har nemlig ogsaa jeg været i Horsens, jeg har Slægtninge derovre, der have boet der i mange Aar, og jeg kan om den unge Pige fortælle Dem en heel Deel, som ikke saa ganske lidt berigtiger Deres Opfattelse af Sagen. Men paa det aabne Beværtningssted her ville vi ikke let

kunne tale sammen uforstyrret, her kommer snart Denne, snart Hiin, som De eller jeg kjender, og det er ikke for Enhver, jeg har Lyst til at udtale, hvad jeg til Dem kan finde mig foranlediget til at sige. Jeg maa desuden føle mig lidt mere under den s umiddelbare Paavirkning, der, hvorledes vi end tænke os ham, og hvad vi end kalde ham, seer ind i Hjerternes Dyb, end vi her ere det. Men vil De følge med en lille Spadseretour udenfor Byen, Veiret er smukt, og vi kunne jo vælge et Sted, som kun søges af Faa, saa skal jeg fortælle Dem, hvad De synes ikke at vide, og jeg vil muligt da, idetmindste til en vis Grad, bringe Dem til at see Forholdet mellem vore Handlinger og Resultatet af vore Handlinger i et noget andet Lys, end De lader til at gjøre."

Et Øieblik syntes Forpagteren overrasket, den unge Mand forekom ham saa bevæget, at hans Ord ligesom arbeidede sig ud af en indre Graad, saa skjød dog ogsaa han sit Glas tilbage paa Bordet og sagde: „Velan, jeg er rede! Jeg hører ikke til dem, der ere forstokkede i deres Anskuelser og uimodtagelig for al Belæring, selv om jeg troer, at jeg seer paa Livet med sunde Øine. Jeg bruger kun under den store Skylregn af Meninger, der i vore Dage synker ned over os, en Paraply af mit eget Fabrik, og det kan jo nok være, at Tøiet i den er lidt for massivt til, at enhver lille Solstraale strax kan mærkes derigjennem. Jeg har netop for Øieblikket en lille halv

Time tilovers, og skjøndt jeg er noget træt af de mange Ærinder, jeg idag er gaaet, vil jeg følge Dem. Men Forord bryder ingen Trætte, er jeg, som sagt, end ikke forstokket i mine Meninger, saa tager jeg dog ikke Alt for god Vare, hvad der bydes mig, og finder jeg Deres Oplysninger ufyldestgjørende, saa siger jeg det reent ud. Jeg tager kun det for ægte Kram, som taaler at prøves med Søgeren."

„Kom De kun, den Behandling, man formodentlig bruger ved Deres Smør, skal jeg trøstig lade Dem anvende paa, hvad jeg har at sige Dem. For Vareforfalskning skal De ikke komme til at anklage mig."

Og, uden at vexle flere Ord, satte de sig i Bevægelse og gik ud ad Nørrebro og til Søerne.

„Det er vel omtrent fire Aar siden," begyndte den Yngre, da de vare komne over Søtorvet og bøiede ind ad Stien ved Søen, „eller nøiere udtrykt, paa det Nærmeste fire Aar siden, at jeg kom over til Horsens, for at besøge en Morbroder, som har en stor Kornforretning der. Jeg vilde opholde mig derovre nogle Uger efter fuldendt Embedsexamen — jeg er nemlig nu Læge, skal jeg sige Dem — og min Morbroders Huus er et gjæstfrit Huus selv for dem, der ikke ere hans Slægtninge. De kjender ham vist og har sikkert ogsaa ofte slaaet en Handel af med ham, han er en velanseet Mand og fri for al den Svindel, der har karakteriseret Handlen i længere Tid. Naar jeg er her i Kjøbenhavn, kommer jeg ikke ofte i

Kirke, skjøndt Hovedstaden selvfølgelig har flere fremragende geistlige Talere, om end ikke saamange som i en tidligere Tid, jeg er desværre her saa optagen af verdslige Sysler, at jeg sjelden faaer Tid at besøge Guds Huus. Nu, Faren derved er ikke saa stor. Ogsaa det verdslige Arbeide kan blive et Slags Gudstjeneste, det kommer kun an paa, hvorledes man gjør det. Og Lægens er det ikke mindst, de mange Syge, han daglig besøger, prædike uafladelig indtrængende for ham over Texten: Elsk din Næste som Dig selv. Vi Medicinere have Ord for at være lidt mere Fritænkere, end Folk i Reglen ere, det er maaskee sandt, men den frie Tanke er da ikke heller nødvendigviis en slet Tanke, rettelig forstaaet og rettelig brugt er al Frihed god. Ja, De skal ikke nikke saa triumferende til mig, jeg kommer derved slet ikke Dem imøde, selv om Deres Paraply var nok saa rummelig, under den vil jeg ikke staae sammen med Dem. Men i Horsens var jeg ikke optagen af synderlig verdslig Virksomhed, og jeg gik da ogsaa en Søndag hen i en af Byens Kirker, nærmest for at høre og deeltage i Psalmesangen og see de Unge, der netop den Dag stode paa Kirkegulvet, for at aflægge deres Løfte til den Gud, hvem saa Mange i vore Dage ville tillivs. Det var jo ikke mange Aar siden, at jeg selv, om end paa et andet Sted, aflagde mit. Blandt Confirmanderne, Drenge som Piger, saae jeg flere, der gjorde et godt Indtryk paa mig, men — ja jeg undseer mig

ikke ved at sige, at jeg særlig lagde Mærke til de qvindelige, jeg var jo dengang, som sagt, ung, og jeg er mig bevidst ikke i Kirken at være gaaet ud over, hvad der kan bestaae med en reen Følelse — især var der dog een ung Pige, der vakte min Opmærksomhed, skjøndt hun forholdsviis til mange af de andre Piger var tarvelig klædt. Der var over hende en medfødt Ynde, som selv den Blindeste maatte have Øie for. Jeg spurgte, da jeg kom hjem til min Morbroder, om, hvem den unge Pige var, og en af hans Døttre sagde mig, at det var et fattigt Barn, hvis Forældre vare døde, og som havde faaet Hjælp til sit Confirmationsudstyr, fordi hun i Skolen havde udmærket sig ved Begavelse og Flid, om hun end stundom overfor sine Lærere havde viist noget Koldt og næsten Fjendtligt, som de ikke ret forstode. Om Eftermiddagen saae jeg hende gaae forbi min Morbroders Huus, hun gik med en anden qvindelig Confirmand stille og blufærdig. Uden at Nogen i Huset lagde Mærke dertil, gik jeg bort og passerede lidt efter de to unge Spadserende netop som de bøiede om et Hjørne. De kastede begge et flygtigt Blik paa mig, den ene et mere oprømt, den anden, der fængslede mig meest, et, som det forekom mig, mere alvorligt. Jeg fulgte dem længe med mit og gik saa hjem igjen, uden at vække deres Opmærksomhed yderligere. Jeg havde seet i et Slags hverdagslig Belysning, hvad jeg om Formiddagen havde seet i en festligere, det var mig

nok. Men da jeg om Aftenen i Gjestekammeret var bleven ene, saae jeg hende dog igjen i mine Tanker, og hvis jeg om vor Phantasi tør bruge det Udtryk, at den er et Camera obscura, der optager Billedet af Alt, hvad der kommer overfor den, medens den travlt arbeidende Tanke giver det fast Form, og Følelsen et Slags finere Retouche, saa har jeg i min Sjel havt saa tydeligt og godt et Billed af hende, som blot tænkes kan. Først seent lukkede jeg mine Øine til Søvn. Har De nogensinde seet paa en Kvinde med særlig Beundring?"

„Jeg?" svarede den unge Mands Ledsager, lidt forundret over det til ham pludselig saa directe stillede Spørgsmaal. „Aa ja, hvorfor skulde jeg ikke det? Hvorfor skulde ikke ogsaa jeg engang have seet lidt forelsket paa en ung Kvinde? Troer De, vi Landbrugere ere fødte uden Sands for det Skjønne, fordi vi, naar vi kjøbe en Ko, først spørge, hvorledes den malker? Eller troer De, at man behøver at lære Latin, for at see sig forrykt i to skjelmske brune Øine? Jeg har engang været ung som De, og saa er jeg ovenikjøbet gift og har flere Børn."

„Nu vel saa veed De ogsaa, at man ikke nødvendigviis behøver at være „en Laban", for gjerne at ville vise den, man beundrer, sin Interesse. Saa veed De, at det er saa menneskeligt, at man ikke blot glæder sig ved noget Smukt, men ogsaa lader denne Glæde faae Udtryk for den, hos hvem man

seer det Smukke. Og allerede Dagen efter fik jeg Leilighed til at udtrykke min Beundring for den unge Pige, der her er Tale om. Jeg gjorde mig nemlig et Ærinde ind til den gamle Kone, hos hvem hun nu var i Huset, og da den halvblinde Gamle i flere Aar havde strikket for Folk og var bekjendt for at gjøre det godt, havde jeg let ved at skaffe mig Indgang hos hende. Da jeg traadte ind i det lille Værelse, stod den unge Pige og ordnede nogle Smaating, der laa udbredte paa en gammeldags Kommode, det var mig klart, at det var de sparsomme Gaver, der vare blevne hende til Deel paa hendes Confirmation. Der laa et glad Smil over hendes Ansigt, som gav det noget usigeligt Tiltrækkende. Jeg sagde Enken, at jeg var en Slægtning af den rige Kornhandler paa Torvet, og at jeg, medens jeg opholdt mig der i Byen, kunde ønske mig nogle Uldsager forarbeidede, hvis hun da havde Tid dertil. Det var ganske vist ikke fornuftigt af mig, at jeg sagde „den rige Kornhandler", om han var mere eller mindre formuende, var jo ved denne Sag en ligegyldig Ting. Jeg har naturligviis derved villet give mig lidt Relief, meer eller mindre forfængelige ere vi jo nu engang Alle, Store og Smaa. Det forekom mig da heller ikke at støde den Gamle, til hvem det var henvendt. Men den unge Pige saae et Øieblik op ligesom uvillig og berørte saa ikke mere sine fattige Gaver. Stille gik hun hen i et Hjørne af Stuen og tog fat paa noget

Sytøi. Jeg ændsede dengang ikke denne Stemnings-forandring videre, jeg vidste endnu ikke, hvad der først senere skulde blive mig saa sørgelig klart. Men ganske undgik den dog ikke mit Blik, om jeg end ikke kunde forklare mig Grunden. Jeg bad, om jeg maatte tage Plads et Øieblik, da jeg var trættet af endeel Ærinder, jeg havde besørget, og den gamle Kone satte en Stol til mig og bad mig sidde. Ak! naar jeg tænker paa dette første Besøg og paa al den Uro og al den Sorg, hvoraf det fulgtes i min Sjel, er jeg, hvor lidet tilbøielig jeg end er til sygeligt Føleri, stundom nærved at tabe mit ellers dog jevnt gode Humeur. Jeg var lige fra jeg kom til jeg gik paa Høidepunktet af mit Livs Begeistring, saa løftet som jeg da var, har jeg aldrig senere følt mig. Det var, som om der pludselig var kommen Sang i mig, som om jeg, der dog slet ikke er digterisk anlagt, skulde synge ud Alt, hvad jeg havde at sige. Jeg henvendte flere Gange nogle Ord til den unge Pige, og hun svarede mig høflig, men dog, hvad jeg senere erkjendte, lidt afmaalt. Men det var jo første Gang, jeg talte med hende, jeg var fuld af Haab, og jeg fordrede ikke ud over det Lidet, jeg stolede paa, at det Mere nok vilde komme. Eet forvissede jeg mig om, at Skaberen havde givet hende af fulde Hænder, da han gav hende Livet, og at hun, som jeg der saae hende, var saa skjønt og saa tiltalende et qvindeligt Væsen, at man vanskeligt skulde

see nogen Kvinde, der var det mere. Ud over en ganske kort Tid turde jeg ikke strække dette første Besøg, det kunde let misforstaaes, og jeg gik da ogsaa noget efter bort, lovende at komme igjen den næste Dag med, hvad jeg vilde have forarbeidet. Da jeg kom hjem til mine Slægtninge og fortalte, at jeg havde været hos Enken, smilte de over den Varme, hvormed jeg skildrede mit Besøg, og over den Interesse, der pludselig var vaagnet hos mig for „det fattige Barn". Men nogen Misbilligelse deraf var der for dem endnu ingen Grund til, de vidste jo ikke, hvor dybe Rødder denne Tilbøielighed saa hurtigt havde slaaet. At denne Misbilligelse dog senere ikke ganske vilde undgaaes, indsaae jeg nok. Det er jo nu engang saaledes i Provindserne, hvor, som De jo ogsaa før selv sagde, den Ene kun altfor godt kjender til den Andens Forhold, at Standsforskjellen der faaer langt mere at betyde end her, om den end i Virkeligheden er langt større i Hovedstaden, hvor ikke blot en Deel af Adlen, men ogsaa næsten hele den høiere Embedsstand lever, saa at sige, Dør om Dør med det fattigste Proletariat. De har vist selv tidt følt det overfor den saakaldte arbeidende Klasse, med hvem De jo som Landbruger kommer i ikke saa lidt Berøring."

„Jeg? Aa, det vil jeg just ikke sige," var det Svar, som, om end med lidt Langsomhed, fulgte Spørgsmaalet. „Jeg salver mig kun saare lidt over-

for dem, med hvem jeg omgaaes. Den Dannelse, jeg i min Opvæxt har faaet, er ikke saa stor, at jeg skulde føle mig synderlig overlegen over dem, der ikke have modtaget Videre i den Henseende. Men, det forstaaer sig, Skillelinien er der, det kan ikke negtes, og den kan selv den forstandigste Maade at see Forholdene paa ikke aldeles fjerne. Vi puttes Alle engang i Jorden, den Rigeste som den Fattigste, og naar Kisten er klappet til og Jorden kastet paa Laaget, ere vi Alle lige godt og lige ilde farne; men saalænge vi endnu gaae opreiste og føle Blodet rulle i os, træder den, der har en god og stærk Kjole paa, og som, vel at mærke, da har betalt den, med fastere og uafhængigere Skridt end den, der kun har en hullet."

„Ja, desværre!" afbrød Lægen sin Ledsager. „Desværre er det saa, og ingen menneskelig Magt formaaer ganske at hæve denne Mislighed. Og netop denne Standsulighed var, om end paa en meget forskjellig Maade fra den, hvorpaa den ellers virker, her Spiren til, at den Interesse for den unge Pige, der var bleven vakt hos mig, og som under andre Forhold sikkert vilde have faaet en smuk Udgang, her fik en saa sørgelig, og, som jeg nu hører, desværre er endt med et Selvmord. Men Deres Indsigelse mod Sandheden af den nævnte gamle Børnelærdom bliver dog ikke bestyrket ved, hvad der i dette Tilfælde er skeet, fra selve dens Side, der er gaaet under, er

Resultatet fremkaldt. Det er Miskjendelsen af, at der ikke i Menneskenes Hjerter, trods alt taabeligt Hovmod fra de bedre Stilledes Side, og trods al Mangel paa Fordybelse i, hvad der foregaaer omkring dem, dog gaaer en Understrøm af Overbærenhed og Kjærlighed, der, alt som Kundskab og Dannelse i Verden tiltager, bryder ned paa Standsovermodet, og at den Magt, som har givet os vor menneskelige Frihed, ikke, om den end nok saa gjerne vilde, kan træde imellem for at udjevne Misforholdet, der har kostet den unge Pige Livet og mig en Sorg, som De ikke gjør Dem Begreb om."

Den unge Mand taug og gik stille videre med den, hvem han paa saa tilfældig en Maade var kommen i nærmere Berøring med. Han saae i dette Øieblik ud over sin og dens Fortid, han havde havt saa kjær, og Billed fulgte paa Billed lige saa hurtigt, som han, uden selv at lægge Mærke dertil, skred frem ad den ikke meget besøgte Vei. Da han med sin Ledsager havde begyndt sin Vandring, var det stille Veir og næsten lidt diset; nu begyndte det at blæse op, og lydelig pladskede Søens Vande ind mod Sandet ikke langt fra hans Fod. Skjøndt den, han engang havde elsket, havde berøvet sig Livet langt fra det Sted, hvor han nu gik, saae han hende dog i Tanken kastet op mod Søens Bred, bleg og stiv, og hans Hjerte følte sig tynget og trykket, som hvilede der paa det et Bjerg af Bekymring. Hans Led-

sager følte det og foreslog ham at gjemme Resten af, hvad han vilde sige, til de engang paany traf hinanden. „Vi mødes nok igjen," sagde han, selv en Smule trykket; „Verden er ikke større, end at de, der fatte Interesse for hinanden, nok ogsaa kunne finde hinanden igjen. Jeg har desuden et Huus, ganske vist kun et tarveligt, men dog et Huus, der er ret hyggeligt, og hvor De skal være velkommen; det Glas, vi nylig forlode halvt fyldt, kunne vi der drikke ud. Og der har jeg da ogsaa om mig En og Anden, der kan bringe Dem Deres Glas paa en naturligere Maade end den støiende Opvarter i Conditoriet. Jeg har en Datter, der heller ikke er til at kimse ad, skjøndt hun ganske vist ligesom De ikke er saa ganske enig med mig, naar det gjælder den omtalte Børnelærdom. Lad De os derfor nu vende tilbage, jeg gjør foreløbig Afkald paa Resten af Meddelelsen, og hvad vor forskjellige Opfattelse af Forsynsvirksomheden angaaer, da kunne vi jo slaae lidt af paa begge Sider, De kan række mig en Finger, og jeg skal, for at De ikke skal fortryde vort Bekjendtskab, række Dem mindst to."

„Jeg rækker Dem gjerne hele min Haand og tager Deres igjen; men i det Spørgsmaal, De her har bragt mig ind paa, kan jeg ikke komme Dem et eneste Haarsbred imøde. Jeg gaaer i dette Øieblik med et Pres af Tanker i mit Bryst, jeg har Godt

af at faae lidt luftet ud derinde, hvis De da endnu har Tid og Villie til at høre mig."

Forpagteren nikkede taus, og den unge Mand vedblev:

„Dagen efter kom jeg, uden at jeg i nogen Maade behøvede at trænge mig ind i Huset, igjen hos Enken, og da jeg hverken skjulte det for mine Slægtninge i Horsens eller for mine Forældre her i Kjøbenhavn, reiste der sig snart levende Indsigelser mod mine Besøg. En ung Mand som jeg, der havde en smuk Fremtid og kunde knytte Forbindelse ind i en hvilkensomhelst anseet og formuende Familie, det skulde være, vilde, sagde man, handle uklogt i at binde sin Skjæbne til en fattig Piges, der ikke havde nogensomhelst Adkomst til at indlemmes i Kredse af større Dannelse. Denne Modstand rørte mig dog ikke stort. Jeg vidste kun altfor godt, hvorledes det forholder sig med det, man i Reglen kalder „større Dannelse", hvorledes den væsentlig er en overfladisk Firnis, der dækker over ikke saa lidt Raahed, og hvorlidet den i Virkeligheden har at bestille med ægte Humanitet og sand Intelligens. Allerede fra en tidligere Tid havde jeg desuden havt en temmelig bestemt udpræget Villie, og i et Spørgsmaal, der som dette gjaldt mit Livs Vee og Vel, vilde jeg allermindst lade mig paavirke ubeføiet. Men værre var den stille Modstand, der mødte mig fra den unge Pige selv, og som alt havde sine stærke Rødder i

hendes Syn paa Verden. Da jeg den næste Dag kom til Enken, var hendes Pleiedatter ikke hjemme, hun var, sagde den Gamle mig, gaaet ud, for at lægge en Krands paa den afdøde Tugthuusfanges Grav, som hun af en af Anstaltens Opsynsmænd havde faaet paaviist. Hun besøgte ofte denne Grav, hvortil Taknemmelighed jo ganske vist knyttede hende, men som dog for hende havde faaet en større Betydning, end den sikkert under naturlige Forhold havde kunnet faae. Jeg fortalte den gamle Kone om den Interesse, den unge Pige havde vakt hos mig, og bad hende om Tilladelse til at maatte besøge hende nu og da i den korte Tid, jeg endnu opholdt mig i Horsens. Hendes Pleiedatter var endnu saa ung, og vi vare endnu saa ubekjendte med hinanden, at jeg foreløbig maatte indskrænke mig til disse Besøg; men sige vilde jeg dog den, der traadte hende i Moders Sted, at jeg hos den unge Pige havde fundet noget uendeligt Tiltrækkende. Fri for en vis Mistænksomhed overfor mig syntes den Gamle ikke at være, denne Mistænksomhed mod de bedre Stillede havde hos Mange der i Byen faaet Næring ved, hvad man om den arbeidende Klasses Stilling overfor Arbeidsgiverne havde bragt hende som oftest i en forvansket Skikkelse, og ved, hvad de politiske Forhold havde afsat af Udslet paa de gjensidige Samfundslag. Men Nei sagde hun dog ikke til min Begjæring, og jeg forblev da ogsaa hos hende, til hendes Pleiedatter kom hjem.

Hvad der paa Forbryderens Grav var gaaet igjennem den unge Piges Sjel, veed jeg ikke, men det veed jeg, at hun den Dag overfor mig var mig en fuldstændig Gaade; mine hjerteligste Yttringer faldt til Jorden saagodtsom upaaagtede. Marmoret, som Kunstnerens Meisel former til skjønne Skikkelser, er varmere, end hun i dette Øieblik viste sig. Det var, som Pulsslaget i hende næsten var standset, og Øinene vendte nedad for at ruge over en skjult Smerte. Jeg gik da ogsaa snart igjen, og hos Folk, der havde kjendt hendes afdøde Forældre, og som endnu kjendte hende selv, forhørte jeg mig om Samtliges Karakteer og deres gjensidige Forhold. Af dem fik jeg at vide, at der hos Forældrene, ud af deres haarde Livskamp havde dannet sig et indgroet Nag til de saakaldte bedre Klasser, at deres Datter efter dem havde arvet ikke saa Lidet af deres Bitterhed, og at dette Barn, der nylig først var confirmeret, i sin Skoletid havde sluttet sig til Skolens uslest Stillede, til de meest Fortrykte og Lurvede, uden at forresten dog den hende medfødte Ynde og Sjelsadel havde tabt derved. Under de tiltalende ydre Former skjulte der sig en Sjel, fuld af Mismod, og det var mig klart, at netop denne mismodige, denne bittre Stemning maatte forøges ved de Besøg, hun aflagde ved den afdøde Tugthuusfanges Grav. Det var ikke glædeligt for mig, hvad jeg saaledes hørte; men jeg var ikke uden ungdommelig Selvtillid, jeg haabede

paa, at det jo nok lod sig forandre. I saa ungt et Hjerte som hendes kunde en saadan Bitterhed dog vist neppe være saa rodfæstet, at den slet ikke kunde udryddes. Og netop det, at jeg, skjøndt tilhørende en mere velhavende og der i Byen idetmindste mere anseet Familie, nu kom til hende fordringsløs og med et Hjerte fuldt af Kjærlighed, maatte jo bevirke en Forandring deri. Ak! hvad haaber man ikke paa, naar man ønsker det! Da Sorgen kom ind i Verden, stod Haabet alt og ventede, for at gjøre sin dulmende Gjerning."

Et lille Øieblik holdt den unge Læge inde, han veiede formodentlig, hvad Dannelsen havde formaaet at udrette overfor de indgroede Fordommes Magt. Forpagteren forholdt sig taus, Tanken om, hvorfor han egenlig var kommen til Hovedstaden, og hvad Tid der var levnet ham til at beskjæftige sig med sine egne Anliggender, begyndte at vaagne hos ham. Det varede ikke længe, saa begyndte hans Ledsager atter:

„En Dag, jeg atter besøgte Enken og hendes Pleiedatter, bragte jeg Spørgsmaalet om Uligheden i de menneskelige Kaar paa Bane, og det var mig tydeligt, at den unge Pige lyttede til mine Ord med stor Opmærksomhed. Hvert Øieblik lod hun sit Arbeide hvile og saae stille ned for sig. Nøie kan jeg selvfølgelig ikke mindes, hvad jeg sagde, hvad jeg under Øieblikkets Indtryk yttrede, er henveiret med

dette. Nu, nyt var det vel heller ikke. Kun dette erindrer jeg tydelig som udtalt, at ikke det Mere eller Mindre, der gaves os Mennesker af Guld og Gods, er det Væsenlige, men hvad der gaves os af aandelig og legemlig Skjønhed; at ikke det Trin, hvorpaa vi ere stillede i vore Medmenneskers Omdømme, betinger vort Værd, men den Adkomst, vi have til deres gode Omdømme; at intet Lag i Samfundet er i og for sig et lavere, men at samtlige Lags Velgaaende fremmes ved de enkelte Lags hjertelige Forstaaelse af og Sammenslutten med hinanden; og at endelig Lykken ikke udelukkende er afhængig af Livsstilling og Livsnydelse, men ogsaa af den Evne, vi have til at glæde os ved det Daglige og Jevne og navnlig af den Grund, vi maatte have til at see paa vor Væren og Virken, uden i vort inderste Hjerte at misbillige den. Det er, som sagt, ikke noget særligt Nyt, jeg sagde hende, men det var maaskee dog nyt for hende, der, som jeg nylig bemærkede, var voxet op under uheldig Paavirkning i Hjemmet. Jeg veed jo vel, at der imellem den i mange Maader golde Theori og Virkeligheden er et Hav af Stemninger, der sættes i Bevægelse af Hensyns og Bekymringers uafladelige Storme . . .“

„Af berettigede Hensyns,“ afbrød Forpagteren sin yngre Vandringsfælle.

„Af berettigede Hensyns,“ tog Lægen atter Ordet, „men dog kun af Hensyns og Bekymringers, som

den menneskelige Forfængelighed selv arbeider op til noget langt Betydeligere, end de i Virkeligheden ere. Men jeg indrømmer gjerne, at vi, der ere de bedre Farne, have meget vanskeligt ved at stille os paa de Lidendes Standpunkt — thi lidende, det kan ikke negtes, det ere de Uformuende i Samfundet —, og det veed jeg ogsaa, at det, jeg til den unge Pige yttrede, kom saa lidet fordringsfuldt for mit eget Vedkommende og saa deeltagende for hendes, at hun maatte have al Grund til at opgive Lidt af sin stive Holdning. Nu ja, det gjorde hun da ogsaa i visse Maader, og da jeg noget efter gik bort, fulgte hun mig heelt ud af Døren og hilste mig venligt til Farvel. Men, desværre, andre Tanker toge vel senere igjen Magten, og da jeg, sidste Gang før jeg forlod Byen, besøgte Enken, var hun koldere og mere fremmed end nogensinde. Saa reiste jeg da alt Andet end glad, men overdrog dog en Familie i Horsens at støtte Enken lidt og nu og da at meddele mig, hvad den om det Barn, hun havde taget sig af, mulig fik at vide. Ja, jeg frygter rigtignok for, at jeg er Dem lidt for vidtløftig med min Meddelelse, men Ordene paatrænge sig mig næsten mod min Villie, Omfanget af, hvad jeg har at sige, voxer med hvert Ord, der allerede er sagt. De er pludselig fra en flygtig Bekjendt bleven mig et Slags Forhørsdommer."

„Tal De kun, kjære Ven, som De føler Trang til det, jeg har allerede i mit stille Sind tænkt paa

at forlænge mit Ophold her i Byen endnu en Dag. Jeg mærker nok, at jeg har dømt lovlig rask over den unge Mand, der i sin Tid søgte hen til det ulykkelige Offer for en nedarvet Livsopfattelse; jeg bestræber mig nu for at corrigere Dommen."

„Af Breve til mig erfoer jeg, at den unge Pige stadig isolerede sig mere og mere, at hun næsten skyede al fremmed Omgang, at hun stadig hyppigere besøgte Tugthuusfangens Grav, og at hun nu og da viste Tegn til en eiendommelig Melankoli, der brød ned paa hendes Sundhed og ikke var gunstig for hendes Skjønhed. Jeg tør desværre ikke sige mine Slægtninge i Horsens fri for uheldig Paavirkning; men bestemt kunde jeg ikke paavise den og derfor heller ikke gjøre Skridt til at forhindre den. Og mere end tidligere var jeg nu atter optagen af mine Studier, jeg gjennemgik et Cursus ved et af Byens Hospitaler, jeg gik paa Fødselsstiftelsen, jeg tog et halvt Aar over til Sindssygehospitalet i Aarhuus; før jeg begyndte at praktisere som Læge, vilde jeg være saa velfunderet som muligt i Alt, hvad der vedkom min fremtidige Virksomhed. Navnlig interesserede Studiumet paa sidstnævnte Sted mig i høi Grad. Jeg har, skal jeg sige Dem, den Tro, at Halvparten af os Mennesker, i videre Betydning taget, ere sindssyge. Det vil sige, ikke saaledes at jeg betragter den som bestaaende af ligefrem Afsindige. Nei! Det er langtfra! Men ligesom der af legemlige Sygdomme

er en viid Række lige fra den ubetydelige Forkjølelse eller den svage Trækning i en Muskel og op til de forfærdeligste tyføse Sygdomme og Kræftskader, saaledes er der af aandelige Sygdomme en lang Række lige fra den ubetydeligste Særhed og op til det altbetagende Vildskab. De fuldkomment Sundes Tal er hverken legemlig eller aandelig taget saa stort, som man maatte ønske det. Hvad har jeg ikke paa dette sørgelige Sted alt oplevet! Det Sørgeligste var mig dog, da der en Dag indbragtes en ung Pige, der stadig hyppigere led af et alle Legemets Functioner undergravende Tungsind. Kun altfor godt kjendte jeg hende, kun altfor tydeligt saae jeg, hvad der af hendes Tilstand var at vente. Aldrig glemmer jeg det Øieblik, da vi der gjensidig igjen saae hinanden, en blussende Rødme gik hen over hendes Ansigt, og jeg — jeg stod som stivnet af Forfærdelse. Men Lægen maa lære at beherske sig, og jeg beherskede mig saa godt jeg kunde. Saa blødt som muligt tog jeg hendes Haand og bad hende betragte mig som en Broder, der af Hjertet tog Deel i hendes Skjæbne, som jeg dog haabede snart vilde omskifte til det Bedre. Jeg kan ikke sige Dem, hvilken Skjønhed der endnu laa over hende, hvilken medfødt Gratie der endnu prægede enhver af hendes Bevægelser endogsaa i hendes mest forvirrede Øieblikke. Selv af det Forunderligste lyste Barnesindet ud og lagde et uendelig betagende Skjær over Alt. I Horsens vidste

kun Enken nøiere Besked om, hvor den unge Pige var kommen hen, hos Almuen er der endnu en vis Undseelse ved at vedkjende sig Aandssygdomme; mere end de dannede Stænder holder den endnu paa Udtrykket „at gaae fra Forstanden" og betragter det som Noget, man helst maa skjule for Andre. Denne Hemmeligholdelse har da vel ogsaa foranlediget en Tro paa, at hun var en forført Skabning, der blot var tagen hjemme fra for at skjule Følgen af sit Feiltrin, den Tro, som vel har været tilstede hos En og Anden, og som ogsaa De for lidt siden vedkjendte Dem."

„Ja, vi dømme jo Alle stundom vore Medmennesker haardere, end vi burde," sagde Forpagteren lidt spagfærdig; „men i dette Tilfælde er jeg dog i visse Maader undskyldt, jeg støttede mig til en Mening, der selv hos de Bedre var temmelig almindelig ovre i den lille By, og desværre er den almindelige Mening netop i slige Tilfælde ikke sjelden paa rette Vei."

Atter saae den unge Læge længe ned for sig og løsnede sin Frakke om sig, som om han trængte til Kjøling. Søens Vande pladskede stadig stærkere op mod Bredden, og hver Gang der indtraadte en Standsning, og Vandet tæt ved Bredden atter var klarere, syntes han paany at see den unge Piges Ansigt gynge i dets Speil. „Ja, jeg kan næsten ikke mere faae Ordene frem, og jeg er heldigviis da ogsaa snart færdig," sagde han, „Eet har De vel allerede mærket,

at det ikke er Vorherre, der kan bære Ansvaret for, hvad der i dette Tilfælde er skeet, men at det netop er en menneskelig Vildfarelse, som Miskjendelsen af en fornuftig Verdensorden har affødt, der her maa bære Skylden. Nu som altid maa det staae fast: Vorherre vender Alt til det Gode, forsaavidt det da kan bestaae med den menneskelige Frihed i Tanker og Gjerninger."

„Ja, siig mig, hvor min Frihed hører op, og hvor min Afhængighed af det, der er om mig, begynder, saa skal jeg maaskee slutte mig til Dem fuldtud," afbrød Landbrugeren ham. „Viis mig Grændselinien, der er mellem min Magt og min Afmagt, saa blive vi maaskee lettere enige i, hvad vi nu ikke kunne enes om. Indtil De faaer denne Linie skarpt betegnet, vil jeg dog, for ikke at gjøre Dem altfor misfornøiet, vælge at sige: Det gaaer os Mennesker i Livet, som vi selv forskylde det, eller for at tale med et gammelt Ordsprog: Som man reder, saa ligger man! Noget er jeg jo da ogsaa kommen Dem imøde, det er i ethvert Tilfælde et ikke saa lille Skridt bort fra min Paastand om, at netop de gode Bestræbelser som oftest faae et slet Udfald."

„Ganske tilfredsstillet ved Deres Indrømmelse er jeg ikke, det er mig, som hørte jeg gjennem Deres Mund et, om jeg saa tør sige, populariseret Echo af alle de golde Theorier, der nu i en Række af Aar have skaffet sig Indgang i den saakaldte Culturverden.

Det er en Beskyldning imod Dem, jeg her kommer med, jeg veed det; men, selv om saa var, De kan jo afskrive den paa den Gjeld, De, hvad Personlighedens Omdømme angaaer, for lidt siden overfor mig gjorde."

„Har jeg ikke allerede gjort Skridt til Betaling?" afbrød Forpagteren den Talende.

„Til en vis Grad, aa ja! Og den skal De heller ikke mere høre ilde for. Værre er det imidlertid med Indrømmelsen. Den er mig, som sagt, alt Andet end fyldestgjørende Men jeg skal dog ikke med Dem tvistes videre derom nu. Før en eller anden mere velfunderet Troende end jeg faaer Dem omvendt til ogsaa at blive troende, kommer De mig vel ikke nærmere. Først da vil ogsaa Spørgsmaalet om vor Magt og vor Afmagt falde til Jorden som et ørkesløst. Skjøndt jeg nu ikke alene vilde faae Modstand fra Slægtninges og den Paagjældendes Side at overvinde, men ogsaa havde Modstand i min egen Sjæl, thi det er jo en ikke saa lidet betænkelig Sag for et heelt Liv at knytte sin Skjæbne til en Sindssygs, holdt jeg dog fast ved at binde min Fremtid til den unge Piges, forsaavidt hun af mig vilde lade sig binde. En Dag, da hun om Morgenen forekom mig klarere og lysere i Sindet end sædvanlig, bestemte jeg mig til at begjære hendes Haand, og endnu samme Eftermiddag gik jeg ind til hende, for at udføre mit Forsæt. Da jeg kom ind i hendes Værelse, sad hun med nogle Strimler hvidt Papir, hun havde tilklippet

til Blomsterblade, foran sig, ifærd med at danne en Krands, der under den barnlige Legs sorgløse Maske skjulte Sindslidelsernes smertelige Præg. Hun havde allerede begyndt at føie nogle af Bladene sammen, og paa et lille Bord, der stod foran hende, laa hele Rækker af dem, ventende paa den skjælvende Barnehaand, der skulde sammenbinde ogsaa disse. Jeg tænker mig, at hun i sin Fantasi har forestillet sig, at hun efter tidligere Vane skulde lægge en Krands paa sin afdøde Velgjørers Grav; thi det kan ikke negtes, Tugthuusfangens Velgjerning mod hende spillede paa en forunderlig Maade ind i alle hendes Forestillinger og var bleven til det Centrum, hvorom hendes forvildede Tanker droge stadig paany sig formende Kredse. Der maa have været noget usigelig Stolt i hendes Natur, en i Erkjendelsen af hendes Menneskeværd begrundet ubetvingelig Selvfølelse, som hendes ydre Skjønhed maaskee havde forøget, og den Omstændighed, at hun af Forbryderens Haand i hans sidste Øieblik havde maattet tage Hjelp til at staae nogenlunde sømmelig udrustet paa Kirkens Gulv, og det i et af sit Livs skjønneste Øieblikke, det maa have berørt hende dybere, end jeg hos en saa ædel Natur som hendes næsten kan fatte, dybere end hendes fine Organisme har kunnet taale. Jeg kan ikke sige Dem, hvor hun i sin simple Klædning saae deilig ud, som hun der sad og bandt den selsomme Krands. For en Maler vilde det have været en

herlig Opgave at tegne hende. Det ravnsorte Haar laa blødt bølgende hen over den velbyggede Pande og gjorde Sit for at skjule, at hendes deilige Øine, trods hendes lysere Stemning om Morgenen, atter saae saa uendelig tungsindige ud. Læberne bevægede sig ganske sagte, som om hendes Tanker, uafbrudt syslende, skabte sig et stille Udtryk. Lidt bortvendt fra Døren og fordybet i sin Gjerning, saae hun mig ikke strax; jeg var traadt ind, saa sagte det blot var mig muligt. Endelig slog hun Øiet op, og jeg nærmede mig hende. Jeg spurgte hende, hvorledes hun havde det, og hun svarede mig uforbeholdent, skjøndt ikke uden en vis Undseelse over sin Gjerning: „Tak! bedre!“ Jeg tog en Stol og satte mig ligeoverfor hende, hun saae let rødmende ned for sig og søgte saavidt muligt at skjule det paabegyndte Arbeide. I dette Øieblik var hos mig enhver Tanke om det Farlige i at binde min Skjæbne til en Sindssygs forsvunden, og efter at have spurgt hende om Et og Andet, jeg i Medfør af min Stilling som Læge maatte spørge hende, sagde jeg hende, hvor kjær jeg havde hende fra det første Øieblik, jeg saae hende, fra den Dag, hun stod paa Kirkens Gulv, kun lidet anende, hvor smukt et Indtryk hun paa mig gjorde. Jeg sagde hende, at jeg længtes efter det Øieblik, da hun fuldkommen rask og helbredet kunde træde ud fra det Sted, hvor hun nu opholdt sig, at det, naar hun selv vilde hjelpe til, ikke vilde lade vente paa sig

længe, og jeg lagde for hendes Fødder, hvad jeg havde af Godt og Glædeligt at vente af Livet. Hun selv vilde imidlertid være det Glædeligste og Bedste af Alt, hvis hun rakte mig sin Haand. Blussende Rødme og Bleghed som Ligets skiftede paa hendes Kinder, medens jeg sagde det, og de sammenbundne Papirsblade, hun endnu ikke havde faaet skjult, glede ud af hendes Haand og ned paa Gulvet foran mig. Jeg lod, som jeg ikke saae det, og i Virkeligheden var det ogsaa kun mit flygtige Blik, der opfangede det. Mine Øine hang ved hendes skjønne Ansigt. Saa greb jeg Haanden og holdt den i min. En Strøm af Taarer styrtede ud af hendes Øine, længe var hun som opløst i Graad. I det Øieblik, jeg saae det, troede jeg hende reddet. Men pludselig drog hun Haanden heftigt ud af min og sagde næsten lidenskabeligt: „Jeg kan ikke blive Deres, ikke nu, ikke nogensinde! Hvad der end engang maatte skee, helbredet eller ikke, aldrig vil jeg kunne række Nogen min Haand!“ Saa føiede hun dog til lidt roligere: „Men Tak for Deres Godhed, jeg vil aldrig glemme den.“ Saa reiste hun sig rask og gik hen i den fra mig fjerneste Krog af Stuen. Ogsaa jeg reiste mig, men langsomt og forpint; endnu en Gang søgte jeg dog at paavirke hende, det var forgjeves, og lidt efter forlod jeg hende med dyb Bekymring i mit Hjerte. Siden den Dag talte jeg aldrig med hende om Andet end hendes Sygdom. Desværre maatte

hun i nogle Dage efter holde Sengen, en stærk Feber rystede hende. Men det var dog kun forbigaaende, hendes unge Kræfter bragte hende snart paa Fode igjen. Et halvt Aar var hun endnu paa Anstalten, saa blev hun udskreven som helbredet, om end Spirerne til Sygdommen langt fra kunde siges fjernede, og kort Tid efter forlod ogsaa jeg Anstalten og begyndte min Praxis som Læge i Hovedstaden. Fra den Tid af hørte jeg nok Et og Andet om hende, men videre glædeligt var det ikke, de mange Lidende, jeg efterhaanden i min Virksomhed kom til at yde min Omsorg, afdæmpede imidlertid Smerten ikke saa lidt, og det Betydningsfuldeste, jeg om hende senere har hørt, var, hvad De efter Avisens Beretning for lidt siden gjorde mig opmærksom paa."

Den unge Læge taug, han havde endt, hvad han havde at sige. Men, som vare de gamle Venner, tog Landbrugeren hans Haand og sagde: „Hvad De her har meddeelt mig, har rørt mig dybt. Vi see Livet hver paa sin Maade, det bliver vist neppe nogensinde anderledes. Men i Kjærlighed til de ringere Stillede og Lidende skal jeg, om muligt, ikke staae tilbage for Dem, og hvor jeg træffer paa Mismod hos den fortrykt Arbeidende, ja endogsaa paa Uvillie mod de bedre Stillede og Trods, der skal jeg mindes denne Aften og møde frem med et, om muligt, varmere og forsonligere Hjerte end tidligere. Dem selv beder jeg om at være mig en yngre Ven, og skulde De,

trods min slemme Paraply, som jeg, mellem os sagt, dog ikke slæber med mig, hvor jeg staaer og gaaer, efterkomme min Opfordring om at besøge mit Huus, saa skal De, hvis De med det Samme seer Dem om i Horsens, finde den afdøde Piges Grav smykket af kjærlige Hænder, min Kone og mine Børn ville ikke vægre sig ved at overtage dette Hverv som en kjær Pligt."

Løftet.

I.

„Saa tro mig dog, Elskte,
Tro mig paa mit Ord,
Hvad mig Du forsikkrer,
Jeg villig jo troer:
Som Dig har jeg Ingen,
Jeg bøier mig til! —
Prøv mig, om Du vil,
Af Gjerninger klare
Du skal det erfare:
Som Dig er der Ingen
Jeg elsker paa Jord!

Du kalder mig flygtig!
Hvad har jeg dog tænkt,

Hvad gjort, saa med Rette
Du dømmer saa strengt?
Regn Dagene efter
Hver eneste een,
Staaer jeg ikke reen?
Selv Tanken dybt inde,
Stod den til en Kvinde,
Naar Dig den ei søgte,
I Buur blev den stengt.

Du siger jeg flagred
Fra Sted og til Sted,
At stedse en Skjønhed
Sig hvirvled mit Fjed —
Siig, kunde Du ønske
Mig blind for alt Smukt?
Var Øiet mit lukt,
Var Sindet forkuet,
Mon jeg havde skuet
Den rørende Ynde,
Du fængsler mig med?

Lad fare din Tvivl da,
Lad fare din Frygt,
Jeg troer jo paa Dig
Ubetinget og trygt;

Som Dig er der Ingen,
Mit Hjerte har kjær,
Det sværger jeg her!
I, hvad end skal hænde,
Det skal Du erkjende,
Paa Dig er min Fremtids
Lyksalighed bygt.

Saa slynger jeg dristig
Min Arm om dit Liv,
Som Alt Du nu er mig,
Mit Alt mig forbliv!
Vær, Lind, som os skjuler
Saa sødt med din Fred,
Mit Vidne derved!
Vær Vidne med Bækken,
Der risler om Hækken?
Kun den, jeg her fæster,
Skal vorde min Viv!"

Det suser i Træets
Det hvælvede Tag,
Det hvisker i Bækkens
Det gyngende Drag:
„Vi høre! Vi høre!
Stol dristig derpaa!
I Draabe som Straa

Et Hjerte der banker,
Og Menneskets Tanker,
Dets Kval som dets Jubel
Har Klang i dets Slag."

II.

I det stille Huus ved Høien
Ikke langt fra Bæk og Lind
Sidder ventende i Længsel
Husets Datter med sit Spind,
Spundet har hun, syet og vævet
Dag for Dag de lange Aar,
Falmet Rosen er paa Kinden,
Hvad der lovet blev ved Linden,
Uindfriet end det staaer.

Hver en Aften skjult hun græder,
Før hun mødig slumrer ind,
Hver en Morgen, naar hun vaagner,
Har hun Taarer paa sin Kind.
Kan i Søvne man da græde?
Hviler fuldt vort Legem ei?
Ak! fra Kilder, Ingen aner,
Selv naar Alt er Hvile, baner
Hjertets Taarer sig en Vei.

„Barn, lad fare dine Drømme,“
Siger Moderen og seer
Sorgbetagen den Forandring,
Som med hendes Barn der skeer,
„Jag tildørs de tunge Tanker,
Som Du skjult Dig vugger i,
Af, hvad haardest vi maa døie,
Kan saa dybt os Intet bøie
Som det mørke Grubleri.

Søg at glemme, hvad i Verden
Ikke sjelden glemmes maa,
Hvad der kan forglemmes, lærer
Du engang nok at forstaae.
Hjertet maa af Sorgen aves,
Holdes reent med stadig Tugt,
Der, hvor dybest Spaden skjærer,
Planten allersnarest bærer
Rigtig god og saftfuld Frugt.“

„Lad mig, kjære Moder, gjøre
Som jeg føler, jeg har Trang,
Sund og Syg, de kunne aldrig
Gaae den samme jevne Gang;
Jeg har Brug for mine Minder,
Skal i Livet frem jeg end, —
Det er Krykken, der mig støtter,
Naar min syge Fod jeg flytter,
Uden Krykken faldt jeg hen.

Lad mig drømme, lad mig gruble
Over Livets Nød og Savn,
Alle Skibe komme ikke
Lige let og godt i Havn.
Et imellemstunder synker!
Kløgt og Vaagen hjælper ei;
Vind og Strøm tidt sært sig forme,
Og hvo veed, af hvilke Storme
Det blev presset paa sin Vei."

Bedende den unge Pige
Seer i Moderøiet ind,
Gaaer saa taus med sænket Hoved
Atter til den kjære Lind.
Løvet i dens Krone hvisker
Netop i det samme Sprog
Som da den, for hvem hun lider,
Paa sin Troskab gjennem Tider
Lind og Bæk til Vidne tog.

Som hun, gjemt bag Træets Stamme,
Kalder frem, hvad glemt ei var,
Kommer der fra Nabogaarden
Arm i Arm et nygift Par.
„Lad os længere ei vandre,"
Siger Brudgommen, „just her,
Hvor ved Linden tvende Veie
Krydses, slipper op vort Eie,
Sjelden gaaer jeg Grændsen nær.

Aar og Dage har jeg været
Borte fra min Fædrejord,
Som da bort engang jeg reiste
Staaer dog Alt nu fuldt i Flor.
Jeg kan lykkelig mig prise,
Intetsteds jeg Skyer seer,
Det er lysbestraalte Dage,
Som vi her i Arv skal tage,
Kunne vi vel ønske Meer?

Af, hvad Dit og Mit er, kjender
Hermed nu Du Stort og Smaat,
Lad for denne Gang det være
Da med denne Vandring godt!
Hjemme har Du, kjære Hustru,
Dog din allerbedste Plads,
Først naar der jeg i vor Stue
Seer min unge, smukke Frue,
Er jeg rigtig veltilpas!"

Og, idet han drager hende,
Saa hun knap det mærker, bort,
Gaae de hjemad under Spøg om,
Hvor dem Veien synes kort.
„Var det ei hans Røst?" saa hvisker
Det bag Lindens Bladekrands,
„Jo, jeg kjender den tilfulde,
Mellem Tusind Stemmer skulde
Tydelig jeg kjende hans."

Og en Stund er Alting stille,
Som i Gravens Gjemme tyst,
Af og til et Suk kun høres
Svagt som fra et knuget Bryst.
„Den er endt da," hviskes atter
Der bag Træets tætte Løv,
„Endt er Drømmen! Savn og Klage
Er, hvad end jeg har tilbage
Til at jordes med mit Støv.

Sørger, Hjerte, Du nu rigtig
Over, hvad Du her har hørt?
Trøst Dig, mangt et bedre Hjerte
Er som Du bag Lyset ført.
Glem ei, Du har Lov at græde,
Og naar Du har grædt Dig ud,
Staaer Du, evig ubesvegen
For Guds Alter som hans egen
Uforkrænkelige Brud!"

Som hun siger det og reiser
Langsomt sig, for bort at gaae,
Suser det i Lindens Blade
Og i Bækkens Bølger smaa:
„Hvad forbrudt er, det skal hevnes,
Hevnes ad Naturens Vei,
Ei paakaldes den forgjæves,
Hvor den frækt til Vidne kræves,
Kjender den til Skaansel ei!"

III.

Aar er svundne fra den Aften,
Da til Herregaardens Grændse
Glad dens Eier gik fortrolig
Med sin unge smukke Brud;
Daglig vandrede de sammen.
End, naar Dagen gik tilende,
Men til Skjellet tæt ved Bækken
Gik de dog kun sjelden ud.

Nu og da kun, naar det gryede
End ad Dag, og trygt hans Hustru,
Slumrende paa Leiets Puder,
Hvilede sin Rosenkind,
Gik til Grændsen Husets Herre,
Saae til Kornet, hvor det bølged
Smukt og fyldigt hen om Bækken
Og den gamle, smukke Lind.

Saae paa Markerne, hvor Kvæget,
Sundt og kraftigt efter Hvilen,
Gnaved Græsset, det end vaade,
Ivrigt med begjærlig Mund,
Hørte, hvordan Himlens Fugle,
Spredende de lette Vinger,
Kviddred kunstløst deres Sange
I den aarle Morgenstund.

Faldt tilfældig saa hans Øie
Over Nabogaardens Enge
Og til Huset, hvorhen ofte
Forhen han i Længsel gik,
Stod han nu og da vel stille
Tænkte paa, hvad der nu skete,
Dvælede ved gamle Minder
Let et flygtigt Øieblik.

Vandred rask igjen saa hjemad,
Trykked paa sin Hustrus Læber
Morgenkysset, medens kjærligt
Op til ham med Smil hun saae,
Klappede med Faderglæde,
Taus sin Søn den førstefødte,
Medens Nattesøvnens Aande
Over Barnets Kinder laa.

Og han tænkte paa, hvor Tiden
Havde gjort hans Ord til Sandhed,
Dem, hvormed paa Bryllupsdagen
Han sin Lykke havde prist,
Dem, hvormed han glad sin Fremtid
Som en Dag en solbeskinnet
Uden Spor af Uveirsskyer
Selv sin Hustru havde viist.

Gik han bort saa til sit Arbeid
Atter lidt i Mark og Lade,
Sad hans Hustru alt og vented,
Naar han traadte ind paany,
Og saaledes svandt der Tider,
Endnu tyktes det dem være
Ægteskabets første skjønne,
Sommerlige Morgengry.

See, da traadte brat en Aften,
Solen var just nylig dalet,
Og dens sidste Straalevarme
Laa endnu paa Buskens Blad,
Gaardens Røgter, der ved Kvæget
Havde syslet tæt ved Grændsen,
Med Forfærdelse i Blikket
Ind i Stuen, hvor de sad.

„Ak, med Sorrig maa jeg melde:
Død ved Linden, der, hvor Bækken
Bugter sig om Grændsemarken
Nylig Deres Søn jeg fandt;
Til dens Top var op han klattret,
Ingen veed, hvordan det skete,
Men med knuste Lemmer laa han,
Blodet af hans Tinding randt.

Ind i Stuen nedenunder
Har jeg bragt den lille Døde,
Skal jeg der ham lade blive,
Eller skal han bringes hid?"
Ret som fra den klare Himmel
Brat et Lyn dem havde rammet
Stod de Begge, Mand og Hustru,
Uden Ord en stakket Tid.

Hver en Draabe Blod var svunden
I et Nu fra deres Kinder,
Foden vægred sig ved Gangen,
Som den havde der at gaae;
Endelig den lød dog Villien,
Skjøndt eudnu dem Stemmen svigted
Og der som et Bjerg af Smerte
Knugende paa Hjertet laa.

„Det er Straffen, der er kommen!"
Hvisked det i Faderhjertet,
Da ved Barnets Lig det blege
Han med sænket Hoved stod,
„Ak, hvi hændes denne Sorg mig?"
Sagde trøstløst Moderlæben,
„Gjerne jeg mit Barn gjenkjøbte
Livet med mit eget Blod!"

Ei, hvad skeet er, dog kan ændres,
Skjæbnen lader ei sig bøie,
Stadig lyder Digterordet:
„Som vor Udsæd er vor Høst!“
Er der Sorg i Nabohuset,
Er der ogsaa Sorg paa Gaarden,
For, hvad der af Kval nu døies,
Skal først Tiden bringe Trøst.

IV.

Svundne ere Aar igjen,
Hurtigt svinde de i Glæde,
Glide selv, hvor Sorger træde
Stundom til, engang dog hen.
Minderne de mørke flye,
Og paa Grundlag af det rige,
Livs det oftest Glædelige
Spirer Haabet frem paany.

Ogsaa der, hvor Sorgen Vagt
Staaer ved Tærsklen, i de tvende
Nabohuse gaaer til Ende
Meer og meer dens Herskermagt.
Med sin Naal og med sit Garn
Virker den Forladte trolig,
Og i Ægteparrets Bolig
Leger atter der et Barn.

Mand og Hustru gaae vel end
Ud til Graven, hvor den lille
Elskte Dreng nu slumrer stille,
Sjelden gaae de dog derhen,
Smykkende med Krands hans Navn,
Uden glad sig selv at sige,
At en yndig lille Pige
Bøder nu paa deres Savn.

Og som Tiden hurtigt gaaer,
Voxer Haabet stort sig atter,
Fremmest dog den faure Datter
I det lyse Billed staaer.
Og paany om Gaardens Muur
Blussende sig Roser slynge,
Medens Sind og Kind forynge
Smukt sig i en rig Natur.

Som en Dag paa Havens Flor
Husets Frue staaer og skuer,
Seer, hvordan sig smukt i Buer
Op ad Huset Vinløv snoer,
Og som just hun træder frem,
Fæstende paa Marken Øiet,
Kommer langsomt bleg og bøiet
Hendes Ægtefælle hjem.

Vaklende for hver en Steen
Snubler han, hans Arme bære
Paa en Byrde, som nok tære
Kraften kan af Marv og Been;
I sin Favn han til sin Viv,
Ved hvis Skræk hans Tanker dvæle,
Bringer dødt og uden Mæle
Hvad dem kjærest var af Liv.

„Kjære Hustru, som Du seer,
Jeg med Sorgens Budskab kommer,
Jeg har syndet, vær som Dommer
Ei for streng, i hvad end skeer.
Lind og Bæk til Vidne bød
Jeg engang ved Elskovs Stevne,
Jeg har Løftet brudt, nu hevne
Haardt de, hvad jeg der forbrød.

Død i Bækken ved dens Bred
Fandt jeg nys vort Barn det kjære,
Leget har hun paa det nære
Lidet søgte, stille Sted.
Blegnet mellem Siv hun laa,
Nedad trykket Barnepanden,
Jeg har Skylden, ingen Anden,
Haardt jeg nu det føle maa.

Skriftet har jeg, som jeg bør,
Kan min Gjerning Du tilgive,
Følg mig da herfra, thi blive
Her paa Stedet ei vi tør!
Her er der for os ei Fred,
Her Naturen er min Fjende,
Lad os bøiede da vende
Til et fremmed Land vort Fjed!"

Rædselslagen staaer en Stund
Uden Ord den unge Kvinde,
Sorg og Angst paa eengang binde
Som med Jernbaand hendes Mund.
Endelig dog vinder Magt
Over Frygten det nu Kjendte,
Og til Hjertet det bespændte
Faaer sit døde Barn hun lagt.

„Drage bort, det vil jeg ei!
For, hvad der er syndet, bødes
Maa der, til den Svegne mødes
Med os paa Forsonings Vei.
Længe har jeg kjendt til Alt,
Hvad Du vil, jeg nu skal dømme,
Slumrende har Du i Drømme
Til din Hustru det fortalt.

Lad mig da til hende gaae!
Jeg har Styrke for os Begge!
Ned for hende vil jeg lægge
Al den Sorg, vi bære paa;
Hvis hun ei tilgive vil,
Kan tilfreds hun ikke stilles,
Nu, saa maa vi Tvende skilles,
Mig Du hører da ei til.

Endnu har jeg Haabet dog —
Naar et Hjerte under Kvaler
Ret ud af sin Kvide taler,
Eier sælsom Kraft dets Sprog!
Her paa Blomsterskrænten Hang
Lægger jeg vort Barn det døde —
Styrk mig, Sol, hvis Straaler gløde
Svindende nu til min Gang!"

V.

I Huset det stille,
Hvor skjult og forglemt
Af Verden, en Kvinde
Sin Sorrig har gjemt,
Hvor ængstet en Hustru

Nys bankede paa
For Aflad at naae
I Kval og i Møde
Og det for en Brøde,
Hvorfor hun til Bod dog
Vel mindst var bestemt.

Der lyder nu kjærlig
Tilgivelses Røst,
Der mødes to Kvinder
I gjensidig Trøst,
Der skrifte to Hjerter,
Hvad haardt de har lidt,
Og skeer det end tidt,
At Tanker, de gjerne
Fordulgte, dem fjerne,
De synke dog atter
Med Bryst imod Bryst.

Og op af en Jordsmon,
Hvor Graaden var Regn,
Sig skyder en Blomst, der
Har Venskab til Hegn,
En Blomst, fuld af Ynde,
En Blomst, der skal staae,
Om Tider end gaae,

Til Kvindernes Ære
Og duftende bære
Sit søsterligt skjønne,
Forklarede Tegn.

Saa vandre de Begge,
Af Aftensol smykt,
Til den, der dem venter
Ved Linden i Frygt;
Der Haand de ham række
Med blussende Kind —
Hvad Bæk og hvad Lind
Dem hviske, det gjemme
De tause, til hjemme
Med Smil gjennem Taarer
De sige det trygt.

En constitutionel Minister.

Det var ved Slutningen af en lille Familiefest, der fandt Sted i Ministerens Huus. Endnu straalede Alles Øine af usvækket Livslyst, endnu laa over alle Ansigter det lysende Skjær af en forhøiet Stemning. Endnu vare de yngre Herrer ligesaa elastiske til Dands og Samtale som ved Festens Begyndelse, endnu havde Roserne paa de unge Damers Kinder den friske Rødme, som ingen Overanstrengelse og intet Støv havde betaget deres naturlige Skjønhed. Endnu glittrede og funklede hvert Ord, der høirøstet foer frem og tilbage, og Jubel og Latter lagde et blændende Slør over, at ikke Alt i Verden er uafbrudt Lykke. I et Værelse ikke langt fra Selskabssalen sade de ældre Herrer, der foretrak, rygende en Cigar, at tale om politiske eller videnskabelige Spørgsmaal, ligesom i et andet mindre Værelse de Færre, der satte Pris paa i Taushed at faae sig en spæn-

dende Whist. Husets Herre, hvis Haar allerede var lidt graanet, men som dog endnu var kraftig og ungdomsfrisk, gik frem og tilbage for at paasee, at Alt var, som det skulde være, og hvor han fandt, at Underholdningens Varmemaaler havde en Tilbøielighed til Dalen, der søgte han med halvt tilslørede Vink og med aaben, velberegnet Spøg atter at bringe den iveiret. I den Henseende hjalp dog ogsaa hans Hustru, en Dame, der var noget yngre end han, ham ikke saa lidt. Og hun var saa meget mere skikket dertil, som hun var opdragen i et velstaaende og meget selskabeligt Huus. Ganske vist havde hun ikke den Aandens Overlegenhed, der kan beherske en større Kreds og paavirke den æggende og ildnende — netop denne Overlegenhed havde Husets Herre i en høi Grad — ei heller havde hun den Gemyttets Elasticitet, der spillende og dragende samler de Mange omkring sig; men uden nyttig Indflydelse paa Husets Gjæster var hun dog ikke, hendes ydre Personlighed, hendes Maade at føre sig paa og et vist fornemt, men samtidigt behageligt Smil kom hende til Hjælp, og i sin Stræben efter at mangfoldiggjøre sig, hvor der syntes Trang netop til Kvinder, støttedes hun saa trolig af to elskelige Døttre, at saa godt som Ingen følte, hvorledes hun dog egenlig savnede det, hun behøvede for tilfulde at hævde sin Plads. Saaledes som den lille Fest var, kunde den ikke Andet end gjøre et godt Indtryk, og

den Omstændighed, at den fandt Sted til Ære for den yngste Datter, der den Dag fyldte sit syttende Aar, gav den et Præg af sorgløs Skjønhed, der, nærmere beseet, dog kun var Straaler af den unge Piges egen barnlige Ynde.

Det er ikke sjeldent, at større festlige Sammenkomster ikke yde synderligt Udbytte af virkelig Fornøielse. De Fleste, der give Møde efter Indbydelse, komme udelukkende for at more sig, Faa for selv at gjøre deres til, at Underholdningen kan blive til sand Glæde. Og selv om der stundom hos En og Anden er Drift til at aabne sig og give sig hen uden Forbehold, der skal saamange heldige Omstændigheder til, naar Stemningen ret skal sætte Blomst og hvert et spøgende eller alvorligt Ord gaae frem og tilbage med fuld Forstaaelse, at selv den gode Villie og de upaaklagelige Evner ikke altid slaae til. Som det tidt gaaer med den Enkelte, der virkelig har Noget at bringe, det være sig nu af en rig Erfaring og Kundskab eller af et ved Dannelsen forædlet Lune, at han trods dette føler sig trykket af de tilstedeværende Forhold og taus i sig gjemmer, hvad han gjerne meddeelte, saaledes gaaer det ofte med de i større Antal Forsamlede. Tilfældige Omstændigheder paalægge dem et Tryk, hvorfra de ikke kunne frigjøre sig, og selv om en Enkelt seer, hvorfra Trykket kommer og gjerne vilde befrie de Tilstedeværende derfor, saa fattes ham dog det befriende Ord eller Mod til,

mulig paa sin egen Værdigheds Bekostning, at forsøge paa at sprænge det. I Ministerens Huus var det nu, som sagt, den Aften anderledes, og dog vilde det ikke have undgaaet en opmærksom Iagttager, at der bag al den lette Bevægelighed, bag al den muntre Spøg, hvormed Husets Herre stadig henvendte sig til sine Gjæster, for dermed at holde Stemningen paa Høidepunktet, nu og da kom en Alvor tilsyne, der kun lidet harmonerede med Festens glade Præg. Den unge Pige, for hvem Festen feiredes, var maaske den Eneste, der bemærkede det. Men selv hun glemte det næsten i samme Nu, hun fik Øie derpaa, der var en Følelse i hendes Indre, der alt længe havde ligget der som Kjerne, og som netop den Aften havde skudt sin første, livskraftige Spire.

En Timestid efter Midnat samlede Ministeren samtlige Tilstedeværende om sig og takkede dem, fordi de ikke blot havde imødekommet hans og Hustrues Indbydelse, men med Nøisomhed og Lyst til at see Alt i det bedste Lys havde gjort deres til at gjøre hans yngste Datters Fødselsdag til en dobbelt Glædesdag. En ældre Herre, en af Malerkunstens mere fremragende Dyrkere, besvarede Henvendelsen med en Compliment til Ministeren og hans Frue og sluttede med det Ønske, at den, der ved sin aandige Overlegenhed havde vidst at paatrykke samtlige Tilstedeværende sin egen lyse Stemning, ogsaa i mange Aar maatte paatrykke Landets Regjering Præget af

den Aandens Energi, den Humanitet og den Dygtighed, som selve Ministerens Modstandere ikke kunde Andet end indrømme ham. Ministeren bukkede høfligt, men taus og næsten skyggeagtigt unddrog han sig de levende Tilslutningsyttringer, der fulgte derpaa. Kun lod han, idet han drog sig tilbage, tankefuldt sit Blik et Øieblik hvile paa sin Hustru, der, stolt af, hvad hendes Mand yttrede, saae en Fremtid af Storhed foran sig.

Da Husets Gjæster lidt efter vare dragne bort, da Larmen af den sidst bortrullende Vogn var døet hen i Gaderne, og der over de nys med Jubel opfyldte Værelser havde lagt sig en dyb Stilhed, traadte Husets yngste Datter hen til sin Fader og rakte ham sin Haand. „Jeg er saa lykkelig, Fader, saa lykkelig, at Du slet ikke kan tænke Dig det. Det er Dig, jeg skylder Alt, Alt, hvad jeg haaber paa, Alt, hvad jeg glæder mig ved. Lad mig, inden jeg gaaer til Hvile, sige Dig dette, og sige det saa varmt og fuldt, som jeg føler det.“ Ministeren drog hende nærmere til sig og kyssede hende paa Panden. „Det glæder mig,“ sagde han, idet han dog atter trak sig et lille Skridt tilbage og med synligt Velbehag betragtede Datterens straalende Barneansigt, „det glæder mig, at Du føler Dig saa vel, Du har jo ogsaa de virksomste Betingelser derfor: Ungdom og Sundhed. I hvad Stilling vi end ere, paa Samfundets Høider eller i tarvelige Kaar, kan der paa dem bygges

Meget." Han gjorde en lille Pause, det var, som om han vilde sige Noget, han dog atter holdt tilbage. „Jeg kunde spørge Dig," fortsatte han derpaa, „om din Følelse af Lykke i dette Øieblik dog ikke ogsaa har en særlig Grund, men jeg spørger Dig ikke. Naar Du finder, at det rette Øieblik er kommet til at meddele, hvad Du mulig har at meddele mig, saa veed jeg, at Du vil sige det, uden at jeg spørger." Den unge Pige saae blussende op og syntes at ville svare; men Ministeren oppebiede det ikke og vedblev: „Eet beder jeg Dig dog om, husk paa, at en constitutionel Ministers Stilling er underkastet mange Omskiftelser. Vær hvert Øieblik rede til at træde ned fra den høie Plads, hvorpaa Forholdene have bragt os, og bestem dine Forhaabninger og Sympathier derefter." Den unge Pige saae ligesom drømmende frem for sig, paa hendes Læber svævede der et Spørgsmaal, hvorfor Munden allerede havde aabnet sig, men atter blev det betaget hende, thi rask tog Ministeren hendes Haand og sagde bevæget: „Bliv, som Du er, elskelig og reen, og din Lykke vil aldrig tabe sig, den tage saa, hvad Skikkelse den vil."

De sidste Ord vare neppe udtalte, saa kom ogsaa Ministerens Hustru og ældste Datter hen til ham, for at takke ham, og efter at have gjengjældt denne Tak med en Anerkjendelse af, hvor godt de havde hævdet deres Plads ved Festen, forlod han dem, for

endnu at beskjæftige sig nogle Øieblikke i sit Studereværelse.

Hans yngste Datter saae efter ham med et langt Blik, der var i Faderens Ord aabenbart Noget, han ikke vilde lade komme til Gjennembrud. Saa var det hende pludselig, som var der faldet hende en tung Byrde paa Brystet, og medens hendes Kind endnu blussede af Glæde, trængte der sig en Taare ud af hendes Øie og banede sig Vei nedad, beduggende dens fine Rosenblad. Men saa gjorde Moderen en flygtig Bemærkning om en af de Gjæster, der havde forladt dem, den ældste Datter stemte i, og sammen med dem gik hun, fordybet i sig selv, ind i et indre Værelse.

Hvad var det, der pludselig havde gjort den unge Pige saa alvorlig? Hvad var det, der næsten samtidig med den af hende udtalte Jubel havde fremkaldt Taarer i hendes Øie? Er det værd at spørge om? Naar man er sytten Aar og halvt endnu et Barn, komme Taarerne saa grumme let. Og dog var der i den Taare, der her flød, Anelser om en Strid, der førtes med Mandens fulde Kraft, dog var der i den en Forudfølelse af, at der i en stærkere Sjæl end hendes førtes en Kamp, hvor Kjærligheden til dem, hvis Vee og Vel er lagt i vor Haand, kæmpede haardt mod Følelsen af, at man uden Hensyn

og uden Betingelse bør gjøre, hvad man erkjender som Pligt.

Paa Folkethingets Dagsorden for næste Dag stod et Lovforslag, Ministeren vilde forelægge. Det tilsigtede en Forandring i de gjældende Valgbestemmelser. De Skridt, der vare gjorte hen mod en folkelig Styrelse, forekom ham noget raskere, end det var Land og Rige tjenligt. Det gjaldt nu at dæmpe Farten lidt, at gjøre, hvad der var godt tænkt, til ogsaa at blive godt i sine Virkninger, og at tilveiebringe et sundt og naturligt Forhold mellem alle Parter af Befolkningen. Ministeren var i sit inderste Hjerte saa folkeligsindet som muligt, han vidste, at den jevne Mand tidt seer med et sundere Øie paa Forholdene end de, der have blendet deres Øine med Theorier, som ere tilførte dem fra fremmede Lande, og som for disse mulig have deres Gyldighed, men som ere ødelæggende for Lande, hvis hele Fortid pege i en anden Retning. Han agtede Bonden ligesaa høit som Herremanden, Arbeideren ligesaa meget som den høitstaaende Statstjener. Det er Villien til det Gode, hvorom det ved Alting gjælder, den kan findes med lige Styrke i alle Samfundslag; det bekjendte „noblesse oblige“ kan ligesaa vel komme til Anvendelse paa Stodderen, der sidder pjaltet paa Afviseren, som paa Herremanden, der maaler sit

Hartkorn i Hundreder af Tønder. Men paa den anden Side var det sunde Blik og Villien dog ikke udelukkende nok. Den constitutionelle Regjeringsform er uimodsigelig den, som maa sættes høist. Den har imidlertid sin Skyggeside: et hensynsløst Partivæsen, og fattes der den repræsentative Forsamling gjennemgaaende sand Intelligens eller dog i sin større Bestanddeel overlegen Kundskab, bliver Resultatet saare let et meget uheldigt. Som Indenrigsminister havde han den Opgave at gjøre, hvad han kunde, til at hæve denne Mislighed; ved et Lovforslag, han vilde indbringe, og som allerede var sat paa Dagsordenen, vilde han gjøre et Skridt henimod en bedre Tingenes Orden. Han vidste, at det vilde koste en haard Kamp, før Forslaget naaede at ophøies til Lov, han maatte bruge al sin Snildhed, al sin Veltalenhed, al sin Evne til at klare og overbevise. Han maatte udsætte sig for Modstanderes hvasse Angreb, tage mangt et skarpt Ord, der skar ham dybt i Hjertet, rolig, og som om han Intet følte. Han maatte fornegte sin Evne til at give Hug for Hug, Slag for Slag. Han maatte, naar intet Andet kunde hjælpe, forøge Vægten af sine Grunde ved Meddelelsen om, at han gjorde sin fortsatte Virksomhed som Minister afhængig af Forslagets Antagelse. Og kunde selv dette ikke hjælpe, vandt Forslaget ligefuldt ikke Majoritet, saa maatte han gjøre, hvad han havde bebudet, saa maatte han træde fra, gaae tilbage fra

sin Plads ved Thronens Fod til den beskedne Stilling i en Provindsby, en saadan, som han tidligere havde havt, og nøies med, at de større Evner, han havde, kun gave en ringere Frugt. For det fælles Vels Skyld kunde han beklage denne Nødvendighed, thi han følte i sig en reen Villie og Evner, der ikke let skulde svigte; men i høiere Grad gjorde han det dog just af den Grund ikke, han vidste, der var mange og dygtige Kræfter, der kunde fortsætte, hvad han havde arbeidet paa, og den Tid maatte komme, da selv de, der forekom sig forurettede ved Lovforslaget, vilde indrømme Forandringens fuldeste Hensigtsmæssighed. For sin egen Skyld kunde han beklage det, hvo vil ikke gjerne være blandt de Formaaende, hvo vil ikke gjerne virke i saa vid en Kreds som muligt og tage Lønnen derfor i den almindelige Anerkjendelse? Men i nogen væsenlig Grad gjorde han det dog just af den Grund heller ikke. Vilde Omraadet for hans Virksomhed blive indskrænket og saaledes Glæden over, hvad han var istand til at udrette, mindre, saa vilde han paa den anden Side spare sig for hyppig Miskjendelse, for mangt et bittert Øieblik. Jo høiere man er stillet i Samfundet, jo mere Kraft man sætter paa Udførelsen af, hvad man vil, desto skaanselsløsere stiller ofte en uretfærdig og desorienteret Kritik sig dertil. Det er en Lov i Verden, at intet virkelig Stort og Ædelt skal naaes uden Kamp; Selvfornegtelsen overfor en usand Kritiks tirrende

Angreb er den Skat, som høiere Væsner have lagt paa al offentlig Virksomhed til det Godes Ære. Statsmanden, Videnskabsmanden, Kunstneren, Alle have de en haard Strid at bestaae, naar de ikke sløvt ville drive med Strømmen, men uforandret i deres offenlige Færd følge den Vei, som de efter deres Naturs Drift og efter moden Prøvelse af, hvad der er sandt og ret, ere slaaede ind paa. Han kunde med megen Ro gaae tilbage i de mindre glimrende Forhold, han var fra Fødslen ikke vant til de større Kaar, — hans Fader var en skikkelig Haandværker — og Følelsen af, at han i sin høie Stilling havde gjort sin Pligt, vilde bære ham op i den lavere og bevare i ham et ligeligt Sind. Men han havde en Hustru og tvende Døttre, der med ham deelte Ære og ublid Skjæbne, hans Hustru vilde ikke kunne forstaae, at det Skridt, han mulig saae sig nødt til at gjøre, var en Nødvendighed, for hende havde den høie Plads, hvortil hun var naaet op, en Tillokkelse, hun ikke vilde kunne afryste. Hun var fra Barndommen vant til at sætte Andres Agtelse over Selvagtelsen, af hende vilde en Tilbagetrædelse blive følt næsten som en Ulykke, der overgik hende og Hendes. Og nu hans Døttre, Børn, for hvem det politiske Liv endnu var fremmed, thi kun i noget over et halvt Aar havde han været blandt Landets Styrere, og i denne Tid havde de været optagne af saameget Nyt og Glimrende, at de ikke havde faaet Tid til

ret at sunde sig. Heller ikke de vilde forstaae Nødvendigheden af hans Skridt, og hvor gjerne vil man ikke, netop naar man skal gaae imod deres Ønsker, forstaaes af dem, man elsker. Rolig af Natur, som den ældste Datter i det Hele taget var, vilde hun dog tage, hvad der kom, uden stærk Sindsbevægelse. Hun havde før overvundet mindre lyse Tilskikkelser, uden at de havde efterladt dybere Ar. Men anderledes var det med den yngste, hans Hjertes Barn, den af hans Omgivelse, der forstod ham bedst, og som barnligt saae op til ham med begeistret Beundring. Forstaae Nødvendigheden vilde heller ikke hun, og hun vilde lide derved, ikke blot for sin egen Skyld, men væsentlig for hans, thi hun vilde overvurdere Vægten af det Tryk, under hvilket han gjorde Skridtet. Kom nu dertil, at der til de forandrede Forhold højst sandsynligt vilde knytte sig et ødelagt Kjærlighedshaab — der var ikke Spørgsmaal om, at det jo var det, der havde svævet paa hendes Læber, da hun takkede ham for Dagens Glæde, det, der havde forhøiet Glandsen i hendes Øine og Rødmen paa hendes Kinder — saa stillede Sagen sig for hendes Vedkommende endnu værre. Ganske vist var en Elsker, der ikke udelukkende saae hen til sin Elsktes personlige Fortrin, men ogsaa tog Hensyn til ydre Omstændigheder, ikke i særlig Grad værd at hengive sig til. Men som Samfundsforholdene nu engang ere, lader Kjærligheden sig ikke fuldstændig

skille ud af de mangehaande Hensyn, der omgive den; man kan jo ogsaa nok forfriskes ved en Rosenolie, der ikke er tilberedt udelukkende af Roser. Ganske vist besynge Digterne Kjærligheden som en Følelse, der overspringer alle Hensyn. Men Digterne ere ikke i den Henseende altid vederheftige. Naar de have besunget den ideale Kjærlighed med et Apparat af den skjønneste Romantik, gifte de sig ikke sjelden med en Pige med Formue og føre praktisk Beviset mod deres egne Doctriner. For hans yngste Datter vilde Forandringen være tungest, i hendes bevægelige Gemyt vilde Smerten finde en modtagelig Jordbund. Nu, da Festligheden var forbi, da han sad ene i sit Studereværelse med sin Arbeidslampe foran sig, nu traadte alle disse Tanker frem for ham og lagde over hans Ansigt en Alvor, der glimtviis allerede havde viist sig tidligere paa Aftenen. Stueuhret slog Eet, det var paa høie Tid at søge Hvile. Og dog, Tidsbestemmelserne ere ikke de samme for dem, der staae paa Samfundets Tinder, som for dem, der staae ved dets Fod. Det gjælder om os Alle: vaag og arbeid! Men særlig gjælder det om dem, der staae ved Landets Roer, der have Tusinders og atter Tusinders Interesser at varetage, og som ikke blot skulle lykkeliggjøre en Nutid, men forberede en saa vidt mulig ogsaa glædelig Fremtid. Søvnen maa af dem nydes sparsomt, deres Legeme maa hærdes til at bruge mindre Hvile; naar de engang sove den

lange Søvn, for hvis Varighed vi her kun have Barnets Tro som Tidsmaaler, saa sove de Søvnen desto tryggere, og de med Rette erhvervede Laurbær, der lægges paa Gravhøien, ville gjøre den rigtig fast. Og selv om Laurbærrene udeblive, og der mellem sparsomme Blomster paa Graven vil forefindes Tidsler — naar Naturen lægger sit Sommerteppe over Gravhøien, saa er Anstrengelse og Møie glemt, og Frugten deraf, Frugten er dog tilbage. Det var alvorlige Tanker, der i dette Øieblik gjennemkrydsede hans Sind, mørkere end der efter hans kraftige Natur ellers hos ham fik Raaderum. Men i Nattens Stilhed voxede enhver lille Tankespire sig stor og bredte sine Blade i næsten eventyrligt Omfang, før han med sin kolde Fornuft var istand til at faae dem studsede. Før han tænkte det, var der atter gaaet en Time, og i den dybe Taushed slog Stueuhret to lydelige Slag. Pludselig vaagnede han af sine Betragtninger og greb Papiret, der laa foran ham. Der havde han optegnet de vigtigste Puncter, han ved Forelæggelsen vilde anføre til Fordeel for Forslaget; der havde han nedskrevet, hvad der i det afgjørende Øieblik skulde udvikles nærmere under hans umiddelbare Indskydelse. Hvad han nylig havde tænkt, havde lidt efter lidt aabnet Gemyttets dybeste Kilder, uvilkaarlig befrugtede de den Tankesæd, han paa Papiret havde nedlagt, og hele det Foredrag, han Dagen efter vilde holde, fik, ham selv næsten ubevidst, Ord og en Be-

aandelse, det, uden den foregaaende alvorligere Stemning, neppe vilde have faaet. Som om han stod for Thinget, talte han for Lovforslagets Berettigelse. Han var Taler og Tilhører paa eengang, og først da han havde udtalt Alt, hvad Øieblikket indgav ham, lagde han de flygtige Noticer tilside og tog sig en Cigar. Dampen hvirvlede, med faste Skridt gik han flere Gange frem og tilbage i Værelset, paa de blaalige Skyer gyngede sig hans Drømme om, hvad han ved sit Forslag dog muligt vilde naae. Saa lagde han pludselig Cigaren fra sig og stod stille. Et kort Minut lod han Øinene søge opad: Lad nu Kampen staae, med Guds Hjælp er jeg rustet!

Næste Dags Formiddag, da Ministeren kom ind til sin Familie ved Kaffebordet — sin Thee drak han som oftest ene i sit Studereværelse — sad hans Svoger, en Bankbestyrer fra en jydsk Provindsby, ved hans Kones Side og ventede paa ham. Sammen med nogle Landeiendomsbesiddere, der disponerede over betydelige Capitaler, ønskede han Concession til Anlæggelsen af en betydelig Jernbanestrækning og udbad sig dertil Ministerens gode Medvirkning. Om otte eller høist fjorten Dage vilde han kunne forelægge Ministeren den fuldt udarbeidede Plan, hvori ethvert Hensyn var taget, som kunde gjøre den acceptabel. For de Egne af Landet, hvorigjennem Jernbanen var bestemt at gaae,

maatte den blive en sand Velsignelse, og havde Concessionshaverne ganske vist ikke ladet deres egen Fordeel ude af Beregningen, paa Statens, paa Almeenhedens Nytte havde deres Blik dog væsentligst været rettet. Ministeren svarede undvigende, over sin nærmeste Fremtid kunde han intet sikkert Bestik gjøre, det var jo tidsnok at tale om Sagen, naar Concessionssøgerne vare blevne enige med sig selv om Detaillerne. Han maatte desuden, før han for sit eget Vedkommende kunde give noget selv nok saa svagt Løfte, først see, hvorledes Thinget modtog et Lovforslag, han netop samme Dag vilde indbringe der, og hvis første Behandling efter al Sandsynlighed neppe kunde lade vente længe paa sig. „Jeg har seet det af Aviserne," svarede Bankdirektøren. „Det er en ny Valglov, eller, om Du hellere vil, Forslag til en revideret Valglov, Du vil indbringe. Det er visselig saa fornuftig en Gjerning som nogen dansk Mand, der mener det vel med sit Fædreland, kan gjøre; det er det betimeligste Stykke Arbeide, nogen Indenrigsminister kan foretage sig. Men jeg indseer ikke, hvad Forbindelse der er mellem din Valglov og mit Jernbaneproject." — „Det kan nok være, at Du ikke seer det, min Ven, men jeg seer det destobedre. Hvis det bliver nødvendigt, vil jeg lægge min Forbliven i Ministeriet i Vægtskaalen til Fordeel for Antagelsen. Jeg har ikke villet tale derom til din Søster eller mine Døttre, jeg vilde nødig sætte dem i Uro ved

en Meddelelse, der endnu kun hviler paa en Mulighed." — „Jeg vidste det allerede iaftes," sagde Ministerens yngste Datter og saae alvorlig paa Faderen; „det talte ud af de Ord, Du sagde, jeg fornam det i dit fastere Haandtryk." — „Hvorledes?" afbrød hendes Moder hende hurtigt og forskrækket, „Du vil gjøre Forslaget om en Forandring i Valgloven til et Spørgsmaal om din Forbliven i Regjeringen?" — „Ja!" svarede Husets Herre bestemt, „det er min ufravigelige Beslutning!" — „Ih, Du er da ikke saa taabelig, Svoger, Du er jo dog ellers en Mand med et godt Blik for de praktiske Forhold. En saadan Erklæring vilde kun yderligere fremme dets Ikkeantagelse. Man maatte kun kjende Menneskene daarlig, naar man troede, at det gjorde dem mere velsindede mod en Sag, at man vil staae Last og Brast med den. Nei, min Ven, man bruger den Slynge, Du selv har lagt Dig om Benene, til, Alt i den bedste Mening naturligvis, at betage Dig Fodfæstet." — „Det er muligt," svarede Ministeren, „der er kun Een, der ransager Hjerter og Nyrer. Men jeg kan ikke bedre vise, hvor alvorligt jeg mener det med mit Forslag, end ved for dets Skyld at sætte det paa Spil, som der ved en Sags Afgjørelse i det politiske Liv kan sættes paa Spil." — „Aa ja! det er meget sandt!" var Svogerens Svar, „det er meget sandt, endskjøndt Constitutionalisme er endnu ikke Parlamentarisme, der er et skikkeligt Stykke Vei mellem de Dele. Men selv

om man troer det hensigtsmæssigt at forøge Virkningen af sine Ord ved et saa drastisk Middel, saa kan man jo dog altid holde sig en Bagdør aaben, hvoraf man i værste Tilfælde kan smutte ud. Naar man har din Evne, min Ven, til at tumle Sproget, saa . . .“ „Jeg beder Dig huske,“ afbrød Ministeren ham, „at jeg i mit Huus aldrig lader selv dem, der ere velkomne der, give mig Raad, der hvile paa nedværdigende Forudsætninger.“ „Vær saa god,“ føiede han et Øieblik efter til, „at lade mine Damers Selskab idag være Dig nok, jeg har endnu Meget, der skal gjennemtænkes og gjennemfares, og jeg har kun en Time, til Thingets Møde begynder.“ Med disse Ord drak Ministeren hurtigt Resten af sin Kaffe og forlod Stuen. „Jeg troer saa Skam, at Svoger Minister blev vred! Ja, naar man kommer op i de høiere Regioner, saa bliver man let nerveus og prikken af sig.“ — „Hvad August her sagde,“ bemærkede Fruen, „var ikke Følgen af nogen Prikkenhed, dertil kjender jeg ham for godt. Jeg deler ikke hans Mening om det Hensigtsmæssige i, hvad han vil gjøre, skjøndt jeg, efter at have hørt Dig, ikke er fuldt saa sikker i, at jeg seer Sagen rigtig; jeg troer, at han lovlig meget glemmer Hensynet til Hustru og Børn, for hvis Fremtid han dog ikke kan være ligegyldig. Men det veed jeg, at han gjør, hvad han vil gjøre, i god Tro og uden Baghold.“ — „Veed Du hvad, Morbroder?“ sagde den yngste af hans Søsterdøttre og lod sit

Blik hvile stivt paa ham, „jeg vilde ikke have sagt, hvad Du nylig yttrede, for meget Godt. Du har saaret mig dermed, hvorledes maa Du da ikke have saaret Fader?“ — „Naa, det lader til, at jeg heller ikke hos min lille Elna idag skal faae mine Actier godt anbragte. Hun seer endnu Alt i et hyperideelt Lys. Men hvo veed, vi kunne jo alle Fire følges ad til Thinget, maaskee kan jeg blive omvendt. Jeg er ikke af dem, der stritte imod enhver Paavirkning med Hænder og med Fødder.“ — „Jeg bliver i ethvert Tilfælde hjemme,“ sagde Ministerens ældste Datter, „og jeg gaaer ligesaalidt derop, naar det egentlige Slag skal staae, ved Lovforslagets første eller anden Behandling. Jeg vil i uheldigste Tilfælde hellere tage, hvad der kommer, som en Tilskikkelse, jeg uden Indsigelse bøier mig for, end ved at høre paa Forhandlingen muligt reise Indsigelserne og Bitterheden i mit Sind.“ — „Vel! vel!“ udbrød Onkelen, „Du har din Frihed, den Slags Fromhed som din ligger over min Horizont. Vil Du ikke gaae, saa gaae vi andre Tre. Klokken 12¾ stiller jeg her paa Pladsen.“

Da Morbroderen var gaaet, sade samtlige Husets Damer en Tidlang tause. „Jeg kan endnu ikke troe, at Eders Fader vil gjøre det mod Eder,“ sagde Fruen derpaa; „vi maatte da Alle hellere være bleven i den Afkrog, hvor vi engang vare.“ — „Med det, hvormed han hædrer sig selv, hædrer han ogsaa os!“ afbrød Elna hende. „For min Skyld vilde jeg nødig berøve

ham Tilfredsstillelsen af at have gjort sin Pligt." Med disse Ord forlod ogsaa Ministerens yngste Datter Stuen og gik ind i sit eget Kammer. Men Moderen sad endnu længe taus og tankefuld hos den ældste, og da hendes Broder kom, for at afhente dem, var Fruen endnu ikke rede til at tage afsted, medens Elna allerede paa egen Haand var gaaet sin Vei til Thinget.

Fuldt saa kraftigt, som Ministeren havde talt Lovforslagets Sag i Nattens Stilhed, talte han det ikke nu, da han i Thinget fra Ministerpladsen anbefalede det. Følelsen af, at Mangen allerede paa sin Tunge havde en skarp Fordømmelse, der kun ventede paa dets første Behandling, for at give sig Luft, gjorde mangt et Udtryk lempeligere, mangen Paastand mindre dristig end der, hvor ingen Modstandere hørte ham. Men efterhaanden, som han arbeidede sig ind i, hvad han vilde sige, fik hans Ord Skjær af den natlige Beaandelse. Det var ikke blot en Redegjørelse af Lovforslagets Natur og Betimelighed, af dets Rækkevidde og Begrændsning, det var tillige det første Sværdslag til Fordeel for det, og mangen Tanke, mangt et Billede, der fødtes i Nattens Taushed, blev gjenfødt livskraftigt og frisk ved den lyse Dag. Og da nu, alt som han kom videre, Opmærksomheden for hvad han yttrede tiltog, da Stilheden i den omfangsrige

Folkethingssal fik Lighed med den natlige, saa blev Foredraget tilsidst fra en blot Redegjørelse til et Mesterstykke af Veltalenhed. Som en Flod af klare Tanker rullede og rislede det ind over ethvert Hegn, over ethvert Gjerde og skaffede sig Vei, hvor der ikke var reist Mure af Jern. Da han endte, lød fra mange Medlemmers Side et levende Bravo, men ogsaa paa mange Steder i Salen en misfornøiet Mumlen. Kun oppe fra Balkonen lød hverken Bravo eller utilfredse Yttringer; der viftede kun en ung Pige med sit Lommetørklæde, som for at kjøle sig. Men Ministeren, hvis Blik tilfældig gik derop, forstod, hvad der var den sande Mening dermed. Da han havde talt, blev Lovforslaget omdeelt, flere af Medlemmerne skjøde det haanligt tilside, Andre bladede deri og nikkede bifaldende. Saa gik man over til den næste Sag paa Dagsordenen, der berørte Kirke- og Undervisningsministeren. Lidt efter forlod Indenrigsministeren Salen, for, idet han gik hjem, at slutte sig til sin Familie. Men endnu havde han ikke rigtig glemt Svogerens Yttringer og holdt sig stadig i nogen Afstand fra ham.

Da Ministeren var gaaet over Slotspladsen og havde naaet til Holmensbro, standsede han et Øieblik; en Mand med en vældig Sæk Korn paa sin Ryg, gik, bøiet under den, med vaklende Skridt over Broen. „Han bærer tungt," sagde Ministeren, „jeg kunde have Lyst til at hjælpe ham." Og uden at tænke paa, om hans Værdighed led derved, traadte han til og lagde

med et venligt Ord Posen bedre tilrette paa Mandens Ryg. Manden saae op, han syntes, han skulde kjende Ministeren. Men han yttrede Intet derom, han takkede kun for Haandsrækningen og gik saa videre. Rask nærmede Ministeren sig igjen Sine. „Man maa hjælpe, hvor man kan," sagde han, „der er saa mangen Byrde, der bliver lettere, naar den lægges paa rette Maade." — „Fader!" sagde hans Datter og klyngede sig til ham, „kunde jeg blot være som Du!" Manden med Sækken gik videre, han bar den nu lettere. Men da han kom et godt Stykke forbi Kirken, stod han stille og saae sig tilbage. „Jeg gjorde dog nylig de i Livet bedre Stillede Uret. Tiltroede vi kun hverandre lidt mere Godt, saa blev der vel ogsaa gjort mere Godt."

Da Ministeren og hans Ledsagere vare komne et Stykke ned ad Gaden, sagde Morbroderen: „Lad mig gjøre Dig min Compliment for dit fortræffelige Foredrag og samtidig min Afbigt for, hvad jeg før yttrede. Det er nok muligt, at jeg før tog lidt for massivt paa Sagen; jeg er af dem, der viser mig ganske som jeg er. Men ikke sandt, mellem Frænder og Venner tages det ikke saa nøie?" „Der er Yttringer," svarede Ministeren, „ved hvilke man maa vogte skarpt paa enhver Overskridelse. Saalænge Fjender bringe dem tiltorvs, saa ryster man dem af sig, om end med Besvær; men naar Venner bringe dem, saa maae de vises skarpt tilbage, thi da er den

Grund, hvorpaa man skal bygge, lige ved at udhules."

Ud paa Eftermiddagen, i Skumringen, sad Ministerens yngste Datter ene i sit Værelse og løste en Rad hvide Voxperler af Snoren og lagde dem i en Kurv. Da traadte hendes Fader pludselig ind. „Du syntes igaar at ville betroe mig Noget, men jeg ansaae det dengang ikke for rigtigt at modtage din Meddelelse. Du har siden erfaret, hvorfor jeg ikke gjorde det, og jeg er nu rede til at høre Dig."

Den unge Pige reiste sig forbauset, hendes Faders Komme fandt Sted saa uventet, og hun var saa aldeles uforberedt paa hans Opfordring, at hun i det første Øieblik ikke kunde finde Ord for, hvad hun havde at sige. „Sæt Dig, Fader," sagde hun, „sæt Dig, hvor jeg sad, jeg vil et Øieblik knæle ved din Fod." — „Og hvad har saa min Kjæledægge her at sige?" — „At jeg intet Ønske har, som jeg ikke, hvad Øieblik det skal være, naar Hensynet til din Ære fordrer det, kan opgive." — „Men et Ønske har Du dog?" sagde Ministeren, „ikke sandt? Dit Hjerte har iaftes truffet sit Valg, det er ikke undgaaet mit Blik." — „Det er sandt, Fader, jeg var iaftes et Øieblik endnu lykkeligere end ellers, lykkelig ved at to Øine hvilede paa mig saa uendelig kjærligt, lykkelig ved at ogsaa jeg kunde see op til dem med usigelig Glæde. Men til den, der er stillet høit, og jeg er jo din Datter, stilles der større Fordringer end til Andre, og

kun ved at vi, hensynsløst for alt Andet og tidt med Forsagelse af vore bedste Ønsker, efterkomme dem, bringes Ligevægten nogenlunde tilveie mellem dem, der virke paa de høie Steder, og dem, der trælle dybtnede. Jeg troer, at jeg elsker, og den, jeg elsker, er ung, smuk og af en høit anseet Slægt. Men som Forholdene hos os i den nærmeste Tid kunne blive, vil han vel neppe passe for os, og jeg har allerede skudt hans Billede lidt tilbage i min Sjel. Naar en Tid er gaaet, er det en overvunden Drøm."

Den unge Pige lagde sit Hoved paa Faderens Knæ. I hvor store Strømme Taarerne randt, kunde han ikke see; men blidt og ømt lagde han sin Haand paa hendes kastaniebrune Lokker og sagde: „Jeg behøver ikke at spørge, hvem det er, Du har kjær, jeg veed det; dit Valg gjør Dig Ære. Jeg vilde for din Skyld gjøre Meget, grumme Meget. Som Sagerne staae, kan jeg Intet gjøre. Her, hvor det gjelder Tusinders og atter Tusinders Vel, her maa jeg handle, som jeg gjør, her maa jeg lade Dig græde stille, uden at kunne hjælpe Dig." Ministeren taug længe; hvad der i dette Øieblik foregik i hans Indre, gav han ikke Ord, det var kun synligt i nogle med Anstrengelse beseirede Trækninger om Munden. Saa sagde han med stærk Bevægelse: „Tag dog endnu kun Alt som en Mulighed, og husk, at, hvad der end skeer, saa har Du ikke blot en Fader, men en Fader, som er din trofaste Ven. Kom saa, mit Barn, og reis Dig! I dette Øie-

blik tindrer synlig den første Stjerne, tag det som et godt Varsel!"

Datteren reiste sig og samlede saae de op til den samme Klode, der mere og mere antog et glimrende Skjær. Saa satte den unge Pige sig ved Pianoet og spillede Faderens Yndlingsstykke: Adagioen af en af Haydns yndigste Sonater.

Otte Dage vare forløbne, da stod Valglovforslaget paa Dagsordenen, og den Kamp, hvortil han i de seneste Dage havde rustet sig end yderligere, skulde nu staae. Det var haarde Angreb, der bleve gjorte paa Ministeren. At han ikke havde kunnet taale den reactionaire Hofluft og var gaaet imod sin egen Overbeviisning, var blandt de lempeligere. Enkelte af Lovforslagets Modstandere fandt dog disse Angreb utilbørlige, de troede paa, at Ministeren meente det godt, og han havde jo en Fortid, der i det Hele taget gjorde ham Ære. Men han havde nu engang ikke havt det folkelige Sind, der var et uafviseligt Krav i Nutiden, og som stemte med hele Aanden i den Grundlov, der nu for et Fjerdedeel Aarhundrede siden var skjænket os. Nu saae man, at hvad der engang betragtedes som Guld, under den omhyggelige Prøve havde viist sig at være blandet med mindre ædle Metaller. En af Modstandspartiet, der var fortrinsviis begavet, men i Følelsen af sine Evner tidt brugte lidt

tungere Vaaben, end der skikker sig i en sømmelig Polemik, fik Ordet og begyndte: „Af dets Frugter skal man kjende Træet, Mennesket og altsaa ogsaa Ministeren af sine Gjerninger. Her foreligger den nuværende Indenrigsministers mest betegnende Gjerning, Træets første fuldt udviklede Frugt! Er den lystelig at see til?“ „Nei, men god til at faae Forstand af!“ lød der fra en enkelt Mund. „Eller er den saa sund for Samfundslegemet, at Blodet vil komme til at rulle igjennem det med mere Friskhed?“ Fra flere Munde lød et lydeligt Ja, fra andre et skarpt Nei. Formanden gjorde opmærksom paa, at Taleren ikke stadig maatte afbrydes. Et Øiebliks Taushed indtraadte, saa tog Taleren atter fat, og med mere Dygtighed, end man skulde vente af en Mand, hvis tidligste Liv havde været viet til andre Formaal, gjennemgik han skarpt kritiserende flere af Lovudkastets Bestemmelser og sagde, hvad der fra et ganske vist eensidigt Standpunkt vel kunde siges, men som dog, netop paa Grund af Eensidigheden, den sande Folkelighed neppe vilde vedkjende sig. Saa fik Ministeren Ordet, og hver af hans Modbemærkninger kom klirrende som Staal og slog hvast ned, hvor den sigtede. Han imødegik Modstanderne Skridt for Skridt, han afklædte enhver klingende Phrase dens blændende Klædebon, han løftede ethvert uændset Sandhedsord, selv om det kom fra fjendtlig Side, op og knæsatte det som stemmende med sit eget; han sluttede med at sige:

„Frihed er ikke den Enkeltes Ret til at stille sig udenfor eller endogsaa over de Krav, Samfundet har til ham, og som det paalægger ham at indfrie; Frihed er Selvbestemmelsesret, men kun til frivillig at overtage disse Krav og bringe sin Villie i Overeensstemmelse med Lovens Bydende. Valgret er ikke blot Adkomst til at tage Plads blandt Landets Raadgivere og samtidig have Deel i den Magt og Indflydelse i Samfundet, en saadan Plads betinger, Valgret er ogsaa Ret til at holde sig tilbage, hvor Statens Vel fordrer større Kræfter end dem, man selv byder over, og sætte sine Evner i det rette Forhold til den Sum af Dygtighed, der fordres til det Heles Vel. Og først denne Resignationens Drift, der har sine fasteste Rødder i en virksom Almeenaand, først den gjør Borgeren til Borger i Ordets sande Betydning. Naar enhver Borger har denne Resignationens Følelse levende og stærkt, naar enhver Borger erkjender, at det ikke saameget er ham selv som den i ham inkarnerede aandelige Dygtighed, Valgretten er given, lad da Valgloven gjøre Grændserne for Valgene saa vide som muligt, da ere de Forandringer i Valgloven, jeg har foreslaaet, overflødige. Men saalænge denne Resignation endnu ikke i Folket har skabt sig et fast Udtryk, saalænge den Enkelte ikke med sin Digten og Tragten gaaer fuldstændig op i det fælles Ønske om Statens Lykke, hvorledes det end gaaer med hans egen, saalænge kunne de ikke undværes, og, mine Herrer, derfor beder jeg

Dem give mit Forslag Deres Stemme!" Paa denne Slutning fulgte levende Bifaldsraab, men ogsaa stærke Udbrud af Uvillie. Der hørtes en lydelig Summen gjennem hele Forsamlingen, saa tystnede det et Øieblik. Men nu blev Kampen almindelig, fra alle Kanter glimtede og lynede det, Ven og Fjende gik paa uden Skjold. Paa begge Sider udfoldedes en Dygtighed, som i Stilhed blev anerkjendt af Modstanderen. Et enkelt Talerindlæg af et af Thingets Medlemmer, hvis geniale Blik paa Forholdene hos Størreparten kun kom mindre tilsyne, fordi en sprudlende Vid stadig glimtede blændende hen over det, gjorde Kampen endnu hidsigere. Det var kun muligt for Ministeren at samle alle Indsigelser ved den yderste Anstrengelse. Formanden havde nok at gjøre med at skaffe sine hyppige, men stadig taktfuldt og kløgtigt fremførte Anker over Udskeielser Øre. Da Klokken blev sex, var Striden endnu lige levende paa alle Punkter, der var endnu indtegnet tolv Talere, og Forhandlingerne maatte derfor fortsættes i Mødet Dagen efter. I dette reiste Ministeren sig efter flere skrappe Fægtninger og meddelte, at han i den Grad var overbeviist om sit Forslags Gavnlighed for Landet og om dets Tjenlighed netop til at bevare det Friheds- og Lighedsprincip, der var Grundlaget for vor nuværende Forfatning, at han vilde staae og falde med sit Forslag. Han sagde det med al den mandige Bestemthed, han kunde, og uvilkaarlig søgte hans Øine, idet han havde udtalt det, op til Balkonen.

Bag Pillen sad hans yngste Datter gjemt — Moderen og Svogeren vare der ikke, de havde allerede Dagen iforveien faaet nok af Forhandlingerne — med den yderste Opmærksomhed havde hun fulgt hvert Ord, selv det, hun ikke forstod; men havde hun Dagen iforveien grædt paa Faderens Knæ, saa var hun nu lutter Heltemod, og af og til saae hun ud over Forsamlingen med stolt Selvfølelse, med Følelsen af at være dens Datter, der førte en saa mandig Kamp. Da Ministeren havde givet den afgjørende Erklæring, satte han sig, og et Øieblik var det, som var der Vaabenhvile, som om samtlige Kæmpere vilde sunde sig paa, hvorledes den skulde benyttes. Men da et Øieblik efter Striden atter begyndte, var Situationen fuldstændig forandret, Lovforslaget kunde Modstanderne vel endnu ikke tage imod, det var at nedbryde, hvad der i en Aarrække havde været Menigmands Palladium; men man anerkjendte Ministerens Hæderlighed, ja, En af Oppositionen gik endogsaa i sin Yttring saa vidt, at han, hvis Forslaget faldt — Noget, hvorom der hos ham ikke var Skygge af Tvivl — beklagede mellem Regjeringens Medlemmer at skulle savne en Mand med saa udmærket Dygtighed og en saa redelig Villie som den Minister, han nu var nødt til at bekrige saa haardt. Da Forhandlingerne kort Tid efter sluttede — det var, som om Erklæringen havde dulmet Kamplysten — og da Afstemningen var endt, viste det sig, at Lovforslaget var faldet med 58 Stemmer mod 33. Da

Ministeren lidt senere gik bort, stod hans yngste Datter ene ikke langt fra Børstrappen og ventede paa ham. „Jeg takker Dig, Fader," sagde hun, idet hun lagde sin Arm paa hans, „jeg takker Dig for dine smukke og kraftige Ord i den Sags Interesse, Du kæmper for. Havde jeg en Laurbærkrands, vilde jeg række Dig den; nu faaer Du kun denne lille Violbouket, som jeg kjøbte mig paa Veien herop. Tag den, skjøndt jeg ikke har plukket den selv, som en lille Anerkjendelse." Faderen lagde sin Datters Haand fastere paa sin Arm og sagde med et Smil: „Jeg er fornøiet med den, som den er. I de politiske Kampe er der saa lidt Poesi, at jeg stundom ligefrem kan hungre efter den. Det er jo Romantikens blaa Blomst, Du her bringer mig."

Dagen efter indgav Ministeren sin Demission, som Hs. Majestæt Kongen kun bevilgede paa gjentagen Begjering, og da der netop nogle Dage efter ved Dødsfald blev et Herredsfogedembede ledigt i en af Sjællands smukkeste Egne, søgte han det og fik det. Fra det Øieblik, at Lovforslagets Skjæbne var afgjort, hørtes der ingen Klage fra Hustruens Side, forstandigt trængte hun den tilbage, og den ældste Datter blev sig selv lig i Resignation. Kun sagde Husfruen om Aftenen, da hun et Øieblik sad ene med sin Mand: „Det havde jeg dog for syv Maaneder siden ikke troet, at en constitutionel Ministers Fremtid hvilede paa saa skrøbelig en Grund." — „Husk,

min Kjære!" afbrød Ministeren hende, „han tager Bevidstheden om at have villet Noget og ikke at have sparet Kræfter paa at gjøre det til mere end Villie over med sig i sine nye Forhold."

Nogle Dage efter at den nye Herredsfoged var flyttet ind, hvor han herefter stadig skulde boe — det var i Udkanten af en lille Provindsby, i et Huus, der laa i høi Grad malerisk og hyggeligt — holdt en Ekvipage for Døren, og en ældre Mand, der var klædt med en vis bramfri Elegance, steg ud, fulgt af en yngre, velvoxen og meget smuk Mand. Kun Herredsfogden og hans Frue vare i Dagligstuen. „Jeg behøver vel, idet jeg kommer for at hilse paa Dem, ikke at nævne mit Navn," sagde han, „vi have jo tidligere ved en festlig Leilighed truffet sammen i Hs. Majestæt Kongens Omgivelse. Jeg er, som De veed, Eier af det op til Herredet her stødende Gods. Havde jeg fulgt min Søns Opfordringer, saa havde jeg allerede besøgt Dem i Hovedstaden. Jeg troede det dog rettere at vente dermed, til De var kommen lidt i Ro i de nye Forhold. Ved en selskabelig Sammenkomst i Deres Huus har min Søn paany seet Deres yngste Datter, som han alt tidligere andetsteds havde gjort Bekjendtskab med, og han er kommen overeens med sig selv om, at han ikke kan leve uden hende. Hvorvidt hun mener det Samme med Hensyn

til ham, overlader jeg til ham selv at skaffe sig Vished om. Men forsaavidt hun elsker ham igjen, hvad min Søn synes at have en klar Fornemmelse af, udbeder jeg mig af Dem og Deres Frue Deres yngste Datter til Svigerdatter." Husets Herre rakte den Fremmede Haanden, han troede alt forud at kunne røbe, at den unge Greve neppe var paa Vildspor. Hvad denne selv angik, da var det ham kjært at gjensee en ung Mand, der ved det Besøg, hvormed han havde glædet ham og hans Hustru, havde vundet samtlige Husets Medlemmer saa ganske for sig. Ogsaa ham rakte han Haanden, som han trykkede varmt. Husets Frue straalede af Glæde og sagde, at hun vilde betragte en Forbindelse med Herr Grevens Huus som stemmende med et af hendes bedste Ønsker. „Skjøndt jeg er lidt Demokrat, Frue," vedblev Greven, „vi smittes jo heldigviis Alle mere eller mindre af Tidsaanden, saa er jeg dog Stokaristokrat i Eet, i min Opfattelse af Kjærligheden mellem Mand og Kvinde. Ved den tager jeg intet Hensyn til uvedkommende Forhold, ikke til Rigdom, ikke til Slægt, ikke til Noget uden til Hæderlighed og til, at Kjærligheden, om jeg saa tør sige, har sin fulde Naturkraft, sin mest primitive Aroma. Jeg vil have Vinen aldeles ublandet og ingen af de Viinsurrogater, der for Tiden er gængse, halvt Sprit og halvt Gud veed hvilke futile Ingredientser. Naar De, som jeg haaber, snart engang med Deres Mand besøger mig,

skal De see, at skjøndt min Hustru og jeg allerede have holdt vort Sølvbryllup, har Vinen hos os dog ikke endnu aldeles tabt sin Bouket. Og — ja saa tillader De vel, at min Søn selv faaer Lov til at tale med Deres Datter og slaae Hovedet paa Sømmet, jeg kan see paa ham, at min Selvroes gjør ham lidt utaalmodig."

Fruen aabnede med et Smil Døren til det tilstødende Værelse, og et Øieblik efter var den unge Greve derinde. En lille Stund forløb, hvori Greven og Husets Herre talte om den Egn, hvori de til en vis Grad begge havde hjemme, saa kom Herredsfogdens yngste Datter blussende ind ved den unge Greves Haand. „Jeg seer dog nu," sagde den tidligere Minister spøgende, „at Billedet, hvorom vi for en Tid siden talte, dog ikke har været skudt saa rigtig tilbage i Erindringen." — „Nei, tilvisse ikke!" svarede den unge Pige, „og jeg er usigelig lykkelig ved at det har bevaret sig der." Greven rakte sin Svigerdatter Haanden, men drog hende derpaa pludselig til sig og kyssede hende paa Panden. „Lær min Søn," sagde han, „som Deres Fader at holde uforandret ved, hvad han erkjender som Ret. Jeg veed af Erfaring, at det Huus bygges varigst, som bygges paa en aldrig fornegtet Pligtfølelse."

FORBRYDERENS TESTAMENTE

FORTÆLLINGER

SAMT

FRI KÆRLIGHED.

ALMISSEN.

PAA KØRETUREN.

GJENVUNDEN.

EN OMVENDELSE.

LØFTET.

MED FLERE

SMAAFORTÆLLINGER

J. C. GERSON

Pris 1 Kr. 50 Øre.

CARL PETERSEN
Bogbinder
KJØBENHAVN.